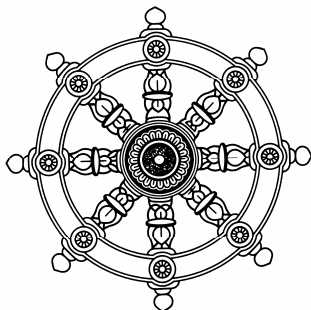

УЧЕНИЕТО

НА

БУДА

КОЛЕЛОТО НА ДАРМА

Колело на Дарма е превод на санскритската дума “Дармачакра”. Подобно на колелото на кола, което се върти неспирно, то символизира учението на Буда, което продължава да се разпространява широко и без край. Осемте спици на колелото представят Благородния осемстепенен път на будизма, най-важната част от доктрината – пътят на практиката. Благородният осемстепенен път включва: правилен възглед, правилно мислене, правилна реч, правилно поведение, правилно препитание, правилно усилие, правилна памет, правилна медитация. В древни времена, преди да са били изработени статуи и други изображения на Буда, колелото на Дарма служело като обект на преклонение. В наши дни колелото се използва като общоприет символ на Будизма.

Copyright © 1966 by **BUKKYŌ DENDŌ KYŌKAI**

Всяка част от тази книга може да бъде цитирана без разрешение на издателя. Молим единствено дружество **BUKKYŌ DENDŌ KYŌKAI** да бъде уважено и ни бъде изпратено копие от публикацията. Благодарим Ви.

BUKKYŌ DENDŌ KYŌKAI

(Society for the Promotion of Buddhism)

3-14, Shiba 4-chome,

Minato-ku, Tokyo, Japan, 108-0014

Phone: (03)3455-5851

FAX: (03)3798-2758

E-mail: bdk@bdk.or.jp <http://www.bdk.or.jp>

Първо издание, 2009

Printed by
Kosaido Printing Co., Ltd.
Tokyo, Japan

Мъдростта на Буда е необятна като океана, а умът му е изпълнен с огромно състрадание.

Буда няма форма. Той се проявява чрез съвършенството и ни води с изпълненото си със състрадание сърце.

Тази безценна книга съдържа есенцията на учението на Буда, което е записано в над пет хиляди тома. Съхранено и препредавано повече от две хиляди и петстотин години, това учение се разпространява отвъд границите и расовите бариери в света.

Думите на Буда, съдържащи се в тази книга, докосват всички аспекти на човешкия живот и му придават смисъл.

ДАММАПАДА

Омразата не може да бъде спряна с омраза. Може да бъде спряна с любов. Това е древният закон.

(5)

Глупавият, който осъзнава, че е глупав, е по тази причина мъдър човек. Глупавият, който се мисли за мъдрец, е наистина глупав.

(63)

Дори да е победил хиляди мъже на бойното поле хиляди пъти, само който е победил себе си, е великият победител.

(103)

Един ден живот на онзи, който вижда върховната истина, е по-добър от сто години живот на онзи, който не я вижда.

(115)

Трудно е да се родиш човек, труден е животът на смъртните, трудно е да чуеш за върховната истина; трудно се появява един Буда.

(182)

Да не причиняваш никакво зло, да култивираш доброто, да пречистваш ума си – това е съветът на Будите.

(183)

Синовете ти не могат да те защитят от смъртта, нито баща ти, нито роднините. Този, който е подвластен на смъртта, не може да получи защита дори от близките си.

(288)

СЪДЪРЖАНИЕ

БУДА

Глава първа.	Буда Шакямуни	2
I.	Животът на Буда	2
II.	Последната проповед на Буда	10
Глава втора.	Вечният прославен Буда	15
I.	Неговото състрадание и обет	15
II.	Освобождението на Буда и спасението, което Буда ни донесе	19
III.	Вечният Буда	22
Глава трета.	Формата на Буда и неговите Добродетели	25
I.	Трите аспекта на тялото на Буда	25
II.	Появата на Буда	29
III.	Добродетелта на Буда	32

ДАРМА

Глава първа.	Причинност	38
I.	Четирите благородни истини	38
II.	Причинност	41
III.	Зависимото пораждање	42
Глава втора.	Теория за ума и истинското състояние на нещата	46
I.	Непостоянство и илюзорност на егото	46
II.	Теория за ума	49
III.	Истинското състояние на нещата	52
IV.	Средният път	57

Глава трета.	Буда-природа.....	65
I.	Чистият ум	65
II.	Буда-природа	71
III.	Не-субстанциалност на егото	75
Глава четвърта.	Замърсеностите.....	81
I.	Човешките заблуди	81
II.	Човешката природа	88
III.	Човешкият живот	90
IV.	Човешката реалност.....	95
Глава пета.	Освобождението предложено от Буда	102
I.	Обетите на Буда Амида.....	102
II.	Чистата земя на Буда Амида.....	110

ПЪТЯТ НА ПРАКТИКАТА

Глава първа.	Пътят на пречистването	116
I.	Пречистване на ума	116
II.	Доброто поведение	123
III.	Ученията на древните притчи	135
Глава втора.	Пътят на постигането	150
I.	Търсене на истината	150
II.	Пътят на практиката	163
III.	Пътят на вярата	177
IV.	Свещени сентенции	184

ОБЩНОСТТА

Глава първа.	Задълженията на общността	194
I.	Монаси	194

II.	Миряни	200
III.	Практическо ръководство за правилен начин на живот.....	212
Глава втора.	Изграждане Земята на Буда.....	225
I.	Хармонията в общността.....	225
II.	Земята на Буда.....	233
III.	Удостоените със слава в Земята на Буда.....	238
	Библиография към “Учението на Буда”	245

Приложения

I.	Кратка история на Будизма.....	256
II.	Предаване на Будисткото учение	266
III.	История на “Учението на Буда”	269
IV.	Индекси към “Учението на Буда”	271
V.	Речник на санскритските термини	279

	Общество за популяризиране на Будизма и разпространение на книгата “Учението на Буда”	286

БУДА

ГЛАВА ПЪРВА

БУДА ШАКЯМУНИ

I

ЖИВОТЪТ НА БУДА

1. Кланът Шакия обитавал поречието на река Рохини, която течала край южното подножие на Хималаите. Техният цар, Шудодана Гаутама, установил столицата си в Капилавасту, където издигнал голям дворец и управлявал мъдро, спечелвайки си любовта на своите поданици.

Царицата се казвала Мая. Тя била дъщеря на чичото на царя, който бил също от клана Шакия и владетел съседното царство.

Двадесет години царят и царицата нямали деца. Една нощ царица Мая имала странен сън, в който видяла бял слон да влиза в утробата ѝ през десният ѝ хълбок. Не след дълго разбрала, че е бременна. Царят и поданиците му очаквали с нетърпение раждането на малкия принц. Съгласно техния обичай, за раждането на детето си царицата тръгнала към дома на своите родители. По пътя тя спряла за почивка в градината Лумбини, огряна от сияещото пролетно слънце.

В градината цъфтели дървета ашока. Очарована, царицата протегнала ръка да откъсне едно клонче, и в този момент принцът се родил. Свитата на Царица Мая изразила от цяло сърце възхищението си от малкия принц. Небето и земята ликували. Този паметен ден бил осмият ден на април.

Радостта на царя била изключителна и той нарекъл детето Сидарта, което означава “всяко желание изпълнено”.

2. Но радостта в двореца скоро била помрачена от скръб. Няколко дни по-късно прелестната царица Мая внезапно починала. Малкия принц Сидарта бил отгледан с много любов и грижа от по-малката ѝ сестра – Махапраджапати.

В планината близо до двореца живеел отшелникът Асита, когото всички почитали като свят човек. Той забелязал светлина около двореца и изтълкувал това като изключително предзнаменование. Отшелникът слязъл от планината, за да види новородения принц, и изрекъл следното предсказание: “Ако остане в двореца, този принц ще стане велик цар и ще покори целия свят. Но ако се откаже от дворцовия живот, за да прегърне живота на религиозен подвижник, той ще стане Буда, Спасителят на света.”

Отначало на царя му било приятно да чуе това пророчество, но по-късно започнал да се безпокои за възможността единственият му син да стане бездомен

Буда Шакиямуни

отшелник.

Когато станал на седем години, принцът започнал да изучава изкуството да управлява и да воюва, но мислите му естествено клонели в друга посока. Един пролетен ден той излязъл от двореца с баща си. Разхождайки се, те видели фермер, който орял нивата си. Принцът забелязал как една птица се спуснала и отнесла в човката си малък червей, изринат от плуга на фермера. Той седнал в сянката на едно дърво и се замислил за това, шепнейки си: “Уви! Нима всички живи същества се убиват едно друго?”

Принцът, който бил загубил майка си толкова скоро след своето раждане, бил дълбоко развълнуван от трагедията на тези малки създания.

Тази болка се задълбочавала в него ден след ден, докато растял, като драскотина върху младо дърво. Мисълта за страданието в живота все по-дълбоко и по-дълбоко се вкоренявала в съзнанието му.

А безпокойството на царя растяло, колкото пъти си припомнял предсказанието на отшелника. По всякакъв начин той се опитвал да ободри принца и да отклони мислите му в друга посока. Когато принцът бил на деветнадесет години, царят го оженил за красивата принцеса Яшодара. Тя била дъщеря на Супрабуда, владетелят на двореца Девадата и брат на покойната царица Мая.

3. Десет години принцът живял обграден от музика, танци и удоволствия в павилионите на двореца, но мислите му винаги се връщали към въпроса за страданието, защото той не преставал да се пита за истинския смисъл на човешкия живот.

“Луксът на палата, здравето тяло, тази ликуваща младост! Какво значение имат те за мен?” мислел той. “Някой ден можем да се разболеем, ще остареем, няма да избегнем смъртта. Възгордяването от младостта, възгордяването от здравето, възгордяването от съществуването – всеки здравомислещ човек би отхвърлил това настрана.”

“Човек, който се бори за съществуването си, естествено би търсил нещо с истинска стойност. Има два пътя на търсене – правилен и погрешен. Ако поеме в грешната посока, човек ще признае, че болестта, старостта и смъртта са неизбежни, но ще се стреми да получи обратното: вечно здраве, младост и безсмъртие, които са невъзможни.”

“Ако поеме по правилния път, той ще познае истинската природа на болестта, старостта и смъртта и ще потърси онова, което стои отвъд пределите на човешкото страдание. С моя живот на удоволствия изглежда съм поел в грешната посока.”

4. Такава душевна битка се водела в ума на принца

Буда Шакиямуни

до момента в който, когато бил на двадесет и девет години, се родил единственият му син, Рахула. Това било повратна точка в живота му. След като бил осигурил наследник на трона, той решил да търси разрешение на своето душевно безпокойство в бездомния живот на просяк. Една нощ той напуснал двореца, придружен единствено от своя кочияш Чандака и от любимия си кон, снежнобелия Кантака.

Терзанието му не преставало. Много демони го съблазнявали с думите: “По-добре се върни в двореца, защото целият свят скоро ще бъде твой.” Но той им отвърнал, че не иска да притежава целия свят. И така, той обръснал главата си и се отправил на юг, носейки в ръка своята просешка купичка за подаяния.

Най-напред принцът посетил отшелникът Багава и се запознал с неговата аскетична практика. След това се присъединил към учителите Арада Калама и Удрака Рамапутра, за да изучава техните методи за постигане на просветление чрез медитация. Но след като прилагал преподаваната от тях практика известно време, той се убедил, че тя няма да го доведе до просветление. Накрая той отишъл в страната Магада и се подложил на аскетична практика в гората Урувела на бреговете на река Найранджана, която течала през селцето Гайа.

5. Неговата практика била невероятно сурова. Той се подтиквал с мисълта: “Никой аскет в миналото, никой в настоящето и никой в бъдещето никога не е практикувал, нито някога ще практикува по-ревностно от мен.”

Но въпреки всички усилия принцът не могъл да постигне целта си. След шестгодишна практика в гората, той разбрал, че трябва да изостави аскетизма, изкъпал се в реката и приел купичка мляко от девойката Суджата, която живеела в близкото село. Петимата негови сподвижници, които споделяли аскетичния му живот в продължение на шест години, били потресени от това. Те решили, че отшелникът от клана Шакия се е покварил и го напуснали.

Така принцът останал сам. Той бил още слаб, но с риск да загуби живота си, се заловил отново с медитация, казвайки си: “Дори кръвта ми да изтече, плътта ми да изгние и костите ми да се отделят, няма да напусна това място, докато не намеря пътя към просветлението.”

Била напрегната, несравнима битка. Принцът бил отчаян, с объркани мисли. Тъмни сенки се опитвали да завладеят ума му и демони го съблазнявали.

Буда Шакиямуни

Внимателно и търпеливо той изследвал пречките една по една и ги отблъснал всичките. Била наистина трудна борба, която карала кръвта му да спира и костите му да прашат.

Но когато призори Венера изгряла на изток, битката свършила и той бил осенен от просветление. Умът му станал ясен и сияен като пукващия се ден. Той бил намерил пътя към спасението. Бил осмият ден на декември, когато на тридесет и пет годишна възраст, принцът станал Буда.

6. Оттогава насам принцът е наричан с различни имена: някои го наричат Буда, Съвършено Просветленият, Татагата; други говорят за него като за Шакиямуни, Мъдреца от клана Шакия; трети го наричат Почитаният от целия свят.

Първо той се отправил към Мригадава във Варанаси, където живеели петимата просяци, споделяли с него шестте години аскетичен живот. Отначало те го избягвали, смятайки го за отстъпник. Но когато поговорили с него се убедили, че е постигнал просветление и станали първите му последователи. След това Буда отишъл в замъка Раджагриха при своя стар приятел цар Бимбисара, когото спечелил за учението си. Оттам нататък той тръгнал да обикаля страната, живеейки от подаяния и учейки хората.

Те приемали думите му, както жадният приема

вода, а гладният – храна. Към него се присъединили двама велики адепти – Шарипутра и Мудгалияна, заедно със своите две хиляди последователи.

В началото бащата на Буда, цар Шудодана, останал съдържан. Той все още страдал от решението на сина си да напусне двореца. По-късно приел учението му и станал негов верен последовател. Махапраджапати, втората майка на Буда, и принцеса Яшодара, неговата съпруга, както и всички членове на клана Шакия, го последвали. Много други хора станали също негови предани и ревностни последователи.

7. Четиридесет и пет години Буда обикалял страната, проповядвайки и убеждавайки хората да последват неговия начин на живот. Но когато бил на осемдесет години, край Вайсали, на път от Раджагриха за Шраваста, той се разболял и предсказал, че след три месеца ще се оттегли в паринирвана. Продължавайки пътя си, той достигнал Пава. Там легнал сериозно болен от развалена храна, подарена му от ковача Чунда. Накрая, въпреки болката и слабостта, той достигнал гората при границата с Кушинагара.

Лежейки между две дървета сала, той продължавал да поучава учениците си до последния миг от живота си. Така той навлязъл в съвършеното спокойствие, след като бил завършил своята работа като най-великия учител на света.

Буда Шакиямуни

8. В Кушинагара тялото му било кремирано от неговите приятели под ръководството на Ананда, любимият му ученик.

Седем съседни владетели, както и цар Аджатакатру, пожелали да си разделят реликвите, останали от него. Жителите на Кушинагара първо отказали да ги предадат и спорът заплашвал да свърши с война. Кризата била преодоляна благодарение съветите на мъдреца Дрона и реликвите били поделени между осемте държави. Пепелта от погребалната клада и глинената урна, която пазела реликвите, били дадени на двама други владетели, за да бъдат почетени и те. Тогава били построени десет възпоменателни кули на Буда, за да съхранят неговите реликви и прах.

II

ПОСЛЕДНАТА ПРОПОВЕД НА БУДА

1. Под саловите дървета на Кушинагара Буда изрекъл последните си думи към своите ученици:

“Направете светлина от самите себе си. Разчитайте единствено на себе си, не допускайте да сте зависими от други. Направете учението свой светилник. Разчитайте на него, не се осланяйте на никое друго учение.

Размислете за вашето тяло, за неговата склонност към поквара. Знаейки, че и болката и насладата са

еднакво причина за страданието, което изпитвате или причинявате, как можете да се отдавате на желанията на тялото?

Размислете за вашето его, за неговата илюзорност. Как можете да се заблуждавате за истинската му същност и да храните гордост и егоизъм, знаейки, че всичко това свършва с неизбежно страдание?

Размислете за всички субстанции. Можете ли сред тях да намерите някаква трайна същност? Не са ли те съвкупности, които рано или късно се разпадат и разпиляват? Не се оставяйте да ви смути всеобхватността на страданието, но следвайте учението ми дори след моята смърт, и ще се избавите от болката. Правете това и наистина ще бъдете мои ученици.”

2. “Ученици мои, никога не забравяйте и не изоставяйте учението, което ви дадох. Винаги го ценете, размишлявайте върху него и го практикувайте. Ако го следвате, ще бъдете винаги щастливи.

Същността на учението е да контролирате своя собствен ум. Пазете ума си от ненаситност, и ще поддържате поведението си правилно, ума си – чист и думите си – правдиви. Ако не забравяте колко преходен е животът ви, ще можете да устоявате на алчността и гнева и да избягвате всички злини.

Ако усетите ума си съблазнен и по този начин впримчен от алчността, трябва да подтиснете и овладеете изкушението. Бъдете господари на

Буда Шакиямуни

собствения си ум.

Умът на човека може да го направи Буда, но може да го направи и демон. Въведеният в заблуждение става демон, просветеният става Буда. Затова, контролирайте ума си и не му позволявайте да се отклонява от правилния път.”

3. “Трябва да се уважавате едни други, да следвате учението и да се въздържате от диспути. Не трябва да се делите, както водата и маслото, а да се приемате и живеете заедно, както се смесват водата и млякото.

Изследвайте света заедно, обучавайте се в съвършенството заедно, практикувайте моето учение заедно. Не прахосвайте ума и времето си в безделие и кавги. Насладете се на цветовете на просветлението, когато дойде сезонът им, и съберете плодовете на правилния път.

Придобих знанията, които ви предавам, следвайки същия този път. Следвайте го и се съобразявайте с неговия дух при всякакви обстоятелства.

Ако го пренебрегнете, това значи, че никога не сте ме срещнали. Това значи, че сте далече от мен, дори когато сте в действителност с мен. Но ако приемете и следвате моето учение, тогава ще сте много близо до мен, дори ако сте далече.”

4. “Ученици мои, краят ми приближава, раздялата ни е близо, но не скърбете. Животът е вечна промяна, никой не може да избегне разпада на тялото. Това ще покажа сега чрез моята собствена смърт, чрез разпадането на моето тяло като разнебитена каруца.

Не ридайте напразно, а осъзнайте, че нищо не е постоянно и проумейте чрез това събитие празнотата на човешкия живот. Не подхранвайте недостойното желание непостоянното да се превърне в неизменно.

Демонът на земните желания винаги търси шанс да измами ума. Ако усойница живее в стаята ви, а искате да имате здрав сън, трябва първо да я изгоните навън.

Трябва да строшите костите на земните страсти и да ги прогоните надалече, както бихте направили с усойницата. Трябва да предпазвате ума си от светските съблазни.”

5. “Ученици мои, дойде последният ми час, но не забравяйте, че смъртта е само край на физическото тяло. Тялото е дошло чрез родителите ни и е било поддържано с храна. Точно така неизбежни са болестта и смъртта.

Но истинският Буда не е просто едно човешко тяло – той е просветлението. Човешкото тяло трябва да умре,

Буда Шакиямуни

но мъдростта на просветлението ще съществува винаги в истината на Дарма и в практиката на Дарма. Този, който вижда единствено моето тяло, в действителност не ме вижда. Само който приема учението ми, той наистина ме вижда.

След смъртта ми, Дарма ще бъде вашият учител. Следвайте Дарма и ще ми бъдете верни.

През всичките тридесет и пет години, не скрих нищо от моето учение. Няма тайно учение, нито скрит смисъл. Всичко преподадох открито и ясно. Мои скъпи ученици, това е краят ми. След миг ще премина в нирвана. Това бяха последните ми напътствия.”

ГЛАВА ВТОРА

ВЕЧНИЯТ ПРОСЛАВЕН БУДА

I

НЕГОВОТО СЪСТРАДАНИЕ И ОБЕТ

1. Духът на Буда е дух на любяща благодетелност и състрадание. Голямата любов го мотивира да спаси всички хора с всевъзможни средства. Голямото състрадание го подтиква да боледува с болестите на хората, да страда с тяхното страдание.

“Вашето страдание е мое страдание и вашето щастие е мое щастие” казвал Буда, и точно както майката винаги обича своето дете, той не изоставял този дух на любов и състрадание дори за един единствен миг, защото в неговата природа е да бъде състрадателен.

Състраданието на Буда е отговор на човешката нужда от подкрепа и защита. Тяхното доверие в искреността на неговото състрадание ги води към просветлението. Както майката, която осъществява своето майчинство чрез любовта към детето си, а детето, в отговор на любовта ѝ, се чувства защитено и спокойно.

Вечният прославен Буда

Но много хора не разбират духа на Буда и продължават да страдат заради илюзиите и желанията, които възникват от тяхното невежество. Те страдат вследствие собствените си деяния, натрупани в отговор на земните страсти, и странстват сред планини от заблуда с тежкия товар на злите си постъпки.

2. Не мислете, че състраданието на Буда е ограничено във времето на живота му. То е проявление на неограниченото от времето състрадание на вечния Буда, което е действено от незнайни времена, когато човечеството се отклонило от правилния път, поради невежеството.

Вечният Буда винаги се появява пред хората в най-благоприятни форми и им поднася най-мъдро избраната помощ.

За последен път той се появил на земята като Буда Шакаямуни, който бил роден принц, но изоставил комфорта на дома си, за да живее живота на аскет. Практикувайки безмълвна медитация, той осъществил просветлението. Той проповядвал своето учение, Дарма, пред последователите си, и накрая показал преходността на всичко съществуващо чрез смъртта на земното си тяло.

Действието на пробуждането, на постигането на просветление, е извечно и безкрайно, така както и дълбините на човешкото невежество са бездънни. Затова и състраданието на Буда е безгранично.

Вечният прославен Буда

Когато Буда решил да скъса с живота на мирянин, той дал четири велики обета: 1) Да спаси всички хора; 2) Да изостави всички земни желания; 3) Да изучи всички учения; 4) Да постигне съвършено просветление. Тези обети били проява на любов и състрадание, които са в основата на неговата природа.

3. Най-напред Буда се научил да избягва греха да убива каквито и да е живи същества. Той искал всички същества да познаят блаженството на дългия живот.

Буда възпитал себе си да избягва греха на кражбата. Той искал всички хора да могат да имат всичко, от което се нуждаят.

Буда възпитал себе си винаги да избягва прелюбодеянието. Той искал всички хора да могат да познаят блаженството на почтения живот и да не страдат от неутолими желания.

Следвайки идеала си, Буда се приучил да избягва всяка лъжа. Той искал всички хора да познаят спокойствието на ума, което е следствие от говоренето винаги на истината.

Той се приучил да избягва неискрените думи, защото искал всички хора да могат да познаят радостта на приятелството.

Вечният прославен Буда

Той приучил себе си да не злоупотребява с хората, защото желяел всички да могат да имат спокоен ум, който е следствие от живот в мир с другите.

Той пазел себе си от празнодумство, защото искал всички да могат да познаят благословията на съчувстващото изслушване и разбиране.

Следвайки идеала си, Буда се приучил да е свободен от алчност и чрез това добродетелно поведение искал всички хора да могат да познаят спокойствието, характерно за ума освободен от желанието за притежание.

Той приучил себе си да избягва гнева, защото искал всички хора да могат да се обичат един друг.

Той приучил себе си да избягва невежеството, защото искал всички хора да могат да разберат и да не пренебрегват закона за причинно-следствените връзки на съществуването.

Така състраданието на Буда обхваща всички хора в неговата непрекъсната грижа за тяхното щастие. Той обича хората, както родителите обичат своите деца и желяе най-висша благодат за тях, а именно, да могат да преминат отвъд океана на раждането и смъртта.

II

**ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА БУДА
И СПАСЕНИЕТО, КОЕТО БУДА НИ ДОНЕСЕ**

1. Трудно е думите на Буда, изречени от висотата на един просветлен ум, да достигнат до хората, все още борещи се в нашия свят на илюзии. Затова Буда се връща в този свят и използва подходящи и достъпни методи за тяхното спасение.

“Сега ще ви разкажа една притча” казал Буда. “Живял някога един богат човек, чиято къща била обхваната от пламъци. Мъжът бил далече от дома си, но щом се върнал, заварил децата си да стоят още в къщата, погълнати от игра и не забелязвайки огъня. Бащата се разкрещял: “Излезте деца! Излезте въвн от къщи! Бързо!”, но децата не му обърнали внимание.

Тогава разтревоженият баща извикал: “Децата, нося ви чудесни играчки. Излезте да ги вземете!” Този път децата го чули и изтичали от горящата къща.”

Този свят е горяща къща. Хората, които не забелязват, че къщата е в пламъци, могат да изгорят. Затова в своето състрадание Буда създава подходящи начини да ги спаси.

Вечният прославен Буда

2. Буда казал: “Сега ще ви разкажа друга притча. Някога единственият син на едно богато семейство напуснал дома си и изпаднал в крайна бедност.

Бащата пропътувал много път далече от дома в търсене на сина си, но загубил следите му. Направил всичко по силите си, за да го намери, но напразно.

Десет години по-късно синът, който бил достигнал пълна мизерия, се скитал близо до мястото, където живеел баща му.

Бащата веднага познал в скитника своя син и изпратил слугите си да го доведат. Синът не разбрал, че човекът който го кани в дома си, е неговият баща. Той бил замаян от величествения вид на голямата къща и се уплашил, че хората, които го канят в нея, искат да го измамат. Затова отказал да тръгне с тях.

Старият човек отново изпратил слугите си, за да предложат на сина работата на прислужник в дома на техния богат господар. Този път синът приел и се върнал със слугите в бащиния си дом, за да работи като прислужник.

Бащата постепенно издигнал новия прислужник, като накрая му поверил отговорността за цялото имущество и ценности в дома. Но все още синът не можел да познае в господаря собствения си баща.

Бащата бил доволен от предаността на своя син и

Вечният прославен Буда

когато наближил края на дните му, той извикал всичките си роднини и приятели и им казал: “Приятели, това е единственият ми син, синът, когото търсих много години. Отсега нататък цялото ми имущество и всички мои ценности му принадлежат.”

Синът бил смаян от признанието на баща си и възкликнал: “Аз не само намерих своя баща, но получих от него цялото това богатство!”

Богатият човек в тази притча олицетворява Буда, а странстващият син – всеки един от нас. Съчувствието на Буда обгръща всички с любовта на баща към единствения му син. В своята любов той измисля най-мъдрите начини да ни води, учи и обогатява със съкровището на просветлението.

3. Както дъждът напоява цялата растителност, така и състраданието на Буда се простира еднакво над всички хора. Но както различните растения извличат специфична полза от падналия дъжд, така хората с различна природа и попаднали при различни обстоятелства, са благословени да получат помощ по различен начин.

4. Родителите обичат всичките си деца, но изразяват любовта си с особена нежност към болното дете.

Състраданието на Буда е еднакво към всички хора, но се проявява с особена сила към тези, които заради

Вечният прославен Буда

своето невежество трябва да носят най-тежкия товар на злото.

Слънцето изгрява на изток и прогонва тъмнината в света без предубеждение или предпочитание към определено място. Така и съчувствието на Буда обгръща всички хора, окуражава ги в правилния път и ги води против злото. Така той разчиства тъмнината на невежеството и води хората към просветление.

Буда възплава помощта на баща и любяща благодетелност на майка. В своето невежество и привързаност към светските желания, хората често действат с изключително усърдие да ги задоволяват. Буда е също така усърден в действията си да им помага. Те са безпомощни без неговото състрадание и като негови деца трябва да приемат неговите методи за спасение.

III

ВЕЧНИЯТ БУДА

1. Обикновено казваме, че Буда бил роден като принц и открил пътя към просветлението като просяк. В действителност Буда винаги е съществувал в света, който е без начало и без край.

Като Вечният Буда той познава всички хора и прилага подходящи методи, за да ги освободи от порочния кръг на преражданията.

Вечният прославен Буда

Във вечната Дарма, на която Буда учи, няма грешка, защото той познава нещата в света, такива, каквито са, и предава на хората именно това истинско знание.

За обикновения ум е наистина много трудно да разбере света такъв, какъвто е. Въпреки, че изглежда истински, той не е, и въпреки, че изглежда фалшив, той не е. Хората имат ограничено мислене и не могат да узнаят истинската природа на света.

Само един Пробуден наистина и напълно опознава света такъв, какъвто е и никога не казва, че той е истински или фалшив, добър или лош. Той просто представя светът такъв, какъвто е.

Това, което Буда учи, е че всички хора трябва да култивират своите добродетели, съгласно своята природа, начина си на живот и своите вярвания. Това учение надхвърля всяко утвърждаване и отричане.

2. Буда ни учи не само с думите си, но и чрез своя живот. Въпреки, че по природа е вечен, той се появява и в човешко тяло, за да помага чрез знанията си на хората, обсебени от земните желания.

“Докато един известен лекар бил далече от дома си, децата му случайно изпили отрова. Когато той се

Вечният прославен Буда

върнал, установил причината за тяхното неразположение и им приготвил противоотрова. Децата, които не били сериозно натровени, приели лекарството и били спасени. Но някои от децата били така сериозно поразени, че отказали да приемат лекарството.

Подтикнат от бащината си любов, лекарят се решил на една крайна мярка, за да принуди децата си да се лекуват. Той им казал: “Трябва да предприема дълго пътуване. Но вече съм стар и може да умра по пътя. Когато съм с вас, аз мога да се грижа за здравето ви, но ако умра, вашето състояние ще се влошава все повече и повече. Ако ви донесат вест за смъртта ми, моля ви да вземете това лекарство, за да се излекувате от коварната болест.” И той тръгнал на дългото пътуване. След известно време изпратил на децата си съобщение, уведомяващо ги за неговата смърт.

Децата били дълбоко разтърсени от съобщението за смъртта на баща си и от осъзнаването, че вече няма да могат да се облагодетелстват от неговите доброжелателни грижи. Припомняйки си неговата молба на раздяла, с чувство на скръб и безпомощност те взели противоотровата и се възстановили.”

Не трябва да осъждаме измамата на бащата лекар. Буда е като този баща. Той също използва разказа за раждането и смъртта, за да спасява хората, които са впримчени в робството на желанията.

ГЛАВА ТРЕТА
**ФОРМАТА НА БУДА
И НЕГОВИТЕ ДОБРОДЕТЕЛИ**

I
ТРИТЕ АСПЕКТА НА ТЯЛОТО НА БУДА

1. Не се опитвайте да опознаете Буда чрез неговата форма или качества, защото нито формата, нито качества са истинския Буда. Истинският Буда е самото просветление. Истинският начин да опознаеш Буда, е да осъществиш просветлението.

Ако някой, виждайки изключителните черти на Буда, мисли че го познава, това е грешка на невежия поглед. Защото истинският Буда не може да бъде въплътен във форма и видян с човешко око. Нито някой може да опознае Буда чрез безупречното описване на неговите качества. Качествата на Пробудения не могат да бъдат описани с думи.

Въпреки, че говорим за неговата форма, вечният Буда не притежава конкретна форма, но може да се представи под всяка форма. Въпреки, че описваме неговите качества, вечният Буда няма конкретни качества, но може да се прояви чрез всякакви прекрасни качества.

Формата на Буда и неговите добродетели

Така, ако някой види ясно формата на Буда или ясно долови неговите качества, но все пак не се привърже към тях, той притежава способността да срещне и познае Буда.

2. Тялото на Буда е самото просветление. Непрিতেжавайки форма и субстанция, то винаги е било и винаги ще бъде. То не е физическо тяло, което трябва да бъде поддържано с храна. То е вечно тяло, чиято субстанция е мъдростта. Затова Буда не изпитва нито страх, нито болка. Той е вечно съществуващ.

Затова Буда няма да изчезне, докато съществува просветлението. Просветлението се проявява като светлината на мъдростта и събужда хората за нов живот – живот в света на Буда.

Тези, които осъзнаят това, са деца на Буда. Те съхраняват неговото учение, почитат го и го предават на поколенията. Нищо не е по-чудотворно от силата на Буда.

3. Буда притежава тяло с три проявления. Проявява се чрез аспекта на същността или Дарма-кая, чрез аспекта на потенцията, или Самбога-кая и чрез аспекта на проявлението или Нирмана-кая.

Формата на Буда и неговите добродетели

Дарма-кая е субстанцията на Дарма, което ще рече, че е субстанцията на самата истина. В аспекта на същността, Буда няма нито форма, нито цвят. Той не идва от никъде и не отива наникъде. Като чистото небе той обгръща всичко и тъй като е всичко, не му липсва нищо.

Той не съществува, защото хората мислят, че съществува; нито изчезва, защото хората го забравят. Той не е принуден да се появява, когато хората са щастливи и спокойни, нито му е необходимо да изчезва, когато хората са невнимателни и лениви. Буда надхвърля всички възможни насоки на човешката мисъл.

Тялото на Буда в този свой аспект изпълва всяко кътче на Универсума. То достига навсякъде, то съществува винаги, независимо дали хората вярват в него или се съмняват в неговото съществуване.

4. Самбога-кая изразява онзи аспект от природата на Буда, където смесването на състрадание и мъдрост, което е духовна същност без образ, се проявява чрез символите на раждането и смъртта, чрез символите на обета, обучението и разкриването на неговото свято име, за да води хората към спасение.

Формата на Буда и неговите добродетели

Състраданието е същността на това тяло. В духа на това проявление Буда използва всички средства, за да освободи тези, които са готови. Подобно на огън, който веднъж запален не угасва, докато има какво да го поддържа, така състраданието на Буда няма да изтлее, докато всички земни страсти не бъдат изразходени. Както вятърът отвява праха, така състраданието на Буда, проявено чрез това тяло, разпръсква праха на човешкото страдание.

Нирмана-кая изразява аспекта, в който, за да извърши освобождението, което носи като потенциална възможност, Буда се появява в света в човешко тяло. Той показва на хората, съгласно тяхната природа и способности, аспектите на раждането, отказването от страстите и постигането на просветление. За да води хората, в това свое тяло Буда използва различни средства, включително като акцентира върху негативните страни на човешкото съществуване – болестите и смъртта.

Оригиналната форма на Буда е Дарма-кая, но тъй като хората са различни по природа, формата на Буда се проявява за тях различно. Тя се възприема различно в зависимост от различията в техните желания, дела и възможности, но Буда може да бъде отнесен единствено към истината на Дарма-кая.

Въпреки, че тялото на Буда се проявява в тези три аспекта, неговото предназначение и цел е една – да спаси всички хора от кръга на раждането и смъртта.

Формата на Буда и неговите добродетели

Буда не е форма. Будността изпълва всичко. Тя прави от просветлението свое тяло и, както просветлението, тя се появява преди всички форми, преди да са се появили онези, които са способни да осъзнаят истината.

II

ПОЯВАТА НА БУДА

1. В този свят рядко се появява Буда. Но ние знаем, че се появява, постига просветление, представя Дарма, разкъсва мрежата на съмнението, изтръгва от корен отровния плод на желанието, заприщва източника на злото. Напълно невъзпрепятстван той върви през света. Няма нищо по-велико от това да почиташ Пробудения.

Буда се появява в този свят на страдание, защото не може да изостави страдащите. Единствената му цел е да разпространи Дарма и да благослови всички хора с Истината.

Трудно е да въведеш Дарма в свят, пълен с несправедливост и фалшиви стандарти, свят, който безрезултатно се бори с ненаситни желания и безпокойство. Буда се изправил срещу тези трудности поради голямата си любов и съчувствие.

2. Буда е добър приятел на всички хора. Ако намери

Формата на Буда и неговите добродетели

човек, страдащ от тежкото бреме на светските страсти, той изпитва съчувствие и се стреми да отнеме от товара му. Ако срещне човек, страдащ от заблуда, той разпръсква заблудата му с чистата светлина на своята мъдрост.

Тези, които са чули учението на Буда, не го изоставят, защото то им показва пътя към щастието.

3. Когато луната залезе, хората казват, че е изчезнала. Когато луната изгрее, те казват, че се е появила. Всъщност луната нито идва, нито си отива, а сияе непрестанно на небето. Буда е точно както луната: той нито се появява, нито изчезва. Той само привидно иска да изглежда така, за да може от любов към хората да идва в света в човешко тяло, за да им предава учението си.

Хората наричат една от фазите на луната пълнолуние, друга фаза наричат полумесец. Вдействителност луната е винаги съвършено кръгла – нито нараства, нито намалява. Буда е точно като луната. В човешките очи може да изглежда, че той променя своя вид, но реално той не се променя.

Луната огрява всичко – стълпеният град, спящото село, планината и реката. Можем да я видим в дълбините на езеро, в каната с вода, в капката роса,

Формата на Буда и неговите добродетели

висяща от листото. Ако човек върви хиляди мили, луната върви с него. На него му се струва, че луната се променя, но тя никога не се мени. Буда е като луната, следвайки хората в този свят при всички обрати в живота им, проявявайки се в различен вид. Но в своята същност той остава непроменен.

4. Фактът, че Буда се появява и изчезва може да бъде обяснен с причинността, а именно: когато причините и условията са подходящи, Буда се появява, когато причините и условията се неподходящи, изглежда, че той е изчезнал от света.

Независимо дали изглежда, че се появява или изчезва, Буда винаги остава един и същ. Знаейки този принцип, човек трябва да следва пътя водещ към просветлението и да придобие абсолютната мъдрост, необезпокояван от привидните промени във вида на Буда, от състоянието на света или от нестабилността на човешката мисъл.

Вече беше обяснено, че Буда не е просто физическо тяло. Той е изразител на самото просветление. Тялото може да бъде прието като съд. Ако този съд е пълен с просветление, той може да се нарече Буда. Затова, ако някой е привързан към физическото тяло на Буда и скърби за неговото изчезване, той ще е неспособен да види истинския Буда.

Формата на Буда и неговите добродетели

В действителност, истинската природа на всички неща надхвърля разграничаването между появяване и изчезване, между идване и отиване, между добро и зло. Всички неща са без субстанция, съвършено хармонични и хомогенни.

Разграничаването между тях е резултат от погрешното отсъждане от страна на човека, който вижда тези феномени. Разграничаването е резултат от несъвършенството на човешкото мислене. Истинската форма на Буда нито се появява, нито изчезва.

III

ДОБРОДЕТЕЛИТЕ НА БУДА

1. Буда бил удостоен с почитта на хората заради пет свои добродетели: превъзходно поведение, разумен поглед върху нещата, съвършена мъдрост, превъзходни проповеднически умения и силата да води хората към практическо приложение на своето учение.

В добавка, още осем добродетели позволяват на Буда да даде благодат и щастие на хората: способността да допринася незабавна полза чрез практикуване на неговото учение; способността да отсъжда точно доброто и злото, правилното и неправилното; способността да води хората към просветление чрез преподаване на правилния път; способността да е справедлив водач, като приема всички еднакво; способността да избягва гордостта и самохвалството;

Формата на Буда и неговите добродетели

способността да прави това, което е казал; способността да казва, какво е направил и чрез всички тези добродетели – да изпълни обетите на своето състрадателно сърце.

Чрез медитация Буда запазва ума си тих и спокоен, излъчващ милост, състрадание, щастие и безпристрастност. Той се отнася еднакво към всички хора, пречиствайки умовете им от замърсяване и дарявайки им щастие със свършена всеотдайност.

2. Буда е като майка и баща за хората по света. През първите години след раждането на детето родителите му говорят на детски език. След това постепенно го научават да говори като възрастен. Както родителите, Буда първо се грижи за хората, като им предава знание. След това ги оставя сами да се грижат за себе си. Първо, той прави нещата да се развиват така, че да са съобразени с техните желания. След това чрез практикуване на неговото учение ги довежда до спокоен и безопасен подслон.

Това, което Буда проповядва на своя език, хората приемат и разбират на техния собствен език и сякаш то е било предназначено единствено за тях.

Състоянието на ума на Буда надвишава човешкия начин на мислене. Просветленият ум не може да бъде обяснен с думи, той може да бъде загатнат донякъде единствено чрез притчи.

Формата на Буда и неговите добродетели

Водите на река Ганг се раздвижват от преминаващите през нея коне и слонове и се набраздяват от движещите се в нея риби и констенурки. Но реката продължава да тече чиста и несмущавана от толкова незначителни събития. Буда е като великата река. Рибите и констенурките на други учения плуват в нейните дълбини и напразно се противопоставят на течението. Учението на Буда продължава да тече, чисто и несмущавано.

3. Бидейки съвършена, мъдростта на Буда е чужда на крайности и предразсъдъци и се придържа към умереност, която е неописуема с думи. Бидейки всемъдр, Буда знае мислите и чувствата на всяко човешко същество и разбира всичко ставащо.

Както звездите в небето се отразяват в спокойното море, така и мислите, чувствата и състоянието на хората са отразени в дълбините на мъдростта на Буда. Затова Буда е наречен Съвършено просветленият, Всезнаещият.

Мъдростта на Буда обновява жадните умове на хората, просветлява ги и им обяснява значимостта на този свят, причините и следствията на съществуването му, на появяването и изчезването. Наистина, без мъдростта на Буда, кой от аспектите на света би бил въобще разбираем за хората?

4. Едно пробудено съзнание не се появява винаги

Формата на Буда и неговите добродетели

като Буда. Понякога то се проявява като инкарнация на деструктивното, което разрушава старото, за да даде път на новото и позитивното. Понякога се проявява в тялото на жена, бог, крал или държавник. Понякога се появява в бордея или в игралния дом.

По време на епидемия се появява като лечител. По време на война проповядва въздържаност от насилие и милост към страдащите. Тези, които вярват, че нещата са вечни, той учи на преходност и несигурност. Тези, които са горди и самовлюбени, той учи на скромност и саможертва. На тези, които са оплетени в мрежата на светските удоволствия, той разкрива нищетата на съществуването.

Целта на Буда е да покаже във всички дейности и всички събития чистата същност на Дарма-кая (абсолютната природа на Буда-съзнанието). Така любовта и състраданието на Буда струят от Дарма-кая, като даряват безкраен живот и безгранична светлина, и носят спасение на човечеството.

5. Светът е като горяща къща, която постоянно се разрушава до основи и бива издигана отново. Объркани, в тъмнината на невежеството си, хората, занемаряват умовете си с гняв, недоволство, ревност, предразсъдъци и светски страсти. Те са като деца, които се нуждаят от майка си. За да развият съзнанието си, трябва да разчитат на любовта и състраданието на Буда.

Буда е бащата на света. Всички човешки същества

Формата на Буда и неговите добродетели

са негови деца. Той е най-светият между светите. Светът гори в разрушения и смърт, страданието е навсякъде. Но, погълнати от напразно търсене на светски удоволствия, хората не са достатъчно мъдри да осъзнаят това.

Буда видял, че този свят на заблуди е наистина една горяща къща. Затова потърсил убежище в спокойствието на тихата гора. Съчувствайки на хората, той казал: “Аз принадлежа на този свят на непрестанни промени и страдание. Всички тези невежи хора, които не умеят да се грижат за себе си, са мои деца. Аз съм единственият, който може да ги предпази от техните заблуди и нищета.”

Буда е великият владетел на Дарма и учи хората на мъдрост. Той се появява в света, за да благослови хората със знанието си. Той проповядва Дарма, за да ги спаси от страданието, но техният слух е притъпен от алчността и те са глухи за думите му.

Но тези, които приемат учението му, са свободни от заблудата и мизерията на живота. “Хората не могат да се спасят, разчитайки на собствения си непросветлен ум” казал той, “но ако ми се доверят, ще влязъл в света на мъдростта.” Затова трябва да чуем учението на Буда и да го приложим на практика.

ДАРМА

ГЛАВА ПЪРВА

ПРИЧИННОСТ

I

ЧЕТИРИТЕ БЛАГОРОДНИ ИСТИНИ

1. Светът е пълен със страдание. Раждането причинява страдание, старостта причинява страдание, болестите и смъртта причиняват страдание. Да срещнеш човек, когото мразиш, е страдание; да те разделят от любим човек е страдание; да се бориш за задоволяване на ежедневните си нужди, е страдание. Фактически, който не е свободен от желания и страсти, е винаги въвлечен в неприятности. Това е истината за страданието.

Несъмнено причината за човешкото страдание може да бъде открита в нуждите на физическото тяло и в желанието да бъдат задоволени земните страсти. Ако нуждите и желанието бъдат проследени до техния източник, ще открием, че те се коренят в инстинкта. Така, следвайки желанието, което има за своя основа силната воля за живот, човек се стреми да притежава желаня обект така страстно, че може да причини смърт или да намери смъртта си. Това е Истината за причината на страданието.

Ако желанието, което лежи в основата на човешките страсти, бъде отстранено, тогава страстите

Причинност

ще умрат и на човешкото страдание ще бъде сложен край. Това е Истината за начина за прекратяването на страданието.

За да постигне това състояние на ума, в което няма нито желаня, нито страдание, човек трябва да следва определен път. Стадиите на Благородния осемстепенен път са: правилен възглед, правилно мислене, правилна реч, правилно поведение, правилно препитание, правилно усилие, правилна памет, правилна медитация. Това е истината за Благородния път за прекратяване на страданието.

Хората трябва да поддържат живи в ума си тези истини. Защото светът е място на страдание и ако някой иска да избяга от него, той трябва да скъса обвързаността си със земните страсти, които са единствената причина за страданието. Състоянието на ума, който е освободен от всички земни страсти и от страданието, е познато като просветление, а просветлението може да бъде постигнато чрез практикуването на Благородния осемстепенен път.

2. Всички, които се стремят към просветление, трябва да се придържат към Четирите благородни истини. Ако не разберат това, те ще странстват безкрайно в объркания лабиринт на житейските илюзии. Тези, които го разберат, могат да бъдат наречени “хора, придобили очи за просветлението”.

Затова, онези, които желаят да следват учението на

Причинност

Буда, трябва да се съсредоточат върху Четирите благородни истини и да се постараят да си изяснят тяхното значение. Във всички времена за истински свят човек е бил считан този, който ги разбира и преподава на другите.

Когато човек ясно разбере Четирите благородни истини, Благородният осемстепенен път ще го отведе далече от алчността. А когато е свободен от алчност, той ще живее в мир със света: няма да убива, нито ще краде, нито ще прелюбодейства; не ще мами, нито ще ругае, не ще ласкае и няма да изпитва завист; няма да се гневи, нито ще забравя преходността на всичко в живота и няма да бъде несправедлив.

3. Да следваш Благородния път е като да влезеш в тъмна стая със светилник в ръка: тъмнината е отстранена и стаята се изпълни със светлина.

Хората, които разберат смисъла на Благородната истина и се научат да следват Благородния път, придобиват светлината на мъдростта, която ще отстрани тъмнината на невежеството.

Буда води хората, като им посочва Четирите благородни истини. Тези, които ги разберат правилно, ще достигнат просветлението. Те ще могат да водят и подкрепят другите в този объркан свят и ще бъдат достойни за доверието им. Когато Четирите благородни истини бъдат ясно разбрани, ще пресъхне изворът на

всички земни страсти.

Напредвайки по пътя на учението, последователите на Буда ще постигнат всички други безценни истини. Те ще придобият мъдростта и прозрението да разбират значението на всичко и ще могат да проповядват Дарма на всички хора по света.

II ПРИЧИННОСТ

1. Има причини за всички човешки страдания и има начин, по който те да бъдат прекратени. Защото всичко в този свят е резултат от необхватно преплитане на причини и обстоятелства и всичко изчезва, когато тези причини и обстоятелства се променят и отмрат.

Дъждът вали, вятърът духа, листата пожълтяват и биват отнесени от вятъра. Тези явления са взаимнообвързани с причини и обстоятелства и са предизвикани от тях. Те ще изчезнат, когато причините и обстоятелствата се променят.

Човек се ражда чрез своите родители. Тялото му се поддържа от храна, духът му се развива чрез ученето и опита.

Следователно, и двете неща – плътта и духът, са свързани с породилите ги обстоятелства и се променят, щом се променят обстоятелствата.

Причинност

Както мрежата е изплетена от снопове нишки, така всичко в този свят е свързано с всичко друго чрез снопове от нишки. Ако някой мисли, че една брънка от мрежата е независима и изолирана, той греша.

Нарича се мрежа, защото е направена от серия взаимосвързани нишки и всяка нишка има своето място и значимост по отношение на другите.

2. Цветята се появяват поради серия от условия, които водят до тяхното разцъфтяване. Вятърът издухва есенните листа, поради съвкупност от условия. Цветята не се появяват независимо, нито листата падат от самосебе си, в неподходящ сезон. Така всяко нещо има своето идване на света и умиране. Нищо не е независимо, във от промените.

Вечно и непреходно правило на този свят е, че всичко се създава по силата на серия от причини и условия и всичко изчезва по силата на същото. Всичко се променя, нищо на остава постоянно.

III

ЗАВИСИМОТО ПОРАЖДАНЕ

1. Къде е изворът на човешката скръб, okayване, болка и агония? Не трябва ли да се търси във факта, че

хората са винаги изпълнени с желания?

Те упорито се стремят да живеят в богатство и почит, в комфорт и удоволствие, във възбуда и задоволеност; невежи за факта, че желязото на точно тези неща е извор на човешко страдание.

От самото начало светът е бил подвластен на поредица от бедствия, като над всички са неизбежните: болест, старост и смърт.

Но ако човек внимателно прецени всички факти, ще се убеди, че в основата на всяко страдание лежи принципът на страстното желание. Ако алчността бъде отстранена, на страданието ще бъде сложен край.

Невежеството се проявява чрез алчността, която завладява човешкия ум. То се появява, защото хората не осъзнават истинската причина за последиците от своите действията. От невежество и алчност възникват нечисти желания за притежаване на неща, които са фактически недостижими, но които хората непрестанно и сляпо жадуват да имат.

Поради невежество и алчност хората си представят различия там, където в действителност ги няма. Разгледано в дълбочина, човешкото поведение не може да бъде разграничено на правилно и неправилно, но в своето невежество хората измислят правила, за да

Причинност

го разграничават и осъждат като правилно или погрешно.

Поради невежеството си хората са впримчени в мрежите на егото и мислят субективно и погрешно, губейки обективната вярна гледна точка. Подведени от заблудения си ум, те предприемат погрешни действия, в резултат на което са ввлечени в илюзорното съществуване – в кръговрата на преражданията.

Правейки делата си поле за изява на своето его; използвайки разграничаването, към което се придържа техният малък ум, като семена; закривайки съзнанието си с облаците на невежество, подхранвайки го с дъжда на копнежите, оросявайки го със своеволието на егоизма си, те сътворяват зло, което носят на гърба си от инкарнация в инкарнация.

2. В действителност, техният собствен ум е този, който поражда заблудата за реалността на скръбта, самосъжалението, болката и агонията.

Целият този свят на заблуда не е нищо друго, освен сянка, сътворена от дейността на ума. Но все пак, чрез същия този ум става явен и света на просветлението.

3. В света има три погрешни гледни точки. Ако човек се придържа към тях, тогава всяко човешко усилие трябва да се отрече.

Първо, някои смятат, че всяко събитие в човешкия живот се основава на съдбата. Второ, други поддържат тезата, че всичко е сътворено от Господ Бог и контролирано от Неговата воля. Трето, някои твърдят, че всичко става по случайност без да е свързано с каквито и да е причини и условия.

Ако всичко в човешкия живот е било предварително решено от съдбата, тогава даровете на боговете и вредите от демоните ще бъдат предопределени, благополучието и неволята ще са предрешени. Няма да съществува нищо, което да не е било предварително дадено. Тогава всички човешки планове и усилия за по-добър живот и просперитет ще бъдат напразни и хората ще живеят без надежда.

Същото важи и за другите две гледни точки, защото, ако всичко в крайна сметка е в ръцете на някакъв неведом Господ Бог или е подхвърлено на сляпата случайност, какъв избор ще има човечеството, освен да се примири? Не е учудващо, че хората с такива възгледи губят надежда и занемаряват усилието си да действат мъдро и да избягват злото.

Всъщност, и трите посочени концепции или гледни точки, са изцяло погрешни. Всичко съществуващо е последователност от проявления, чийто източник е струпането на причини и условия.

ГЛАВА ВТОРА
**ТЕОРИЯ ЗА УМА
И ИСТИНСКОТО СЪСТОЯНИЕ НА
НЕЩАТА**

**I
НЕПОСТОЯНСТВО И ИЛЮЗОРНОСТ
НА ЕГОТО**

1. Въпреки че тялото и умът на човека, с които отъждествяваме егото, се появяват поради едновременното действие на различни причини, от това не следва изводът, че егото притежава реално съществуваща субстанциалност.

Тъй като плътта е съвкупност от елементи, тя е следователно временна. Ако тялото беше его-субстанция, то би могло да прави, каквото поиска, защото на егото е присъща воля.

Един цар има власт да награждава и наказва, както пожелае, но и той се разболява, въпреки своите намерения и желания. И той неохотно остарява и цялото му богатство и царската му воля не могат да предотвратят това.

Умът също не е его-субстанция. Човешкият ум е също струпване на причини и условия и непрекъснато се променя.

Ако умът беше его-субстанция, той би могъл да прави каквото пожелае. Но умът често пренебрегва това,

Теория за ума и истинското състояние на нещата

което знае, че е правилно, и с охота преследва неправилното. И все пак, нищо не изглежда да се случва, точно както егото желае.

2. Ако попитат някого, дали тялото е постоянно или непостоянно в своето съществуване, ще трябва да отговори, че е непостоянно.

Ако попитат някого, дали непостоянното съществуване, подвластно от смъртта, е щастие или страдание, той определено ще трябва да отговори, че е страдание.

Ако някой вярва, че нещо толкова непостоянно, променливо и пълно със страдание е его-субстанция, това е сериозна грешка.

Човешкият ум е също непостоянен и подвластен на страданието. Няма нищо, което да може да се нарече вечно съществуваща его-субстанция.

Нашите истински тяло и ум, които оформят индивидуалния живот и външния заобикалящ го свят са далече от схващания като “аз” и “мое”.

Просто умът, заслепен от егоистични желания и непроницаем за мъдростта, упорито настоява да мисли в категории като “аз” и “мое”.

От момента, в който тялото и обкръжаващия го свят, са създадени по силата на действащи заедно

Теория за ума и истинското състояние на нещата

причини и условия, и то и обкръжението му непрекъснато се променят и това няма край.

В своята безкрайна променливост човешкият ум е като течащите води на река или като горящият пламък на светилник. Той подскача като маймуна, без да спира нито миг.

Разбирайки това, мъдрецът се освобождава от всяка обвързаност на тялото и ума, за да постигне просветление.

3. Има пет неща, които никой не може да извърши в този свят: първо, да задържи идването на старостта; второ, да спре идването на болестта; трето, да избегне смъртта; четвърто, да отмени тленността; пето, да преодолее изтощението.

Хората неминуемо се натъкват на тези факти и повечето от тях страдат неимоверно. Но тези, които са чули учението на Буда, не страдат, защото разбират, че това са неизбежни събития и че егото, което страда не е истинската им същност.

Има четири истини, на които можем да се опрем: първо, всички живи същества възприемат и преживяват света на феномените, поради невежество; второ, всички обекти на желания са непостоянни и несигурни; трето, всичко съществуващо е също непостоянно и несигурно; четвърто, няма субстанция, която може да се нарече

Теория за ума и истинското състояние на нещата

“его”, няма нещо, което да наречем “мое” в целия свят.

Тези истини, че всичко е непостоянно, отминаващо и без его, нямат връзка с факта, че Буда се появява и си отива от този свят. Тези истини са сигурни. Буда знае това и по тази причина проповядва Дарма на всички хора.

II

ТЕОРИЯ ЗА УМА

1. И илюзорният свят на феномените и светът на просветлението произлизат от ума. Всяко съществуване и феномени възникват от функциите на ума, точно както най-различни предмети се появяват от ръкава на фокусника.

Дейностите на ума нямат граница, те оформят заобикалящия ни свят. Нечистият ум се обгражда с нечисти неща; чистият ум се обгражда с чисти неща. Следователно, обкръжението ни няма друга граница, освен дейностите на ума.

Точно както художникът създава картина, активността на ума създава обкръжаващия ни свят. Докато светът, създаден от Буда е чист и свободен от замърсяване, този, създаван от обикновените хора, не е такъв.

Теория за ума и истинското състояние на нещата

Умът сътворява многообразни форми, точно както талантливият художник създава картини на различни светове. Няма нищо в света, което да не е сътворено от ума. Буда е точно като нас, чувстващите същества са точно като Будите. Следователно, няма никаква разлика между ума на Буда и на човешките същества в тяхната способност да сътворяват своя свят.

Буда има правилно разбиране за феномените, моделирани от ума на смъртните. Тези, които знаят това, са в състояние да видят истинския Буда.

2. Но умът на хората, който създава обкръжението си, никога не е свободен от спомени, страхове и съжаления в миналото, настоящето или бъдещето, защото е подвластен на невежеството и алчността.

Илюзорният свят на феномените е роден от невежеството и алчността и целия огромен комплекс от координирани причини и следствия съществуват в ума и никъде другаде.

И раждането, и смъртта произлизат от ума и съществуват в ума. Следователно, когато умът, който е обвързан с идеята за живота и смъртта си отиде, светът на живота и смъртта си отива с него.

Теория за ума и истинското състояние на нещата

Животът на непросветления се появява от неговия объркан ум, който сътворява своя собствен свят на заблуди. Когато научим, че няма никакъв свят на заблуди извън ума, обърканият ни ум ще се проясни. Тогава пресяваме да създаваме своето нечисто обкръжение и постигаме просветление.

Светът на живота и смъртта е сътворен от ума, пленен е от ума, управляван е от ума; умът владее всяка ситуация. Светът на страданието е причинен от заблудения ум на смъртните.

3. И така, всички неща са първоначално сътворени от ума, контролирани и управлявани са от него. Както колелото следва вола, който тегли каруцата, така страданието следва човека, който говори и действа с нечист ум.

Но ако човек говори и действа с чист ум, щастието ще го следва като сянката му. Тези, които вършат зло, ги преследва мисълта: “Аз постъпих грешно” и споменът за действието се складира, за да произведе своето неизбежно възмездие в животите напред. А тези, които действат с добри подбуди са щастливи с мисълта: “Аз извърших добро” и ще бъдат още по-щастливи, защото мисълта за извършеното добро ще им донесе щастие в животите напред.

Теория за ума и истинското състояние на нещата

Ако умът е нечист, той ще кара краката да се препъват по суров и труден път, ще има много падания и много болка. Но ако умът е чист, пътят ще е гладък и пътуването - спокойно.

Този, който се наслаждава на чистотата на тялото и ума, върви по пътя към будността, скъсвайки мрежата на егоистичните нечисти мисли и желания. Този, чийто ум е спокоен, може да живее в мир и с прилежност да култивира мислите си ден и нощ.

III

ИСТИНСКОТО СЪСТОЯНИЕ НА НЕЩАТА

1. Тъй като всичко в този свят е предизвикано от сложното взаимодействие на причини и условия, между нещата няма съществени различия, които фундаментално да ги отличават едно от друго. Очевидни разлики и абсурдни разделения съществуват само в хорските мисли.

Няма реално делене на изток и запад. Хората създават различията със собствения си ум и след това ярват, че различията са реалност.

Всяко от математическите числа от едно до безкрайност е цялостно, завършено число и само по себе си не се отличава от другите по количество. Но хората разграничават числата за свое собствено

Теория за ума и истинското състояние на нещата

удобство, за да могат да означат различни количества.

Всъщност няма разлика между процеса на създаване и процеса на разпадане. Хората правят разграничение и наричат едното раждане, а другото – смърт. В действителност няма разграничителна линия между правилно и неправилно, но хората правят разлика за свое удобство.

Буда се дистанцира от тези разграничавания и гледа на света като на променящ очертанията си облак. За Буда всяко безусловно определено нещо е илюзия. Той знае, че всяко нещо, което умът сграбчи или захвърли, е лишено от субстанция. Така той преодолява клопките на представите и разграничаващото мислене.

2. Хората се вкопчват в нещата за свое собствено въображаемо удобство. Вкопчват се в богатството и честта, отчаяно се вкопчват в тленния живот.

Те произволно отграничават съществуване от несъществуване, добро от зло, правилно от неправилно. За хората животът е поредица от вкопчвания и обвързаности. Поради това те трябва да приемат и болката и страданието.

Веднъж един човек предприел дълго пътуване и стигнал до една река. Казал си: “Този бряг е труден и

Теория за ума и истинското състояние на нещата

опасен, а другият изглежда по-лесен и безопасен. Трябва да пресека оттаък.” Тогава си построил сал от клони и тръстика и благополучно пресякъл реката. Помислил си: “Този сал ми помогна да пресека реката. Няма да го оставя да гние на брега, а ще го взема със себе си.” И така той доброволно приел един ненужен товар. Може ли той да бъде наречен мъдър човек?

Тази притча ни учи, че когато станат ненужен товар, дори добрите неща трябва да бъдат изхвърлени. Дори по-бързо от лошите. Буда приел за правило в своя живот да избягва като ненужен товар безполезните дискусии.

3. Нещата не идват и не си отиват; нито се появяват и изчезват. Затова човек не може да придобие или загуби нещо.

Буда учи, че нещата нито се появяват, нито изчезват, и че са извън потвърдението и отрицанието на съществуването. Представлявайки следствие от съгласуваното и последователно действие на причини и обстоятелства, едно конкретно, застинало във времето нещо само по себе си не съществува. Може да се каже, че е не-съществуващо. В същото време, тъй като има относителна връзка с причини и условия, може да се

Теория за ума и истинското състояние на нещата

каже, че не е не-съществуващо.

Привързането към нещо заради неговата форма е източник на изкривено мислене. Ако не се вкопчим и привържем към формата, фалшивата ни представа за ценността на това нещо и привързаността ни към него няма да се появят. Просветлението се състои в разбирането на тази истина и освобождаването на ума от заблудата на субективизма.

Светът е наистина като сън, а съкровищата му са примамливи миражи. Когато го видим като картина, от разстояние, разбираме, че нещата сами по себе си не притежават реалност.

4. Да вярваме, че нещата, създадени от неизброима поредица причини, ще траят винаги, е сериозна грешка, позната като теория на постоянството. Но също толкова голяма грешка е да вярваме, че нещата изчезват напълно. Това е така наречената теория на не-съществуването.

Тези категории за вечен живот и смърт, за съществуване и не-съществуване, не се отнасят до базисната природа на нещата, а само до начина, по който ги възприема заблуденият човешки ум. Поради своите желания хората имат отношение към нещата и се чувстват привързани към тях, но сами по себе си нещата са независими от разграничаване и привързаност.

Теория за ума и истинското състояние на нещата

Тъй като всичко възниква по силата на съвкупност от причини и условия, видът на нещата непрекъснато се променя. В него няма никаква устойчивост, каквато би трябвало да съществува при една автентична субстанция. Поради непрекъснатата променливост в своето проявяване, ние оприличаваме нещата на мираж или сън. Но тази променливост засяга единствено външния вид. В своята базисна духовна същност нещата са постоянни и непреходни.

На човек реката изглежда като река. Но на един демон, който вижда пламъци във водата, реката може да изглежда като огън. Затова, да говориш на човек за реката, би имало смисъл, но да говориш на демона, е безсмислено.

По същият начин, можем да кажем, че нещата са илюзорни. Можем да кажем за тях, че са нито съществуващи, нито не-съществуващи, че са относително реални.

Все пак, не можем да твърдим, че освен този свят на променящи се проявления, съществува друг свят на постоянство и истински същности. Грешка е да разглеждаме универсума както като временен и илюзорен, така и като истински.

Невежите хора в този свят приемат, че той е реален и действат от позицията на това абсурдно допускане. Но тъй като той е само една илюзия, те действат от

Теория за ума и истинското състояние на нещата

позицията на грешна гледна точка, което им причинява вреда и страдание.

Разпознавайки света като илюзия, мъдрецът действа в него, съобразявайки се с неговата нереалност, и така избягва страданието.

IV

СРЕДНИЯТ ПЪТ

1. Тези, които поемат пътя към просветлението, трябва да избягват две крайности. Първо, прекаленото отдаване на плътски желания. Второ, противоположната аскетична практика, която безсмислено изтезава тялото и ума.

Благородният път, който се поставя над тези две крайности и води до просветление, мъдрост и покой, може да бъде наречен Средният път. Какво представлява Средният път? Той се състои в Осемстепенният благороден път: правилен възглед, правилно мислене, правилна реч, правилно поведение, правилно препитание, правилно усилие, правилна памет, правилна медитация.

Както вече казахме, всички неща се появяват и изчезват по силата на безкрайно множество причини.

Теория за ума и истинското състояние на нещата

Невежите хора виждат живота или като съществуване или като не-съществуване. Но мъдрият човек вижда отвъд съществуването и не-съществуването това, което е отвъд тях и заличава разликата между тях. Това е да приложиш на практика Средния път.

2. Представете си дънер, плаващ в реката. Ако не заседне в плитчина и не потъне, или ако не го извади човек, или ако не изгние, накрая дънерът ще достигне морето. Животът е като този дънер, уловен от течението на голяма река. Ако човек не е привързан към живот на себеугаждане или, отказвайки се от живота, не се придържа към практика на себеизтезание; ако човек не се възгордее от добродетелите си и не се обвърже с лоши постъпки; ако в търсене на просветлението той не подценява заблудите, но и не се страхува от тях, този човек следва Средния път и ще достигне морето на будността.

Следвайки пътя към просветлението е важно да внимаваме да не бъдем хванати и оплетени от всяка крайност. В това се състои следването на Средния път.

Знаейки, че нещата нито съществуват, нито не съществуват, помнейки, че природата на всички феномени е като сън, човек трябва да избягва гордостта и желанието за награда за добрите му дела и да не позволява да бъде впримчен от всякакви други

Теория за ума и истинското състояние на нещата

съблазни.

Ако човек иска да не бъде повлечен от течението на своите желания, той трябва да се научи от самото начало да не се вкопчва в нещата, а още по-малко – да се обвързва с тях. Той не трябва да е привързан към съществуване или не-съществуване, към нищо вътре или извън него, нито към добрите неща или лошите неща, нито към идеи за правилно или неправилно.

Ако той се привърже към нещата, в този момент за него започва животът на заблудения. Този, който следва Благородния път към просветлението, няма да подклажда съжаления, нито ще храни очаквания, а с безпристрастен и спокоен ум ще посреща идващото.

3. Просветлението няма определена форма или природа, чрез които да се проявява. Така че в самото просветление няма какво да бъде осветлено.

Просветлението съществува единствено като противовес на заблудата и невежеството. Ако те изчезнат, то ще изчезне също. Обратното е също вярно. Няма заблуда и невежество без просветление. Те взаимно се пораждат едно друго.

Затова, внимавайте да не се вкопчите в идеята за постигане на просветление. Това също е пречка по пътя.

Теория за ума и истинското състояние на нещата

Когато умът, пребивавал в тъмнина, стане просветлен, тъмнината си отива, а с нея си отива и това, което наричаме просветление.

Докато хората желаят просветление и се вкопчват в това желание, заблудата е все още с тях. Затова, тези, които следват пътя към просветлението, не трябва да се вкопчват в него, а когато постигнат просветление, трябва да изоставят идеята за постижение.

4. Понятието за универсално единство, означаващо, че нещата в своята същност не притежават никакви разграничителни белези, е “шунята”. Шунята означава празнота, не-субстанциалност, неродено, непритежаващо собствена природа, не-дуалност. Тъй като сами по себеси нещата не притежават форма и характеристики, не можем да кажем нито че се раждат, нито че се разпадат. В истинската природа на нещата няма нищо, което да може да бъде описано с различия. Те са празни като субстанция. Можем да ги наречем не-субстанциални.

Както вече посочихме, всички неща се появяват и изчезват в резултат на причини и условия. Нищо не съществува изцяло самостоятелно. Всяко нещо е свързано с всичко останало.

Теория за ума и истинското състояние на нещата

Където има светлина, там има и сянка; където има дължина, там има и ширина, където има бяло, там има и черно. По същият начин, като противовес на индивидуалната природа на нещата, с конкретните им характеристики, се проявява не-субстанциалността, празнотата.

По същата причина просветлението не може да съществува без невежество, нито невежеството – без просветление. Но тъй като в своята същност нещата, като лишени от субстанция, не се различават, не съществуват никакви двойки противоположности.

5. Хората имат навика да мислят за себе си като за същества, които се раждат и умират, но в действителност това не е така. Когато са в състояние да осъзнаят тази истина, те ще разберат не-дуалността, ще са наясно, че не съществува такава двойка противоположности като раждане – смърт.

Поради това, че хората се придържат към разбирането за съществуване на индивидуално его, те се привързват към идеята за притежание. Но тъй като не съществува такова нещо като его, не може да съществува и притежание. Когато хората са в състояние да осъзнаят тази истина, ще могат да разберат не-дуалността, ще са наясно, че не съществуват неща като “аз” и “мое”.

Теория за ума и истинското състояние на нещата

Хората харесват разграничаването между чисто и нечисто. Но в природата на нещата не съществува такова различие. То израстват от фалшивите и абсурдни представи в човешкия ум.

По същият начин, хората правят разлика между добро и зло, но ги преценяват субективно. Тези, които следват пътя на просветлението, не се придържат към двойни стандарти. Те не ценят това, което е благоприятно за тях и не се отвръщат от онова, което е неблагоприятно, не се привързват към доброто и не се оставят да ги срази злото.

Хората естествено се боят от лоша съдба и копнеят за добра. Но ако изследваме внимателно резултатите, лошата съдба често се оказва добра, а добрата – лоша. Мъдрият човек се научава да посреща променящите се обстоятелства на своя живот еднакво, без да се чувства нито възгордян от успеха, нито съсипан от провала. Защото разбира истината за не-дуалността.

Затова всички думи, които описват двойки противоположности, като съществуване и не-съществуване, чистота и замърсеност, земни страсти и истинско знание, добро и зло, са само контрастни понятия в човешкия ум, които не изразяват и не зачитат истинската природа на нещата. Когато хората съумеят да се дистанцират от смисъла на такива термини и емоционална ангажираност към тях, те са разбрали универсалната истина на шунята.

Теория за ума и истинското състояние на нещата

6. Както чистият и благоуханен цвят на лотоса израства от калта на блатото, така от нечистотата на светските страсти изникват просветлението и будността. Дори погрешните идеи на неверни учения и заблудите на светските страсти могат да бъдат семена на пробуждането.

Ако гмуркачът иска да се сдобие с перла, трябва да се спусне до дъното на морето, без да се бои от назъбени корали и хищни акули. Така човек трябва да се изправи срещу предизвикателствата на светските страсти, ако иска да се сдобие с безценната перла на просветлението. Но за да се пробуди у него желанието да намери пътя, който да го поведе към просветлението, той трябва първо да се загуби сред планини от егоизъм и себичност.

Има легенда за един отшелник, който толкова много искал да намери истинския път, че изкачил планина от мечове и се хвърлил в огъня, за да постигне мечтата си. Този, който е готов да поеме риска и посрещне опасностите на пътя, ще почувства свежия бриз, духащ от планината със стърчащите мечове на егоизма. И сред огъня на омразата ще разбере накрая, че егоизмът и светските страсти, срещу които се е борил и е страдал, са просветление сами по себе си. “Просветлението е не-просветление”, казва Буда. “Няма нито просветление, нито не-просветление. Те само се наричат така.”

Теория за ума и истинското състояние на нещата

7. Учението на Буда ни повежда към не-дуалността, която е над разграничаващото разбиране на две конфликтни позиции. Грешка е да се търси нещо, което приемаме за добро и правилно и да се избягва друго, което смятаме, че е зло или неправилно.

Да настояваме, че нещата са празни и преходни, е точно толкова голяма грешка, колкото ако поддържаме, че са реални и не се променят. Ако някой е привързан към своето индивидуално его, това е грешка, защото такова разбиране не може да го предпази от неудовлетвореност и страдание. Ако вярва, че егото не съществува като явление, това е също грешка и тогава за него ще е безполезно да практикува Пътя на истината. Ако хората твърдят, че всичко е страдание, те грешат; ако твърдят, че всичко е щастие, те също грешат. Буда учи на Средния път, който е над тези измислени от човека дуалности, където те се сливат в единство.

ГЛАВА ТРЕТА БУДА-ПРИРОДА

I ЧИСТИЯТ УМ

1. Сред хората има много видове характери и степени на менталност. Някои хора са мъдри, други са глупави; някои са добри по природа, други имат зъл нрав; някои лесно се влияят, други трудно приемат чуждо мнение; някои са с чист ум, а умът на други лесно се покварява. Но тези различия са незначителни, когато умът се приближи до просветлението.

Светът е като езеро с лотоси, в което растенията притежават различна форма и цвят. Някои са бели, други – розови, някои са сини, други – жълти. Някои растат под водата, други простират листата си върху нея, а някои издигат листа над водата. За човечеството са характерни много повече различия. Хората се различават по своя пол, но това не е базисно различие, защото при подходящо обучение и мъжете и жените могат да достигнат просветление.

За да дресира слонове, човек трябва да има пет качества: добро здраве, самоувереност, прилежност, откритост и мъдрост. За да следва Благородния път към просветлението на Буда, човек трябва да притежава

Буда-природа

същите качества. Ако ги притежава, тогава той ще постигне просветление, без значение от какъв пол е. Не е нужно дълго да изучаваш словата на Буда, защото човешката природа притежава естествена склонност към просветление.

2. Когато поемат по пътя към просветлението, хората разбират Буда със собствения си ум и вярват в Буда със собственото си сърце. Това са същите умове и сърца, които допреди да поемат пътя, са странствали в света на раждането и смъртта.

Ако един цар е притесняван от бандити, той трябва първо да установи къде е лагерът им, за да ги прогони. Така, ако човек е нападнат от светските страсти, трябва първо да установи произхода им.

Когато човек се събуди и отвори очи, той възприема първо интериора на стаята, и едва по-късно вижда през прозореца гледката навън. По същия начин, ние няма да имаме правилен поглед върху външните неща, докато не опознаем това, което е в нас.

Ако умът е в тяло, той трябва да опознае първо това, което става в тялото. Общо взето, хората се интересуват от външните неща и изглежда малко ги е грижа какво става вътре в тях.

Ако умът е вън от тялото, той не е в контакт с нуждите му. Фактически тялото чувства онова, което умът знае, и умът знае онова, което тялото чувства. Следователно, не може да се каже, че човешкият ум е вън от тялото. Къде тогава е умът?

3. От незначайни времена хората странстват в света на невежеството, зависими от предишните си постъпки и заблудени от две фундаментално грешни концепции.

Първо, те вярват, че разграничаващият ум, който е коренът на този свят на раждане и смърт, е тяхната истинска природа. Второ, те не знаят, че притежават чистия ум на просветлението, който в действителност е истинската им природа.

Когато човек затвори длан и вдигне ръка, очите я виждат и умът я отделя, но умът, който отделя, не е истинският ум.

Умът, който разграничава, схваща въображаеми различия, които жаждата и другите желаниа, свързани с егото, създават. Разграничаващият ум е зависим от причини и условия; той непрекъснато се променя, но в своята същност е празен от субстанция. Но тъй като хората вярват, че това е истинският им ум, заблудата ги кара да преживяват като реалност света на причините и

Буда-природа

условията, което причинява страдание.

Човек отваря длан и умът я възприема, но какво се движи? Умът или ръката? Или нито едното, нито другото? Когато ръката се движи и умът се движи, и обратно. Но движещият се ум е само повърхностното проявление на ума, той не е истинският фундаментален ум.

4. Всяко човешко същество притежава чистия и ясен ум на просветлението, но обикновено той е покрит от замърсяванията на светските желания. Този замърсен ум не е същността на нашата природа. Някога е бил добавен, като натрапник или гост, но той не е стопанинът.

Луната често е скрита зад облаци, но те не я трогват и не опетняват чистотата ѝ. Хората не трябва да се заблуждават, че този замърсен ум е тяхната истинска същност.

Те трябва непрекъснато да си напомнят този факт и да се стремят да пробудят в себе си чистия, непроменлив и фундаментален ум на просветлението. Подвластни на променливия, замърсен ум и заблудени от собствените си изопачени идеи, те странстват в света на заблудите.

Безпокойството и замърсеността на човешкия ум възникват от алчността и като реакция на променящите се условия. Ръководещ трябва да бъде умът, който не се вълнува от нещата такива, каквито се явяват, и остава чист и спокоен при всякакви обстоятелства.

Не можем да кажем, че една странноприемница престава да е такава, ако не виждаме гости в нея. Нито можем да кажем, че истинският ни аз е изчезнал, когато изчезне занемареният ум, възникнал от променените обстоятелства на живота. Това, което се променя с променящите се обстоятелства, не е истинската природа на ума.

5. Нека си представим една лекционна зала, която е ярко осветена, докато слънцето грее, и тъмна, след като то залезе. Можем да мислим, че светлината в нея идва със слънцето, а тъмнината идва с нощта. Но не можем да мислим по същия начин за ума - че получава светлина или остава в мрак. Умът, който възприема светлината и тъмнината, не може да се върне обратно на никого. Умът може само да се върне в своята истинска, фундаментална природа.

“Временният” ум е този, който мигновено забелязва промените в тъмнината и светлината, щом

Буда-природа

слънцето изгрее или залезе. Само “временният” ум е този, който има различни усещания от момент към момент, заради променящите се обстоятелства, но не и истинският ум. Фундаменталният истински ум, който осъществява светлината и тъмнината, е истинската природа на човека.

Временните възприятия за добро и зло, любов и омраза, породени от обкръжаващите и променящи се външни обстоятелства, са само моментни реакции, причинени от натрупаните замърсявания в човешкия ум.

Зад желанията и светските страсти, с които индивидуалният ум се забавлява, обитава чиста и неопетнена фундаменталната истинска същност на ума.

Дали има цилиндрична форма в съд с кръгло дъно или призматична форма в съд с квадратно дъно, сама по себе си водата няма никаква определена форма. Хората често забравят този факт.

Хората виждат това като добро, а онова като лошо, те харесват това и не харесват онова и разграничават съществуване от не-съществуване. И страдат, хванати в мрежата на желанието за притежание, чувствайки се привързани към нещата.

Ако хората можеха да се откажат от своята привързаност към въображаемото и фалшиво разграничаване, и да възстановят чистотата на своя изначален ум, и тялото и умът им биха били свободни от замърсеност и страдание. Тогава биха познали спокойствието, което освобождението дарява.

II

БУДА-ПРИРОДА

1. Вече говорихме, че чистият истински ум е фундаментален. Това е Буда-природата, семето на будността.

Човек може да добие огън, поставяйки леща между слънцето и шепа суха трева, но откъде идва огънят? Лещата е на огромно разстояние от слънцето, но огънят запалва тревата благодарение посредничеството на лещата. От друга страна, нямаше да има огън, ако сухата трева не притежаваше способността да се възпламенява.

По подобен начин, ако светлината на мъдростта на Буда е концентрирана над умовете на хората, истинската природа на ума им - будността, ще се възпламени, ще просветли съзнанието им със своето сияние и ще събуди вярата в Буда. Неговото учение е лещата на мъдростта, която ускорява пробуждането на човешкия ум.

Буда-природа

2. Обикновено хората пренебрегват афинитета на ума им към просветление и мъдрост. По тази причина се оставят да бъдат хванати и уплетени в мрежата на светските страсти и желания. Привързвайки се към разбирането за реално съществуващи добро и зло, те започват да се оплакват от ограничения и страдание.

Защо става така, че хората, притежавайки фундаментално чист ум, се придържат към изопачено мислене и се обричат на странстване в свят на илюзии и страдание, като закриват собствената си Буда-природа, въпреки че Буда им е дал светлината на своята мъдрост?

Веднъж един човек се огледал в обратната страна на огледало и не виждайки лицето си, изгубил ума си. Колко ненужно човекът загубил ума си, само заради своята глупост да се погледне в обратната страна на огледалото!

Точно така глупаво и неразумно е човек да страда, задето не е постигнал просветлението, което е очаквал. Грешката не е в просветлението. Грешката е в човека, който търси просветлението в своя разграничаващ ум, неосъзнавайки, че този ум е въображаем, резултат от натрупването на алчност и илюзии, които скриват истинския ум. Просветленият ум не се постига, той винаги е на разположение.

Ако натрупаните изопачени представи се отстранят, просветлението ще се прояви. Когато постигнат просветление, хората разбират, че без изопачени представи не може да има и просветление.

3. Буда-природата не е нещо, което може да свърши. Въпреки, че злите хора трябва да се преродят в зверове, гладни демони, или да пропаднат в ада, те никога не губят своята Буда-природа.

Въпреки, че е заровена в нечистотията на плътта, покрита от светските страсти и забравена, естествената човешка склонност към пробуждане никога не се изчерпва напълно.

4. Една стара история разказва за човек, който се напил до безсъзнание. Приятелят му постоял до него, но трябвало да върви по своите си дела. Боейки се, че пияницата ще изпадне в бедност, той скрил скъпоценност в дрехата му. Пияницата се събудил и незнаейки, че притежава скъпоценност, продължил живота си в бедност и глад. След време мъжете се срещнали отново, приятелят казал на бедняка за скритата в дрехата му скъпоценност и така го спасил от нищетата.

Както пияницата от тази история, хората се скитат и страдат в този живот на раждане и смърт,

Буда-природа

несъзнавайки какво е скрито в тях чисто и неопетнено – безценното съкровище на тяхната собствена изначална Буда-природа.

Колкото и да не осъзнават факта, че притежават в себе си тази съвършена природа, колкото и деградирали и невежи да са хората, Буда никога не ги изоставя, защото знае, че и последният от тях потенциално притежава способността да се пробуди.

Буда събужда вярата в тези, които са подлъгани от невежество и не могат да видят собствената си Буда-природа, води ги далече от илюзиите им и ги учи, че няма основна разлика между тях и Будите.

5. Буда е човек, който вече е постигнал просветление, а хората са способни да постигнат просветление в бъдеще; това е единствената разлика между тях.

Но ако човек мисли, че е постигнал просветление, той се заблуждава. Макар и да се движи в тази посока, той още не е достигнал будността.

Буда-природата не се проявява без ревностно усилие, нито е задача, приключваща с постигането на будността.

6. Веднъж един цар събрал незрящи хора около слон и ги накарал да му опишат как изглежда слона. Първият човек хванал бивника и казал, че слонът прилича на морков. Друг докоснал ухото и казал, че той е като голямо ветрило. Трети го хванал за хобота и казал, че слонът е като чукало на хаван. Четвърти, който се държал за крака, твърдял, че слонът е като човек. Последният, който сграбчил опашката, казал, че слонът прилича на въже. Никой от тях не могъл да опише истинската форма на слона.

По същият начин, можем да почувстваме и опишем частично човешката природа, но не сме в състояние да опишем истинската природа на човешките същества, тяхната Буда-природа.

Има само един възможен начин, по който вечната природа на човека, неговата Буда-природа, която не е обезпокоявана от светски желания и не подлежи на унищожаване от смъртта, може да бъде осъществена – благодарение на постигнато от Буда просветление и Благородно учение, което ни е предал.

III

НЕ-СУБСТАНЦИАЛНОСТ НА ЕГОТО

1. Ние говорим за Буда-природата, сякаш е нещо, което може да бъде описано, сякаш е подобна на понятието “душа”, прието от други учения, но това не е

Буда-природа

така.

Идеята за индивидуално его е плод на въображението на разграничаващия ум. Той първо я създава, после се чувства обвързан от нея. Обратно на това, Буда-природата е нещо, което не може да се опише с понятия и което трябва да открием. В някакъв смисъл тя прилича на индивидуалното его, но тя не е его в смисъла на “аз съм” или “мое”.

Да вярваме, че егото съществува е погрешно разбиране. Това предполага наличието на не-съществуване. Да отречем Буда-природата е погрешно, защото това предполага, че съществуването е не-съществуване.

Това може да се обясни чрез притча. Една майка занесла болното си бебе на лекар. Той му дал лекарство и инструктирал майката да не го храни известно време, за да може лекарството да се усвои от организма му. Майката намазала гърдите си с горчива отвара, така че бебето само да страни от хранене. След като минало необходимото време, майката измила гърдите си и дала на детето да суче. Така майката лишила временно детето си от храна от любов към него.

Както майката от тази притча, Буда отрича съществуването на индивидуално его, за да отстрани неправилното разбиране и привързаността ни към него. Когато те са отстранени, той ни разкрива реалността на истинската ни същност, нашата Буда-природа.

Привързаността към индивидуалното его води хората към изопачено мислене, а вярата в тяхната присъща Буда-природа ги води към просветление.

Подобна е историята за една жена, която получила в наследство скрин, пълен със злато. Като не се заинтересувала от съдържанието му, тя продължила да живее в бедност, докато неин роднина, който знаел за златото, не отворил скрина и не ѝ го показал.

2. Ако всеки притежава Буда-природа, защо хората си причиняват толкова много страдание, като се лъжат и убиват едни други? Защо има толкова големи различия между тях по отношение на обществено положение и богатство?

Има една история за един борец, който носел украшение със скъпоценен камък на челото си. Когато веднъж се борел, противникът му забил с един удар камъка в челото му. Борецът решил, че по време на борбата е загубил украшението и отишъл при един лекар да превърже раната му. Лекарят намерил камъка

Буда-природа

забит в плътта му, покрит с кръв и прах. С помощта на огледало, той показал на бореца къде се бил скрил скъпоценният му камък.

Буда-природата е като скъпоценния камък от тази история. Тя е покрит с праха и калта на личните интереси и хората мислят, че са я загубили. Но един добър учител може да им помогне да си я върнат.

Буда-природата съществува във всеки човек, без значение колко дълбоко може да е покрит с алчност, гняв и глупост или затрупана от собствените му лоши постъпки и раздадени отмъщения. Буда-природата не може да бъде загубена или унищожена и се проявява рано или късно, когато всички наслоявания върху нея бъдат отстранени.

Както борецът в разказаната история видял с помощта на огледалото скъпоценността, забита в плътта му, и отново я намерил, така с помощта на учението на Буда, хората могат да видят своята истинска Буда-природа, затрупана от светските страсти, и да си я възвърнат.

3. Буда-природата е винаги чиста и спокойна, без значение колко драматични могат да бъдат условията и обкръжението на един човек. Както млякото е винаги

бяло, без значение какъв е цветът на кравата, която го е произвела. Така няма значение по какъв начин делата на хората могат да засегнат живота на човека и какъв ефект могат да произведат техните действия и мисли.

Има една индийска приказка за мистериозна лековита билка, която растяла скрита сред високите треви на Хималаите. Един човек напразно я търсил дълго време. Същевременно, един мъдрец я открил край малък извор и я разпознал по сладкия ѝ вкус. Той дал от нея на мъжа, а мъжът я сложил в една каца. До края на живота си мъдрецът събирал от тази билка край извора, а когато умрял, сладкият лековит еликсир на билката останала скрит край далечния извор в планината. А еликсирът в кацата на мъжа станал горчив и зловреден.

По подобен начин Буда-природата е скрита под дивата растителност на светските страсти и рядко може да бъде намерена. Буда я е намерил и е разкрил съществуването ѝ на хората, но поради различните им наклонности, тя има за всеки различен вкус.

4. Диамантът, най-твърдото от познатите ни вещества, не може да бъде натрошен. Пясък и камъни могат да бъдат смлени на прах, но диамантът остава невредим. Буда-природата е като диаманта и като него не може да бъде разрушена.

Буда-природа

Човешката природа - човешкото тяло и ум, се износват, но природата на будността не може да бъде изчерпана.

Буда-природата е наистина най-дълбоката основа на човешката природа. Буда учи, че въпреки безкрайното разнообразие, характерно за човешката природа, основаващо се на пол и форма, по отношение на Буда-природата няма никакво разграничаване.

Чистото злато се получава чрез стопяването на рудата и отстраняване на примесите. Ако хората можеха да стопят рудата на своя ум и да отстранят замърсяванията на светските страсти и егоизма си, биха открили по този начин своята чиста Буда-природа.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА ЗАМЪРСЕНОСТТЕ

I ЧОВЕШКИТЕ ЗАБЛУДИ

1. Има два вида светски страсти, които замърсяват и скриват чистотата на Буда-природата.

Първата е страстта към анализиране и дискусии, които объркват здравомислието на хората. Втората е страстта към емоционални преживявания, които объркват ценностите на хората.

Изопаченото мислене и неправилните действия могат да бъдат приети като база за класифициране на всички човешки замърсявания. Но те самите имат за основа двата главни недостатъка – първо, невежеството и второ, желанието.

Изопаченото мислене има за основа невежеството. Неправилните действия имат за основа желанието. Двете са извора на цялото нещастие в света.

Ако хората са невежи, те не могат да разсъждават правилно. Тъй като се поддават на желанието за

Замърсеностите

съществуване, от това неизбежно следват прилепването и привързването към нещата. Този непрекъснат глад за притежаване на всичко приятно, видяно и чуто, води хората в клопката на навика. Някои хора се отдават на желанието до смърт.

От този първоначален извор се раждат всички злини: алчност, гняв, глупост, завист, злоба, ревност, ласкателство, измама, гордост, презрение, наглост и егоизъм.

2. Алчността израства от изопаченото разбиране за задоволеност. Гневът е резултат от изопаченото разбиране на резултатите от дейността, съотнесени към очакванията. Глупостта се изразява в неспособността да се прецени и следва подходящо за случая поведение.

Алчността, гневът и глупостта са наречени трите пожара, които поглъщат света. Пожарът на алчността поглъща този, който е загубил истинския си ум в ненаситна жажда за притежание. Пожарът на гнева поглъща този, който е загубил истинския си ум в неспособност да приеме нещата, които не се получават според исканията му. Пожарът на глупостта поглъща този, който е загубил истинския си ум в неспособност да разбере и следва учението на Буда.

Замърсеностите

Този свят наистина гори в пламъци. Съществуват още пожари: на увлеченията, на егоизма, на смъртта, на скръбта, на самосъжалението, на страданието и агонията. Тези пожари карат хората да правят грешки чрез тялото, речта и ума си.

3. Алчността възниква от желание за задоволеност, гневът възниква от неудовлетвореност, а глупостта възниква от объркани мисли. Злото на алчността носи малко поквара, но е трудно да се изкорени; злото на гнева носи повече поквара, но е лесно да се отстрани; злото на глупостта носи най-много поквара и е много трудно да бъде преодоляно.

Затова хората трябва да потушат тези пожари, когато се появят, с правилно отсъждане какво може да даде истинско удовлетворение, със строг контрол над ума пред лицето на неудовлетворяващите събития в живота, с непрестанно връщане към учението на Буда с добронамереност и любов. Ако умът е изпълнен с мъдри, чисти и неегоистични мисли, няма да има къде да се вкоренят светските страсти.

4. Алчността, гневът и глупостта са като треска. Ако

Замърсеностите

човек я прихване, даже и в удобното легло ще страда и ще бъде измъчван от безсъние.

Тези, които нямат треска, нямат трудности със спокойния сън, даже в студена зимна нощ на земята, покрити единствено с тънка покривка от листа, или в гореща лятна нощ в малка задушна стая.

Алчността, гневът и глупостта са извора на всички човешки неволи. За да се отърве от тях, човек трябва да спазва предписанията, да практикува концентрация на ума и да култивира мъдростта. Спазването на предписанията ще отстрани покварата на алчността; правилната концентрация на ума ще отстрани покварата на гнева; култивирането на мъдрост ще отстрани покварата на глупостта.

5. Човешките желания нямат край. Те са като жаждата на човек, който пие солена вода – той не утолява жаждата си, жаждата му нараства.

Така е и с човека, който търси да задоволи желанията си. Той постига единствено нарастващо неудовлетворение и проблемите му се умножават.

Задоволяването на желанията никога не носи удовлетвореност. То винаги оставя зад себе си безпокойство и раздразнение, които никога не изчезват. Ако човек продължи да търси задоволяване на желанията си, този порочен кръг често довежда до лудост.

Замърсеностите

За да задоволят желанията си, хората се борят и воюват едни с други: владетел срещу владетел, васал срещу васал, родител срещу дете, брат срещу брат, сестра срещу сестра, приятел срещу приятел. Те се борят и дори се убиват едни други.

Хората често съсипват живота си в своите опити да задоволят желанията си. Те крадат, лъжат и прелюбодействат. След това страдат от позора и наказанието.

Желанието е толкова властно, че те прегрешават с телата и думите си, извършават дори ума си, знаейки прекрасно, че доставянето на удоволствия носи в крайна сметка нещастие и страдание. А после страданията и агонията ги следват и в другия свят.

6. От всички земни страсти, похотта е най-силна. Всички други светски страсти изглежда следват отъпкания от нея път.

Изглежда похотта осигурява почвата върху която процъфтяват всички други страсти. Тя е като демон, който поглъща всички добри дела. Тя е като усойница, скрита в цветна градина и поразява с отровата си тези, които търсят единствено красотата. Похотта е като лоза,

Замърсеностите

която се увива около дървото и се простира върху клоните му, докато го задуши. Тя провира пипалата си в човешките чувства и изсмуква здравия разум, докато умът на хората залинее. Тя е стръвта, която злият демон подхвърля на глупавите хора, за да ги завлече в ада.

Ако нацапаме един кокал с кръв и го хвърлим на кучето, то ще го глосга до изнемога. За човека похотта е точно каквото е кокалът за кучето. Той ще ѝ се отдава до пълно изтощение.

Ако подхвърлим парче месо на два звяра, те ще се бият и дерат, за да го вземат. Който е достатъчно глупав да носи факел срещу вятъра, вероятно ще се подпали. Както тези зверове и глупавия човек хората се нараняват и изгарят в задоволяване на светските си желания.

7. Лесно е да предпазиш тялото си от отровни стрели, но е невъзможно да предпазиш ума си от отровното жило, зародило се в самия него. Алчността, гневът, глупостта и слепият егоизъм са отровното жило, което се заражда в самия ум и го отравя със смъртоносна отрова.

Ако хората са заразени с алчност, гняв и глупост,

Замърсеностите

те ще лъжат, мамят, хулят и лицемерничат; а след това ще претворят думите си в дела като убиват, крадат и прелюбодействат.

Посочените горе три неблагоприятни състояния на ума, четирите грешки на речта и трите погрешни действия, събрани заедно, са десетте големи злини.

Ако хората привикнат да лъжат, те несъзнателно ще извършат всяка възможна грешна постъпка. Преди да постъпят безнравствено, те трябва да излъжат, но излъжат ли веднъж, ще действат безнравствено без задръжки.

Алчност, похот, страх, гняв, зла съдба и нещастие – всички те произлизат от глупостта. Глупостта е най-опасната от всички отрови.

8. Действието следва желанието. Страданието следва действието. Желание, действие и страдание са като колело, което се върти непрестанно.

В това колело хората се въртят безкрай, без да могат да избегнат преражданията. Един живот следва друг с неумолима повтораемост в това обсебило ни колело на преражданията.

Замърсеностите

Ако човек може да струпа пепелта и костите от погребалните си клади в тази предълга трансмиграция, купчината ще е висока като планина. Ако може да събере майчиното мляко, което е изсукал, то ще е дълбоко като морето.

Въпреки че природата на будността е присъща на всички хора, тя е затрупана така дълбоко в светски страсти, че за дълго остава непозната. Затова страданието е така универсално, и така безкрайна – повторемостта на злочестите човешки животи.

II

ЧОВЕШКАТА ПРИРОДА

1. Човешката природа е като плътен гъсталак, в който трудно се прониква. В сравнение с нея природата на едно животно е много по-лесна за разбиране. Все пак, в общи линии можем да я класифицираме по четири видими различия.

Първо, има хора, които от погрешни учения причиняват страдание на самите себе си, следвайки сурова практика. Второ, има хора, които причиняват страдание на другите с жестокост, кражби, убийства и други зли действия. Трето, има хора, които карат

другите да страдат заедно с тях. Четвърто, има хора, които не страдат и предпазват и другите от страдание. Следвайки учението на Буда, хората от последната категория не дават път на алчността, гнева и глупостта, а живеят спокоен живот на благодост и мъдрост.

2. Ако използваме за критерий гнева, ще разделим хората на три вида. Първият вид са тези, които приличат на букви изсечени в скала. Те лесно дават път на гнева и запазват гневни мисли за дълго време. Вторият вид са тези, които приличат на букви, написани върху пясък. Те също лесно дават път на гнева, но бързо забравят гневните мисли. Третият вид са тези, които приличат на букви, изписани върху течаща вода. Те не задържат мисли в главата си, оставят хулите и клюките да минават край тях незабелязани, умът им е винаги чист и необезпокояван.

Има и други три вида хора. Първият вид са горделиви хора, които действат прибързано и никога не са удовлетворени. Природата им е лесна за разбиране. Вторият вид хора са внимателни и винаги обмислят действията си. Природата им е трудна за разбиране. Третият вид са хора напълно овладели желанията си. Тяхната природа е невъзможно да разбереш.

Хората могат да бъдат класифицирани по много

Замърсеностите

начини, но като цяло човешката природа не е лесна за разбиране. Само Буда я разбира и за различните хора е дал различни практики.

III

ЧОВЕШКИЯТ ЖИВОТ

1. Една алегория описва човешкия живот по следния начин: Веднъж един човек карал лодката си по течението на бърза река. Друг човек го предупредил от брега: “Спри да гребеш така безгрижно. Надолу по течението има бързеи и опасни водовъртежи, има крокодили и демони, скрити в пещери между скалите. Ще загинеш ако продължиш.”

Бързото течение в тази притча символизира живота отдаден на похот; безгрижното гребане означава да подхранваш страстта си; водовъртежът символизира удоволствието; бързеите напред са предстоящите болка и страдание; крокодилите и демоните са упадъка и смъртта, които следват живота, отдаден на похотливи желаниа. Човекът от брега е Буда.

А ето и друга алегория. Един мъж, който извършил престъпление, бягал от преследвачите си. Двама стражи го следвали по петите. За да се скрие, той се спуснал в един кладенец, като се държал за надвиснала

лоза. Когато почти стигнал долу, той забелязал кълбо змии в дъното на кладенеца и останал да виси, хванат за лозата. В това време две мишки, бяла и черна, започнали да прегризват стъблото на лозата. Ако стъблото се скъсало, той щял да падне върху усойниците и да загине. В този момент, поглеждайки нагоре, той видял пчелно гнездо, от което се отронила капка мед. Забравяйки за опасността, в която се намира, човекът отворил уста и я вкусил с наслада.

Мъжът в тази притча символизира човешкото същество, което е родено да страда и да умре в самота. Стражите и змиите символизират тялото с неговите плътски желания. Лозата е кръга на преражданията, в който се вкопчваме. Двете мишки, бяла и черна, представляват времето, деня и нощта, и отминаващите години. Медът, това са физическите удоволствия, които залъгват тъгата от неумолимо идващия край.

2. Има и трета история. Един цар поставил четири змии в кутия и дал кутията на слугата си да я пази. Наредил на слугата да се грижи добре за тях и го предупредил, че ако раздразни дори една от тях, ще бъде наказан със смърт. Изплашен, слугата захвърлил кутията и избягал.

Царят изпратил петима стражи да го заловят. Те се

Замърсеностите

приближили до него приятелски с намерението да го хванат и върнат в двореца. Но слугата не се доверил на тяхната дружелюбност и избягал в съседното село.

Тогава интуицията му подсказала, че в това село няма да намери сигурен подслон, защото в него живеят шестима разбойници, които могат да го нападнат. Слугата продължил пътя си изплашен, докато стигнал брега на буйна река, която препречила пътя му. Мислейки за опасностите, които го следвали по петите, слугата си направил сал и успял да прекоси бързите води, отвъд които той най-накрая намерил сигурност и спокойствие.

Четири змии в кутията са символ на четирите елемента: земя, вода, огън и въздух, които съставят физическото тяло. То е подхвърлено на похотливи желания и става враг на разума. Затова умът се опитал да избяга от тялото.

Петимата стражи, които се приближили до него приятелски, са петте съвкупности, които съставляват тялото и ума на човека: форма, чувство, усещане, желание и съзнание.

Сигурният подслон са шестте сетива, които съвсем не са сигурен подслон, а шестимата разбойници са шестте вида обекти на шестте сетива. Така, виждайки опасност в шестте сетива, човекът избягал отново и достигнал до бясното течение на светските желания.

Тогава той си направил сал от Благородното

учение на Буда и безопасно прекосил реката, достигайки брега на спокойствието и мъдростта.

3. Има три опасности, в които попадайки, синът е почти безпомощен да спаси майка си, а майката трудно може да помогне на сина си: пожар, наводнение и грабеж. Но и в тези опасни ситуации все пак съществува възможност те да се подкрепят един друг.

Но има други три опасности, от които майката е невъзможно да спаси сина си, а синът не и в състояние да предпази майка си. Те са болестта, старостта и смъртта. Без значение колко се обичат и колко близки се чувстват, никой от тях не може да помогне на другия при такъв случай.

4. Веднъж Яма, царят на ада, попитал един човек, който бил попаднал в ада заради злите си дела, дали някога е срещал тримата небесни пратеници. “Не, господарю”, отговорил мъжът, “Никога не съм срещал такива създания.”

Тогава Яма го попитал дали някога е срещал стар човек, съсипан от годините, който върви подпирайки се на тояжка. Мъжът отговорил: “Да, господарю. Много често съм срещал такива хора.” Яма казал: “Ти си наказан да страдаш сега, защото не си разпознал в този

Замърсеностите

човек небесния пратеник, който ти е бил изпратен да те предупреди, че трябва бързо да промениш начина си на живот, защото ти също ще остарееш.”

Яма попитал отново, дали мъжът някога е срещал беден, болен и изоставен от приятелите си човек. Човекът отговорил: “Да, господарю. Виждал съм много такива хора.” Тогава Яма казал: “Ти попадна в ада, защото не си разпознал в този болен човек пратеника, изпратен ти от небето да те предупреди за твоето собствено безсилие пред болестта.”

Тогава Яма попитал още веднъж дали мъжът някога е виждал мъртвец. Човекът отговорил: “Да, господарю. Виждал съм много хора да умират.” Яма казал: “Ти си изпратен в това окаяно място, защото не си разпознал в тези хора небесните пратеници. Ако ги беше разпознал и беше взел под внимание техните предупреждения, щеше да промениш посоката на живота си и нямаше да страдаш сега.”

5. Някога живяла една млада жена, съпруга на богат човек, наречена Кишаготами. Тя загубила ума си след смъртта на своето дете и понесла мъртвото му тяло от къща на къща, молейки хората да го излекуват.

Разбира се, те не могли да ѝ помогнат с нищо, но накрая един последовател на Буда я посъветвал да отиде при Блажения, който тогава живеел в Джетавана. Майката занесла мъртвото си дете на Буда.

Блаженият я погледнал със съчувствие и казал: “За да излекувам сина ти, ще ми трябват няколко макови семена. Иди и вземи четири или пет макови семена от къща, в която смъртта никога не е влизала.”

Побърканата от скръб жена напразно търсила къща, в която смъртта никога не била влизала. Тя се върнала при Буда с празни ръце. Той не ѝ казал нищо, но в неговото благо мълчаливо присъствие умът ѝ се прояснил и тя разбрала смисъла на думите му. Тя взела тялото на детето и го кремирала. След това се върнала при Буда и станала негова ученичка.

IV

ЧОВЕШКАТА РЕАЛНОСТ

1. Хората в този свят са склонни да бъдат егоистични и студени. Те не знаят как да се обичат и уважават помежду си. Те спорят и се карат за дребни неща, причинявайки си само вреда и страдание, превръщайки живота в порочен кръг от нещастия.

Без значение дали са богати или бедни, те вечно се

Замърсеностите

тревожат за пари. Те страдат от бедността си и страдат заради богатството си. Тъй като животът им е контролиран от жаждата за притежание, те никога не са доволни от това, което имат, никога не се чувстват удовлетворени от живота си.

Богатият човек се безпокои за имотите си – за голямата си къща и всички други ценни притежания. Безпокои се да не го сполети бедствие: къщата му да изгори, разбойници да го ограбят, похитители да го отвлекат. Безпокои се за съдбата на имуществото си след неговата смърт. Пътят му към смъртта е самотен, никой не е до него в последния му час.

Бедният човек винаги страда от оскъдица и това събужда в него силен копнеж по земя и дом. Изгарящ от желания, той преждевременно изхабява тялото и ума си и умира в разцвета на своя живот.

Сякаш целият свят няма милост към него и пътят към смъртта му изглежда самотен, дълъг път без приятели, които да му подадат ръка.

2. Има пет злини в света. Първата е жестокостта. Всяко създание, дори насекомите, се нахвърлят едно срещу друго. Силното напада слабото, слабото се стреми да надхитри силното; навсякъде царят борба и жестокост.

Второ, няма ясно разграничение между правата на бащата и сина, на по-стария брат и по-младия, на съпруга и съпругата, на по-възрастния роднина и по-младия. При всички случаи всеки от тях иска да е по-висшия и другия да зависи от неговото благоволение. Те се използват един друг и в отношенията им няма искреност.

Трето, няма ясно определени правила в отношенията между мъжа и жената. Всеки от тях храни понякога егоистични и похотливи мисли и желания, които водят до съмнителни действия, предизвикващи спорове, кавги, несправедливост и озлобление.

Четвърто, хората са склонни да не зачитат правата на другите и да преувеличават своята собствена значимост за тяхна сметка. Те действат, изхождайки от собствения си интерес, прилагат двойни стандарти, лъжат, клеветят и злоупотребяват с другите.

Пето, хората са склонни да пренебрегват задълженията си към другите. Те мислят твърде много за собствения си комфорт и желания; забравят добрините, които са получили, и често отвръщат с несправедливо причиняване на неприятности.

3. Хората трябва да се отнасят с повече съчувствие един към друг, да се приучават към уважение и да си

Замърсеностите

помагат в трудни моменти. Вместо това, те са егоистични и твърдоглави; презират се един друг заради провалите си и се мразят заради предимствата си. Съперничеството между тях расте, докато се превърне в непоносимост.

Дори да не прерасне в насилие, тази непоносимост отравя живота с ненавист и гняв и така дълбоко се загнездва в ума, че хората дълго носят белезите ѝ в следващите прераждания.

В този свят на жажда за близост човек се ражда сам и умира сам и никой не може да сподели наказанията му отвъд.

Законът на причините и следствията е универсален. Всеки сам носи товара на собствените си грехове и трябва сам да ги изплаща. За щастие, същия закон важи и за добрите дела. Един живот в съчувствие и благост има за резултат добро бъдеще и щастие.

4. С напредването на годините, хората осъзнават колко здраво са впримчени от алчността, порочните навици и страданието, и се чувстват тъжни и обезкуражени. В своето отчаяние те често стават още по-лоши, потъват още по-дълбоко в грешки и се отказват от опитите си да вървят по правилния път.

Замърсеностите

Техния живот често свършва с преждевременен край в самата сърцевина на покварата и те страдат задълго.

Това пропадане в отчаянието, заради лошата съдба и преживените страдания, противоречи на природата, на небесните и земните закони. Затова човекът ще страда в този свят и в световите след смъртта.

Наистина, всичко в този свят е преходно и несигурно и е жалко, че хората пренебрегват този факт и продължават в своите опити да търсят наслада и удовлетворение в задоволяване на желанията си.

5. Този свят хората разделят на Аз и всичко останало. Естествено е да действат в него егоистично. Точно толкова естествено е от това да следват страдание и нещастие.

Хората превъзнасят себе си и подценяват другите. Те оставят желанията им да ги доведат до алчност и похот, което ги въвлича в безкрайния порочен кръг на причиняване и изпитване на страдание.

Времето, преживяно в лукс, не трае безкрай, а свършва много бързо. На нищо в този свят не можем да се наслаждаваме завинаги.

6. Затова, докато са млади и здрави, хората трябва да захвърлят алчността и жаждата за светски наслади и

Замърсеностите

сериозно да потърсят пътя към просветлението, защото без него няма трайна опора и щастие.

Повечето хора не вярват или пренебрегват закона за причината и следствието. Те продължават по навик да следват пътя на алчност и егоизъм, въпреки очевидността на факта, че добрите дела носят щастие, а лошите - нещастие. Те не вярват, че едно действие в този живот обуславя следващите животи и предопределя наградите и наказанията, които ще получат в тях.

Те се оплакват от страданията си, напълно невежи за факта, че страданията са резултат от действията им в предишните животи, и невежи за значението, което настоящите им действия имат за следващите им животи.

Нищо в този свят не е дълготрайно. Всичко се променя непредсказуемо. Но в своята заслепеност хората се интересуват единствено от желанията и страданията в настоящия момент. Те не слушат добрите учения и не се опитват да ги разберат. Те се отдават на настоящите си потребности за материална задоволеност.

7. От незапомнени времена неизчислим брой

Замърсеностите

човешки същества са били родени в този свят на заблуди и страдание. Голямо щастие е, че хората имат учението на Буда и, вярвайки в него, могат да получат неговата помощ.

Затова хората трябва дълбоко да се замислят, да пазят телата и умовете си чисти, да странят от алчността и злото и да търсят доброто.

За щастие ние вече познаваме учението на Буда. Трябва да го анализираме, да му повярваме и да поискаме да се родим в Чистата земя на Буда. След като го познаваме, не трябва да следваме други грешни учения, нито трябва да пазим знанията единствено за себе си, а да приложим учението на практика и да го предадем на другите.

ГЛАВА ПЕТА
**ОСВОБОЖДЕНИЕТО
ПРЕДЛОЖЕНО ОТ БУДА**
I
ОБЕТИТЕ НА БУДА АМИДА

1. Както вече беше обяснено, хората винаги се предават на светските страсти, повтаряйки грешка след грешка и носейки товара на неизвиними действия, неспособни на мъдра преценка и безсилни да скъсат с навиците на алчността и невежеството. Ако те са неспособни да преодолеят и отстранят светските страсти, как биха очаквали да осъществят своята истинска Буда-природа като пробудят ума си?

Напълно познавайки човешката природа и изпитвайки съчувствие към хората, Буда дал обет, че дори с цената на много трудности, ще направи всичко възможно, за да освободи хората от техните страхове и страдания. За тази цел той се превъплътил в Бодисатва, който дал следните обети:

а) “Въпреки, че съм постигнал будността, няма да съм завършил делото си, докато всеки един в моята земя не е сигурен в своята будност и не е придобил просветлението.”

Освобождението, предложено от Буда

б) “Въпреки, че съм постигнал будността, няма да съм завършил делото си, докато моята утвърждаваща светлина не се разпростре над целия свят.”

в) “Въпреки, че съм постигнал будността, няма да съм завършил делото си, докато не спася цялото безкрайно множество от човешки същества.”

г) “Въпреки, че съм постигнал будността, няма да съм завършил делото си, докато всички Буди от десетте посоки не признаят безпогрешността на учението ми.”

д) “Въпреки, че съм постигнал будността, няма да съм завършил делото си, докато хората, стараещи се с искрена вяра да се преродят в моята земя чрез повтаряне на името ми десет пъти, не успеят наистина да се преродят в нея.”

е) “Въпреки, че съм постигнал будността, няма да съм завършил делото си, докато хората навсякъде по света не решат да постигнат просветление, не практикуват добродетелност и не поискат искрено да се преродят в моята земя. Тогава, в момента на смъртта им, ще се появя, заедно с голямо множество Бодисатви, за да ги покания в моята Чиста земя.”

ж) “Въпреки, че съм постигнал будността, няма да съм завършил делото си, докато хората навсякъде по света, чувайки името ми, не пожелаат да се преродят в моята земя. А дотогава искрено трябва да засаждат семената на добродетелта и така да осъществят

Освобождението, предложено от Буда

съкровената си мечта.”

з) “Въпреки, че съм постигнал будността, няма да съм завършил делото си, докато всички преродени в моята Чиста земя, не достигнат такава степен на съзнанието, че да се преродят в Буди. С изключение на тези, които по собствено желание не дадат обет да служат на света като Бодисатви, като му носят спокойствие, като поведат безброй хора към просветление и култивират в тях добродетелта на състраданието.”

и) “Въпреки, че съм постигнал будността, няма да съм завършил делото си, докато хората по целия свят не се повлияят от моя дух на любов и състрадание и не пречистят телата и умовете си, като ги поставят над светските неща.”

й) “Въпреки, че съм постигнал будността, няма да съм завършил делото си, докато хората по целия свят, чувайки името ми, не приемат правилните идеи за живота и смъртта, и не придобият съвършената мъдрост, която ще пази умовете им чисти и спокойни сред алчността и страданията на света.”

“Няма да съм завършил делото си, докато тези мои обети не се изпълнят. Нека стана извор на Безгранична светлина, нека моята мъдрост и добродетел осветят

Освобождението, предложено от Буда

всички земи и освободят всички страдащи същества.”

2. Така, чрез натрупване на безброй добродетели в течение на много еони време, той станал Амида - Буда на Безкрайната светлина и Безграничния живот. Обитавайки своята Чиста земя, той дарява хората с мир и просветление.

Неговата Чиста земя, която не познава страданието, е най-спокойното и щастливо място. Дрехите, храната и всички необходими неща се появяват, когато живеещите там ги поискат. Когато лекият бриз премине през окичените със скъпоценности дървета, музиката на неговото свято учение изпълва въздуха и пречиства умовете на тези, които я слушат.

Много благоуханни лотоси цъфтят в Чистата земя и всеки лотос има много скъпоценни листенца, а всяко листенце блести с неописуема красота. Сиянието на тези лотоси осветява пътя на мъдростта, а тези, които чуват музиката на свято учение, постигат съвършено спокойствие.

3. Всички Буди от десетте посоки сега прославят името и добродетелите на този Буда на Безкрайната светлина и Безграничния живот.

Който чуе името на Буда Амида, го възхвалява и приема с радост. Умът му става едно с този на Буда и

Освобождението, предложено от Буда

той ще се прероди в неговата Чиста земя.

Тези, които се преродят в Чистата земя, споделят с Буда Амида безграничния живот, сърцата им се изпълват със съчувствие към всички страдащи и те успешно прилагат неговите методи на спасение.

В духа на неговите обети, те отхвърлят всяка светска привързаност и осъзнават непостоянството на този свят. Те посвещават съществуването си на освобождението на всички чувстващи същества; те обединяват живота си с живота на всички други, споделяйки техните илюзии и страдание, но в същото време оставайки свободни от привързаност към този живот.

Те познават пречките и трудностите на човешкия живот, но познават също и безграничните възможности на състраданието на Буда. Те са свободни да идват и да си отиват, свободни са да напредват или да спрат по свое желание, но те пожелават да останат с тези, към които Буда е насочил своето състрадание.

Затова, ако някой чуе името на Буда Амида и го произнесе с дълбока вяра, той ще получи неговото състрадание. И така, всички хора трябва да чуят учението на Буда и да го следват, даже ако им изглежда, че трябва да вървят срещу пламъците, обвинили този свят

Освобождението, предложено от Буда

на живота на смъртта.

Ако хората твърдо и искрено искат да постигнат просветление, те трябва да разчитат на силата на този Буда. Трудно е за обикновения човек да осъзнае своята върховна Буда-природа без негова помощ.

4. Буда Амида не е далече от всички нас. Твърдят, че неговата Чиста земя е далече на запад, но тя е също в сърцето на този, който искрено иска да бъде с него.

Когато хората си представят Буда Амида, сияещ в своето великолепие, картината се разделя на осемдесет и четири хиляди фигури, всяка от които излъчва осемдесет и четири хиляди лъча, осветяващи света и разпръскващи тъмнината около всеки един човек, който произнася името на този Буда. Така Буда Амида помага на хората да напредват по пътя на спасението, което той им предлага.

Когато гледа изображението на този Буда, човек придобива способността да осъществи Буда-ума. Състраданието на Буда е насочено към всички, дори към онези, които го отричат и забравят за него. С още по-голяма сила то е обърнато към тези, които го помнят и вярват в него.

Освобождението, предложено от Буда

На тези, които вярват в него, той предлага възможността да станат едно с него. Който мисли за Буда, Буда мисли за него и влиза свободно в неговия ум.

Това означава, че който мисли за Буда, той има ума на Буда в цялото му чисто и спокойно съвършенство; неговия ум е Буда-ум.

Затова всеки с чиста и искрена вяра трябва да си представя своя ум като Буда-ум.

5. Буда има много форми и превъплъщения и може да се прояви по много начини, в зависимост от способностите на всяка личност.

Той може да прояви тялото си в огромен размер, така че да покрие цялото небе и да се простре в безкрайното звездно пространство, но може също да се прояви с размера на най-малките частици в природата. Понякога се проявява като изображение, понякога като енергия, понякога като аспект на ума, понякога като личност.

Но по един или друг начин той със сигурност ще се прояви пред тези, които произнасят името му с вяра. На тези хора Амида винаги се появява съпроводен от

Освобождението, предложено от Буда

двама Бодисатви: Авалокитешвара, Бодисатва на състраданието и Махашамапрапта, Бодисатва на мъдростта. Неговото появяване изпълва света, така че всеки да го види, но само тези, които имат вяра, го забелязват.

Тези, когато са способни да видят временното му проявление, чувстват удовлетворение и щастие. Тези, които са в състояние да видят истинския Буда, получават неизброими богатства от радост и спокойствие.

6. Тъй като Буда Амида с целия си безкраен потенциал от любов и мъдрост, е израз на самото състрадание, той може да спаси всички.

Най-грешните хора, тези които вършат невероятни престъпления, чиито умове са замърсени с алчност, гняв и плътски увлечения, които лъжат, сплетничат, ругаят и мамят, които убиват, крадат и прелюбодействат, след края на живота си, който е бил низ от години на зли дела, са обречени на дълги години наказание.

Един добър приятел идва да ги защити в последния им час и им казва: “Смъртта не е краят, предстои ти да изкупуваш греховете си. Не можеш да заличиш порочния си живот, но можеш да получиш убежище в състраданието на Буда на Безкрайната

Освобождението, предложено от Буда

светлина, произнасяйки името му.”

Ако този грешен човек произнесе святото име на Буда Амида, с любов и вяра от цялото си сърце, всичките му грехове, които са го обричали на живот в ада, ще бъдат отстранени.

Ако обикновеното повтаряне на святото име може да направи това, колко много повече би било възможно, ако човек концентрира ума си върху този Буда! Когато настъпи краят му, повтаряйки святото име, той ще бъде посрещнат от Буда Амида, съпроводен от Бодисатвите на състраданието и мъдростта. Те ще го отведат в Чистата земя, където той ще се прероди с чистотата на белия лотос.

Затова всеки трябва да носи в ума си думите “Поклон Буда Амида” или от цялото си сърце да се уповава на Буда на Безкрайната светлина и Безграничния живот.

II

ЧИСТАТА ЗЕМЯ НА БУДА АМИДА

1. Буда на Безкрайната светлина и Безграничния живот живее вечно и разпръсква истината. В неговата Чиста земя няма страдание и мрак и всеки миг от живота там преминава в радост. Затова я наричат

Освобождението, предложено от Буда

Благословената земя.

В средата ѝ има езеро с бистра вода, свежа и искряща, чиито вълни се плискат леко в брегове от златен пясък. В езерото има огромни лотоси оцветени в различни цветове и ароматът им изпълва въздуха.

На различни места в езерото има павилиони, украсени със злато и сребро, лазурит и кристали, с мраморни стъпала, водещи към водата. На други места има парапети и тераси, висящи над водата, закрити със завеси от скъпоценни камъни, а между тях – горички с цъфтящи благоуханни дървета и храсти.

Земята блести с невиджана красота, а въздухът трепти в небесна хармония. Шест пъти през деня и нощта нежни цветни венчелистчета падат от небето. Хората ги събират в кошници и ги поднасят в дар на мириадите Буди по всички Буда-земи.

2. В чудната земя има много птици. Има снежно бели щъркели и лебеди, ярко оцветени пауни и райски птици и ята малки, нежно пеещи птички. Със сладките си песни те прославят учението на Буда и възхваляват неговите добродетели.

Освобождението, предложено от Буда

Който чуе тези песни, чува гласа на Буда и отваря сърцето си за вярата, радостта и спокойствието, заедно с всички последователи на Буда навсякъде по света.

Лек зефир разлюлява клоните на дърветата в Чистата земя, раздвижва завесите на павилионите, носейки ритъма на сладка музика.

Чувайки небесното ехо от тази музика, хората мислят за Буда, Дарма (учението на Буда) и Санга (Общността на последователите на Буда). Всички тези чудесни неща се намират в Чистата земя.

3. Защо Буда, обитаващ тази земя се нарича Амида, което означава Буда на Безкрайната светлина и Безграничния живот? Защото великолепието на неговата истина блести без да познава граници вътре или извън Чистата земя, защото жизнеността на неговото състрадание никога не намалява през неизброимите еони от време.

Защото броят на преродените в неговата Чиста земя, които са постигнали съвършено просветление, е неизчислим и те никога повече няма да се върнат в света на заблудата и смъртта. Защото броят на тези, които са се пробудили за нов живот в Чистата земя, благодарение на неговата светлина, е също неизчислим.

Освобождението, предложено от Буда

Затова всички хора би трябвало да концентрират ума си върху неговото име и когато наближи краят на живота им, да рецитират името на Буда Амида със съвършена вяра в него от един до седем дни. Ако правят това със спокоен ум, те ще се преродят в Чистата земя. В момента на смъртта им Буда Амида ще се появи пред тях, заедно с много свети същества и ще ги приеме в земята си.

Ако всеки един човек, чувайки името на Буда Амида, събуди вярата си в неговото учение, той ще може да постигне непреходно, съвършено просветление.

ПЪТЯТ НА
ПРАКТИКАТА

ГЛАВА ПЪРВА

ПЪТЯТ НА ПРЕЧИСТВАНЕТО

I

ПРЕЧИСТВАНЕ НА УМА

1. Хората се поддават на светските страсти, които ги водят към заблуди и страдания. Има пет начина да се освободят от привързаност към светските страсти.

Първо, те трябва да имат реалистичен поглед върху нещата, да поддържат идеи, основани на внимателни наблюдения и правилно да разбират значението на причините и следствията. Тъй като причините за страданието се коренят в желанията и привързаностите, и тъй като желанията и привързаностите са свързани с погрешното приемане на съществуването на его и пренебрегване на закона за причината и следствието, хората могат да постигнат мир, само ако освободят умовете си от светските страсти.

Второ, хората могат да се отърват от изкривеното виждане с внимателен и търпелив контрол над ума. С ефективен контрол над ума, те могат да избегнат желанията, породени от стимулирането на сетивата:

Пътят на пречистването

очите, ушите, носа, езика, кожата, и последващия умствен процес, и така да прережат от корен тежненията на светските страсти.

Трето, те трябва да имат правилно разбиране за рационалното използване на нещата, в частност на храната и облеклото. Хората не трябва да ги свързват с комфорт или удоволствие, а само с нуждите на тялото. Дрехите трябва да предпазват тялото от крайностите на горещината и студа и да прикриват голотата. Храната е необходима да поддържа тялото, докато то се подготвя за постигането на просветление. Светските страсти не могат да виреят при такъв начин на мислене.

Четвърто, хората трябва да се приучат на търпение. Те трябва да понасят спокойно горещината и студа, глада и жаждата. Трябва да се научат да бъдат търпеливи, когато получават ругатни и презрение, защото практикуването на търпение е това, което убива егото и потушава огъня на светските страсти.

Пето, хората трябва да се научат да виждат и избягват опасностите. Както мъдрият човек страни от диви коне и бесни кучета, така човек не трябва да си търси приятели сред злите хора. Ако човек се придържа към предпазливост и благоразумие и избягва компанията на порочни хора, огънят на земните страсти ще умре.

2. Има пет групи желаниа в света.

Пътят на пречистването

Желанията възникват в отговор на красивите форми, които виждат очите, приятните звуци, които чуват ушите, ароматите, които долавя носът, приятния за езика вкус и нежното докосване. През тези пет врати на желанията, влиза привързаността на тялото към комфорта.

Повлияни от привързаностите на тялото, повечето хора не забелязват злото, което ги следва. Те се хващат в дяволския капан, както еленът в гората се хваща в капана на ловеца. Наистина, тези пет врати на желанията, възникващи от възприятията на сетивата, са най-опасния капан. Хванати от тях, хората се оплитат в светски страсти и страдат. Те трябва да се научат как да избягват този капан.

3. Трудно е да се освободим от капана на светските страсти. Представете си, че сте хванали змия, крокодил, ястреб, куче, лисица и маймуна – шест същества със съвършено различна природа. Вие сте ги вързали със здраво въже и ги карате да тръгнат. Всяко от тях ще търси безопасност в присъщата му среда: змията ще потърси убежище в тревата, крокодилът ще се запъти към вода, ястребът ще литне във въздуха, кучето ще поеме към някое село, лисицата ще потърси самота в дупка в земята, а маймуната – в клоните на гората. В опита им всяко да върви по своя път, те ще си пречат,

Пътят на пречистването

като накрая най-силното повлече останалите.

Като съществата в тази притча, хората са изкушавани от шестте сетива: очите, ушите, носа, езика, кожата и ума, и контролирани от доминиращото от тях.

Ако шестте същества се привържат към стълб, те ще се изтощят в опитите си да се освободят и накрая ще легнат край стълба. По същият начин, ако хората практикуват контрол над ума, сетивата няма повече да им причиняват безпокойства. Ако умът е под контрол, хората ще намерят щастието в този живот и в бъдеще.

4. Хората обичат славата и почестите. Но славата и почестите са като тамян, който се превръща в дим и скоро изчезва. Ако хората преследват почит и публично одобрение и изоставят пътя на истината, те са в сериозна опасност и скоро ще имат повод за огорчение.

Човек, който преследва славата и богатството и обича любовните афери, е като дете, което ближе мед от острието на нож. Докато се наслаждава на сладостта от вкусването, ще почувства и болката от порязването. Такъв човек носи факел срещу силен вятър. Огънят ще обгори ръцете и лицето му.

Пътят на пречистването

Човек не може да се довери на собствения си ум, пълен с алчност, гняв и глупост. Той не трябва да го оставя да се вихри свободно, а да го държи под строг контрол.

5. Да постигнем контрол над ума, е най-трудното нещо. Тези, които търсят просветление, трябва първо да се отърват от пламъците на желанията. Желанието е като бушуващ огън, който търсещият просветление трябва да избягва, както човекът, който кара купа сено, избягва искри по пътя си.

Но би било глупаво да си извадиш очите от страх да не бъдеш изкушен от красиви форми. Умът господства над сетивата. Ако е добре обучен, той ще може да подчинява желанията.

За хората е трудно да следват пътя към просветлението, но пътят им ще е по-труден е, ако нямат дух да търсят този път. Без просветление, те са обречени на вечни страдания в света на живота и смъртта.

Когато човек търси пътя към просветлението, той е като вол, който тегли тежък товар през калта. Ако волът положи всички усилия, без да се интересува от нищо друго по пътя си, той ще преодолее калното място и ще намери почивка. По същия начин, ако умът е контролиран и държан в правилния път, калта на

Пътят на пречистването

алчността няма да го спре и той ще преодолее страданието.

6. Тези, които търсят пътя към просветлението, трябва първо да отстранят егоизма и гордостта и смирено да поискат да получат светлината на Будисткото учение. Цялото богатство на света, цялото злато, сребро и почести, не могат да се сравнят със съкровището на мъдростта и добродетелта.

За да се наслаждава на добро здраве, да донесе щастие на семейството си и мир на всеки срещнат, човек трябва първо да дисциплинира и контролира ума си. Ако човек контролира ума си, той ще намери пътя към просветлението и мъдростта и добродетелта естествено ще дойдат при него.

Като съкровища, изровени от земята, добродетелта се появява от добрите дела, а мъдростта – от чистия и спокоен ум. За да върви безопасно през лабиринта на живота, човек има нужда от светлината на мъдростта и ръководството на добродетелта.

Мъдрото учение на Буда казва на хората как да отстранят алчността, гнева и глупостта и който го следва, постига щастие и добър живот.

7. Действията на хората следват посоката на техните мисли. Ако подхранват мисли на жажда за притежание, хората стават алчни. Ако подхранват мисли на гняв, те

Пътят на пречистването

се ядосват лесно. Ако поддържат ограничено мислене, те стават все по-глупави.

Когато се прибира реколтата от полето, фермерът държи стадата си затворени, за да не разрушат оградите, търсейки храна в имота на съседа, което да стане причина съседът да се оплаква или да ги убие. Така хората трябва да пазят ума си от непочтеност и неблагополучие. Те трябва да отстранят мислите, които стимулират алчността, гнева и глупостта и да насърчават мислите, които стимулират милосърдието и добротата.

Когато пролетта дойде с изобилието от зелената трева, фермерите пушат стадата си свободно на паша, но ги следят от близо. Така е и с човешкия ум. Дори когато е добре овладян, умът трябва да бъде наблюдаван.

8. Веднъж Буда Шакиямуни пребивавал в град Каусамби. В същия град живеел човек, който го мразел и подкупвал злонамерени хора да разпространяват клевети срещу него. При това положение за учениците на Пробудения станало трудно да се сдобиват с храна, а когато просели, получавали оскърбления.

Ананда казал на Буда: “Да не стоим в този град. Има други по-добри градове, където можем да

Пътят на пречиштането

отседнем. По-добре да си тръгнем оттук.”

Блаженият отговорил: “Ако следващият град е като този, какво ще правим тогава?”

“Ще се преместим в трети.”

Блаженият казал: “Не, Ананда, това няма да има край. По-добре да останем тук и да понасяме търпеливо оскърбленията, докато с безупречното си поведение опровергаем клеветите, и обидите срещу нас престанат. Тогава ще се преместим на друго място.”

“В този свят има печалба и загуба, клевета и похвала, оскърбление, страдание и удоволствие. Просветленият не е зависим от тези външни неща. Те ще си отидат така бързо, както са дошли.”

II

ДОБРОТО ПОВЕДЕНИЕ

1. Тези, които търсят просветлението, трябва да не забравят необходимостта да поддържат тялото, речта и ума си чисти. За да запази тялото си чисто, човек не трябва да убива живи същества, не трябва да краде или прелюбодейства. За да запази речта си чиста, човек не трябва да лъже, да ругае, да сплетничи и да се отдава на празнословие. За да запази ума си чист, човек трябва да отстрани алчността, гнева и неверните съждения.

Пътят на пречистването

Ако умът е нечист, със сигурност и делата ще са нечисти. Ако делата са нечисти, човек ще причинява и ще търпи страдание. Затова е от огромно значение умът и тялото да бъдат пазени чисти.

2. Живяла някога една богата вдовица, която имала репутацията на любезна, скромна и благовъзпитана жена. Тя имала умна и прилежна прислужница.

Един ден прислужницата си помислила: “Хората смятат моята господарка за добра жена. Чудя се, дали е добра по природа, или се държи добре, защото живее спокоен и охолен живот. Ще я предизвикам, за да разбера.”

На следната сутрин, прислужницата не се явила пред господарката си почти до обяд. Господарката била подразнена и я смъмрила. Момичето отговорило: “Ако се събудя късно някоя и друга сутрин, не трябва да сте нетърпелива.” Господарката се разгневила.

На следващия ден прислужницата отново закъсняла. Господарката била бясна от яд и ударила момичето с пръчка. Мълвата за тази случка бързо се разнесла и богатата вдовица загубила добрата си репутация.

3. Много хора са като тази жена. Докато условията им на живот са задоволителни, те са мили, скромни и тихи. Но ако условията им на живот станат

Пътят на пречистването

незадоволителни, доброто им поведение ще бъде под въпрос.

Единствено когато човек поддържа ума си чист и спокоен и запази добро отношение към хората, дори когато му отправят неприятни думи, обект е на лошо отношение и му липсват достатъчно храна, дрехи и подслон, той може да бъде наречен добър човек.

Затова онези, които правят добро и поддържат ума си спокоен, единствено когато животът им е задоволителен, не са вдействителност добри хора. Само тези, които са приели учението на Буда и обучават тялото, речта и ума си съгласно това учение, са наистина добри, скромни и спокойни хора.

4. По отношение на това, доколко думите се използват по подходящ начин, има пет двойки антоними: думи, които са подходящи и които не са подходящи за определен случай; думи, които съответстват и които не съответстват на фактите; думи, които звучат приятно и думи, които звучат грубо; думи, които са благотворни и думи, които вредят; думи, които са съчувствени и думи, които са ненавистни.

Каквито и думи да изречем, трябва да сме ги подбрали със загриженост за хората, които ще ги чуят и ще бъдат повлияни от тях. Ако умовете ни са пълни с

Пътят на пречистването

любов и състрадание, ще са устойчиви на злите думи, които чуваме. Не трябва да изричаме невъздържани думи, които да предизвикват гняв или омраза. Единствено думи на съчувствие и мъдрост можем да изричаме.

Не можем да елиминираме неприятните думи. Трябва да обучаваме ума си да се отнася със съчувствие дори към злите хора. Така ще оставаме незасегнати от думите им, отправени към нас.

Ако някой се опита да рисува с водни бои върху синьото небе, той няма да успее – това е невъзможно. Също както е невъзможно да пресуши голяма река с топлината на факел от суха трева или да произведе силен звук чрез триене на две парчета мека кожа. По същият начин, хората трябва да тренират ума си да не се смущава от думите, отправени към тях, каквито и да са те.

Те трябва да обучат ума си и да го съхраняват щедър като земята, безграничен като небето, дълбок като голяма река и мек като въздуха.

Ако враговете ти те хванат и измъчват, а ти се възмущаваш от това, ти не следваш учението на Буда.

Пътят на пречистването

При всички обстоятелства трябва да се научиш да мислиш: “Умът ми е непоклатим. Устата ми няма да произнесе думи на омраза или гняв. Аз ще обградя враговете си с мисли на съчувствие и съжаление, които извираат от ума ми, ведно със състраданието към всички чувстващи същества.”

5. Един човек намерил мравуняк, който горял през деня и димял през нощта. Той отишъл при един мъдрец и го попитал какво трябва да направи. Мъдрият човек го посъветвал да го разрови с меч. Човекът направил това и намерил в земята последователно резе, водни мехури, вила, кутия, нож и парче месо. Накрая от дупката излязъл един дракон. Човекът разказал на мъдреца за находките си. Мъдрецът му обяснил значимостта на случилото се и го посъветвал: “Изхвърли всичко, освен дракона. Остави дракона сам и не го притеснявай.”

В тази притча мравунякът представлява човешкото тяло. Това, че гори през деня, означава, че хората превръщат в дела замисленото предната вечер. Дими през нощта, показва факта, че през нощта хората си припомнят с удоволствие или съжаление преживяното предния ден.

Пътят на пречистването

Човекът в тази притча представлява този, който търси просветление. Мъдрецът е Буда. Мечът представлява чистата мъдрост. Да разровиш мравуняка, представя усилието, което трябва да положим, за да постигнем просветление.

Резето символизира невежеството, мехурите са пришките на страданието и гнева; вилата символизира житейските трудности, кутията означава складираните алчност, гняв, мързел, непостоянство, разкаяния и заблуди. Ножът представя синтеза на петте чувствени желания; парчето месо представя следващото желание, към което се стреми човек, след като веднъж е опитал задоволството. Всички тези неща вредят и затова Буда казал на човека да ги изхвърли.

Драконът е умът, който е отстранил всички земни страсти. Ако човек разрови съзнанието си с меч на мъдростта, ще открие своя дракон. Да го остави сам и да не го притеснява, означава да го остави свободен и да не го връща в пещерата на невежеството.

6. След като постигнал просветление, един от учениците на Буда, наречен Пиндола, се върнал в

Пътят на пречистването

родния си град Каусамби, за да се отплати на своите съграждани с добро, като им предаде учението на Благословения.

В покрайнините на Каусамби, край река Ганг, имало малък парк, който давал сянка с големите си кокосови дървета. Прохладен вятър непрекъснато раздвижвал листата им.

В един горещ летен ден Пиндола седял в медитация под хладната сянка на дърветата, когато в парка дошъл за отдых цар Удаяна със съпругите си. Сред музика и удоволствия царят задрямал в прохладата на парка.

Докато царят спял, съпругите му и придворните дами тръгнали да се разходят и внезапно се натъкнали на медитиращия Пиндола. Те разпознали в него свят човек, помолили го да ги обучава и се заслушали в неговата проповед.

Когато се събудил, царят тръгнал да търси съпругите си и ги намерил обградени Пиндола и слушащи неговите поучения. Царят, който бил ревнив и похотлив, се ядосал и наругал Пиндола. Казал му: “Непростимо е благочестив човек като тебе да стои сред жени и да се наслаждава на свободни разговори с тях.” Пиндола не отговорил нищо, а само спокойно

Пътят на пречистването

затворил очи.

Ядосаният цар извадил сабята си и заплашил Пиндола, но благочестивият мъж останал спокоен и твърд като скала. Това вбесило царя. Той разровил един мравуняк и хвърлил върху Пиндола пръст и мравки, но Пиндола останал в неподвижна медитация, спокойно понасяйки обида и болка.

Тогава царят се засрашил от жестоката си постъпка и помолил Пиндола за прошка. В резултат на този инцидент учението на Буда намерило път към царския дворец и оттам се разпространило из цялата страна.

7. Няколко дни по-късно цар Удайна посетил Пиндола в горското му убежище и го попитал: “Благочестиви учителю, как успяват учениците на Буда да пазят тялото и ума си чисти и неизкушени от похот, въпреки че са предимно млади мъже?”

Пиндола отговорил: “Благородни господарю, Буда ни е учил да уважаваме всички жени. Той ни поучаваше да гледаме на всички стари жени като на наши майки, да гледаме на жените на наша възраст като на наши сестри, а на по-младите – като на наши дъщери. Благодарение на това неговите ученици могат да пазят тялото и ума си чисти и неизкушени, въпреки че са млади.

Пътят на пречиштането

“Но, почитени учителю, човек може да подхранва похотливи мисли към жена, която е на възраст да му бъде майка, на възраст да му бъде сестра или дъщеря. Как учениците на Буда контролират желанията си?”

“Благородни господарю, Благословеният ни учеше да мислим за човешкото тяло като за нещо изхвърлящо нечистотии: кръв, гной, пот и мазнини. Мислейки по този начин, дори и млади, ние можем да опазим ума си чист.”

“Почтени учителю”, продължил да настоява царя, “За вас може да е лесно, защото сте тренирали тялото и ума си и сте усъвършенствали своята мъдрост, но за тези, които нямат такъв тренинг, би било трудно. Те могат да се опитват да си припомнят за нечистотията на тялото, но очите им пак ще търсят красивите форми. Те може да се опитват да видят грозотата вътре в тялото, но пак ще бъдат изкушавани от красивата фигура. Трябва да има и някаква друга причина, заради което младите ученици на Буда са в състояние да пазят действията си чисти.”

“Благородни господарю”, отговорил Пиндола, “Блашеният ни учеше да пазим вратите на петте сетива. Когато виждаме красиви цветове и форми с очите си, когато чуваме приятни звуци с ушите си, когато долавяме благоухания с носовете си, когато усещаме сладък вкус с езика си или докосваме приятни на допир неща с ръцете си, не трябва да се чувстваме привързани към тези привлекателни неща, нито да се чувстваме

Пътят на пречистването

отблъснати от непривлекателните. Ние сме обучени внимателно да пазим вратите на петте сетива. Благодарение на учението на Блажения, дори младите му последователи могат да пазят тялото и ума си чисти.”

“Учението на Буда е наистина чудесно”, продължил Пиндола, “Аз знам от собствен опит, че ако срещна нещо красиво или приятно, без да съм нащрек, впечатленията, получени от сетивата, безпокоят ума ми. Жизнено важно е да поставим стража на вратите на петте сетива, за да пазим делата си чисти при всякакви обстоятелства.”

8. Винаги, когато превърнем една мисъл в действие, следва ответна реакция. Ако някой те обиди, се чувстваш изкушен да му отвърнеш или да му отмъстиш. Човек трябва да се пази от прибързани реакции. Да реагираш необмислено е като да плюеш срещу вятъра; не навреждаш на никого друго, освен на себе си. То е като да метеш праха срещу вятъра. Вместо да се отървеш от мръсотията, тя полепва върху тебе. А този, който подхранва желание за мъст, нещастieto винаги го следва по петите.

9. Най-добре е да захвърлиш алчността и да подхранваш мисли на милосърдие. А още по-добре е да проявиш почитателност към Буда, като последваш

Пътят на пречистването

Благородния път.

Човек трябва да се отърве от егоистичния си ум и да поддържа ума си в искрено желание да помага на хората. Едно действие, което прави някого щастлив, подтиква този човек да направи друг човек щастлив, и така щастието се умножава.

Хиляди свещи могат да се запалят от една единствена и от това животът ѝ няма да се съкрати. Щастието не намалява от това, че ще го споделиш с другите.

Тези, които търсят просветление, трябва да са внимателни при всяка стъпка. Без значение колко висока е амбицията ти, трябва да я преследваш стъпка по стъпка. Стъпките по пътя към просветлението трябва да са част от ежедневиия ни живот.

10. В самото началото на пътя към просветлението има десет трудности, които трябва да преодолеем. Те са: 1. За бедния е трудно да бъде щедър. 2. За горделивия е трудно да се преклони пред авторитета на учителя. 3. Трудно е да търсиш просветление с цената на саможертвата. 4. Трудно е да се родиш точно когато Буда се е появил в този свят. 5. Трудно е да попаднеш на учението на Буда. 6. Трудно е да пазиш ума си чист, вървейки срещу инстинктите, на които е подчинено тялото. 7. Трудно е да не желаеш неща, които са красиви и привличат. 8. Трудно е за един силен мъж да

Пътят на пречистването

не използва силата си, за да задоволи желанията си. 9. Трудно е да не се ядосваш, когато те обиждат. 10. Трудно е да останеш невинен, когато те изкушават благоприятни обстоятелства. 11. Трудно е да се посветиш изцяло на обучението. 12. Трудно е да не презираш начинаещия. 13. Трудно е да си смирен. 14. Трудно е да намериш добри приятели. 15. Трудно е да се подложиш на практиката, която води до просветление. 16. Трудно е да не те безпокоят външните условия и обстоятелства. 17. Трудно е да учиш другите да опознаят своите възможности. 18. Трудно е да поддържаш ума си спокоен. 19. Трудно е да не спориш кое е добро и кое – зло. 20. Трудно е да намериш и приложиш подходящия метод.

11. Добрият човек и лошият човек са различни по природа. Лошият човек не разпознава грешното действие като такова. Дори да му покажат, че греши, той няма да спре да го прави и няма да иска който и да било да му натяква, че прави нещо грешно. Мъдрият човек има усет за добро и зло. Когато осъзнае, че прави нещо грешно, той веднага престава да го прави. Той е благодарен на всеки, който му покаже, че греши.

Така радикално се различават добрият и лошият човек. Лошият човек никога не оценява доброто, което са направили за него. Мъдрият го цени високо и е благодарен. Той изразява своята оценка и благодарност чрез връщане на добрина не само на своя благодетел,

но на всеки друг.

III

УЧЕНИЯТА НА ДРЕВНИТЕ ПРИТЧИ

1. Някога в една страна имало особен обичай – да изоставят старите хора в отдалечена недостъпна планина.

Един царски съветник от тази страна не могъл да се раздели по такъв начин със стария си баща. Затова издълбал тайна пещера, в която скрил баща си и се грижел за него.

Един ден царят на тази страна бил посетен от един бог, който му казал, че ще му зададе трудни въпроси и ако царят не може да отговори задоволително, ще унищожи страната му. Той извадил две змии и попитал царя дали може да разпознае коя от тях е мъжката и коя – женската.

Нито царят, нито съветниците му могли да отговори на този въпрос. Царят обявил голяма награда на всеки, който може да реши загадката.

Царският съветник отишъл в скривалището на баща си и го попитал за отговора. Старият човек

Пътят на пречистването

отвърнал: “Решението е лесно. Сложи двете змии на мек килим. Тази, която запълзи насам натам е мъжката. Тази, която остане спокойно на едно място, е женската.” Съветникът занесъл отговора на царя и загадката била успешно решена.

Тогава богът задал други трудни въпроси, на които царят и неговите приближени не могли да отговорят. Единствено царският съветник, след като се допитвал до стария си баща, давал верния отговор.

Ето някои от въпросите и отговорите. “Кой е този, който спейки, е наричан пробудения, а буден, е наричан спящия?” – Това е този, който се обучава да постигне просветление. Той е буден в сравнение с тези, които не се интересуват от просветление и спящ, в сравнение с тези, които вече са постигнали просветление.

“Как може да се претегли голям слон?” – Сложи слона в една лодка и отбележи с резка колко дълбоко лодката потъва във водата. След това извади слона от лодката и натовари в нея камъни, докато тя потъне до същата дълбочина. Накрая извади натоварените камъни и ги претегли.

“Какво е значението на думите: “Чаша вода е

Пътят на пречиштането

повече от водата в океана?” Отговорът е: “Чаша вода, поднесена с чисто и състрадателно сърце на родител или на болен, осигурява добра карма вечно, докато водата в океана ще свърши някой ден.”

След това богът показал изнемощял мъж, само кожа и кости, който се оплаквал: “Има ли по-гладен от мен?” На това старият човек дал следния отговор: “Човек, който е толкова егоистичен и алчен, че не вярва в Трите съкровища: Буда, Дарма и Санга, и който не предлага храна на родителите и учителите си, е не само по-гладен, но ще попадне в света на гладните демони и ще страда от глад хиляди години.”

“Ако имаш една дъска от дървото Чандана, как ще разбереш кой край е бил откъм корените?” “Потопи дъската във вода. Краят, който потъне малко повече, е бил близо до корена.”

“Ако имаш два коня, еднакви по големина, как ще разпознаеш майката от сина?” “Сложи им малко сено. Майката ще побутва сеното към сина.”

Всеки отговор на тези въпроси се харесвал на бога, а също и на царя. Царят бил доволен да установи, че отговорите идват от престарелия баща на неговия

Пътят на пречистването

съветник, скрит от сина си, и отменил закона старите хора да се отвеждат и оставят в планината. Разпоредил да се отнасят добре с тях.

2. Царицата на Видеха в Индия сънувала веднъж бял слон с шест бивни. Тя пожелала бивните и умолявала царя да намери слона и да ѝ ги даде. Въпреки, че задачата изглеждала невъзможна за изпълнение, царят, който много я обичал, обявил награда за всеки, който може да намери такъв слон.

В Хималаите наистина имало такъв слон с шест бивни, който практикувал, за да постигне пробуждане. Веднъж слонът спасил живота на един ловец, попаднал в капан за животни в дебрите на планината. Заслепен от голямата награда, забравяйки добрината, която слонът му направил, ловецът се върнал в планината, за да го убие.

Като знаел, че слонът търси просветление, ловецът се преоблякъл в роба на будистки монах. Приспивайки по този начин неговата бдителност, той го прострелял с отровна стрела.

Знаейки, че краят му е близо, и че ловецът е

Пътят на пречистването

завладян от светски желания, слонът изпитал състрадание към него и решил да го предпази от отмъщението на другите слонове. Той го закрил с тялото си и го попитал защо извършил такава глупост. Ловецът разказал за обявената награда и признал, че иска шестте му бивни. Слонът веднага ги отчупил, удряйки ги в едно дърво, и ги дал на ловеца с думите: “С тази саможертва приключвам моята практика за постигане на просветление и ще се преродя в Чистата земя. Когато стана Буда, ще ти помогна да се отървеш от трите отровни стрели на алчността, гнева и глупостта.”

3. В гъсталака в подножието на Хималаите живял някога един папагал заедно с други животни и птици. Един ден в гъсталака пламнал пожар, предизвикан от триенето на бамбуковите стволоче под напора на силния вятър. Животните побягнали уплашени и объркани. От съчувствие към тяхното страдание и искайки да се отплати за добрините, които бил получавал от тях, папагалът правел всички възможно, за да ги спаси. Той се потопил в близкото езеро и литнал над огъня, изтръсквайки капки вода от крилата си, за да го угаси. Той повтарял това усърдно със сърце пълно със състрадание и благодарност.

Този жест на доброта и саможертва бил забелязан от един бог, който се спуснал от небето и казал на

Пътят на пречистването

папагала: “Ти си храбър, но какво мислиш, че можеш да постигнеш с няколко капки вода срещу такъв голям огън?” Папагалът отговори: “Нищо не може да спре силата на благодарността и саможертвата. Аз ще опитвам да угася пожара отново и отново, даже ако трябва да го правя и в следващия си живот.” Великият бог бил трогнат от постоянството на папагала и му помогнал да угаси огъня.

4. Някога в Хималаите живяла една птица с две глави. Веднъж едната глава забелязала другата да яде сладък плод и почувствала завист. Казала си: “Аз пък ще изям отровен плод.” Направила го и птицата умряла.

5. Веднъж главата и опашката на една змия започнали да се карат кой да бъде отпред. Опашката казала на главата: “Ти винаги водиш. Не е честно. Трябва да ме оставяш и аз да водя понякога.” Главата отговорила: “В нашата природа е аз да бъда отпред. Не мога да сменя мястото си с теб.”

Свадата продължила, докато един ден опашката се увила около едно дърво и попречила на главата да продължи напред. Когато главата се уморила да се бори, опашката поела напред, в резултат на което змията паднала в яма с горящ в нея огън и змията загинала.

В природата винаги съществува определен ред и

Пътят на пречистването

всяко нещо изпълнява своята функция. Ако настъпи безредие, правилното функциониране ще престане и всичко ще се разруши.

6. Имало някога един мъж, който лесно се гневял. Един ден двама мъже разговаряли пред дома му. Единият казал за него: “Той е приятен човек, но е много нетърпелив. Има горещ темперамент и бързо се разгневява.” Гневливият мъж чул забележката по негов адрес, втурнал се навън и нападнал двамата мъже. Започнал да ги удря, рита и наранява.

Когато на умен човек му покажат грешки в неговото поведение, той ще размисли върху тях и ще промени поведението си. Когато на глупав човек му посочат собственото му лошо поведение, той не само няма да приеме критиката, а по-скоро ще повтори същата грешка.

7. Живял някога един богат, но глупав човек. Когато веднъж видял една красива триетажна сграда, той завидял и поискал същата, смятайки, че като богат човек трябва да притежава такава. Той извикал един строител и му заповядал да построи точно такава къща за него. Строителят се съгласил и веднага започнал да чертае приземния етаж, после първия етаж, втория етаж и третия етаж. Богатият човек забелязал това с

Пътят на пречистването

раздразнение и казал: “Аз не искам приземен етаж, първи и втори етаж. Аз искам красивия трети етаж. Построй го бързо.”

Глупавият човек винаги мисли само за резултата и няма търпение да положи усилията, които са необходими, за да го постигне. Нищо хубаво не може да бъде постигнато без необходимото усилие, както не може да има трети етаж без приземен етаж, първи и втори етаж.

8. Веднъж един глупав човек стопявал захаросан мед. Внезапно неговият приятел му дошъл на гости и глупакът решил да го почерпи, но медът бил много горещ. Без да го дръпне настрана от огъня, той започнал да вее над него, за да го охлади. По същия начин не можем да охладим меда на безпристрастната мъдрост, докато не я отстраним от огъня на светските страсти.

9. Веднъж два демона се карали цял ден за една кутия, един бастун и един чифт обувки. Един минаващ наблизо човек ги попитал: “Защо спорите за тези неща? Каква магическа сила притежават те, за да се карате за тях така ожесточено?”

Демоните му обяснили, че кутията доставя всичко необходимо - храна, облекло, съкровища; че бастунът може да подчинява елементите, а с обувките може да се

ходи по въздуха.

Като чул това, човекът казал: “Защо ще се карате? Ако се отстраните за няколко минути, аз ще мога да измисля честна подялба на тези неща между вас.” Двата демона се оттеглили и веднага щом направили това, мъжът нахлузил обувките, грабнал кутията и бастуна и се изгубил по въздуха.

Демоните представляват хората, които не вярват в Благородния път. Кутията представя пожертвованията, направени от милосърдие. Тези хора не осъзнават колко много съкровища може да донесе даването на милостиня. Бастунът означава практикуването на концентрация на ума. Тези хора не могат да си представят, че с практикуване на духовна концентрация на ума, могат да подчинят всички светски желания. Чифтът обувки представя чистото обучение на мисълта и поведението, което ще ги отнесе отвъд всички желания и спорове.

10. Веднъж един човек странствал сам. При залез слънце той стигнал до една празна къща и решил да прекара нощта в нея. Около полунощ един демон довякъл мъртъв труп и го стоварил на пода. Скоро се появил и друг демон, който твърдял, че трупа̀т е негов. Те започнали да се карат.

Пътят на пречистването

След известно време първият демон казал, че е безполезно да продължават да спорят и предложил да намерят арбитър, който да отсъди кой е собственикът. Другият демон се съгласил и, виждайки човека, скрит в ъгъла, го накарал да реши кой трябва да притежава трупа. Човекът бил ужасно изплашен, защото знаел много добре, че каквото и решение да вземе, губещият демон ще иска да си отмъсти и ще го убие. Но решил да каже правдиво точно какво е видял.

Както очаквал, отговорът му разгневил втория демон, който хванал ръката му и я откъснал. Но първият демон веднага я заменил с едната ръка на трупа. Разгневеният демон откъснал и другата ръка на странника, но първият демон веднага я заменил с другата ръка на трупа. И така продължило, докато също и двата крака, главата и тялото на човека били откъснати и заместени със съответните части на трупа. Накрая, като видели разпилените човешки останки на пода, двата демона ги събрали и погълнали и си тръгнали кикотейки се.

Бедният човек, който бил потърсил убежище в изоставената къща, бил много разстроен от нещастieto си. Частите от тялото му, които демоните били изяли, били тези, дадени му от неговите родители. А частите,

Пътят на пречиштането

които имал сега, били принадлежали на трупа. Кой бил той в такъв случай? Осъзнавайки всичко това, той не могъл да проумее отговора и изгубил ума си. Той си тръгнал от къщата и стигнал до един храм, където разказал за терзанията си на монасите. В тази история те видели истинския смисъл на не-субстанциалността на егото.

11. Веднъж една красива и добре облечена жена влязла в една къща. Господарят на къщата я попитал коя е, а тя отговорила, че е богинята на богатството. Господарят на къщата бил очарован и я приел с отворени обятия.

Скоро след това, в дома му се появила една грозна и дрипава жена. Господарят я попитал коя е тя, а жената отговорила, че е богинята на бедността. Господарят на този дом бил изплашен и се опитал да я изгони вън от дома си, но жената отказала да си тръгне. Тя казала: “Богинята на богатството е моя сестра. Между нас има споразумение да не се разделяме. Ако ме изгониш, тя ще трябва да си тръгне с мен.” И наистина, щом грозната жена излязла навън, и красивата жена изчезнала.

Раждането върви ръка за ръка със смъртта; щастието – с нещастията; лошите събития следват

Пътят на пречистването

добрите. Хората трябва да осъзнаят това. Глупавите хора се боят от лошата съдба и се стремят към добра. Но този, който търси просветлението, трябва да се издигне над двойките противоположности и да се освободи от светските привързаности.

12. Някога живял един беден художник, който напуснал дома и съпругата си, за да търси късмета си. След три години на неимоверни трудности, той успял да спести триста златни монети и решил да се върне в къщи. По пътя попаднал на известен храм, в който се провеждала голяма дарителска церемония. Той бил дълбоко впечатлен от нея и си помислил: “Досега съм мислил винаги за моето настояще. Никога не съм се замислял за бъдещото си щастие. Добрата ми карма ме доведе на това място. Трябва да се възползвам и да посея семената на бъдещото си щастие с добри заслуги сега. Мислейки по този начин, той щедро дарил всичките си спестявания на храма и се върнал в къщи без пукната пара.

В къщи съпругата му го упрекнула, че не ѝ донесъл пари за издръжка. Бедният художник ѝ отговорил, че бил спечелил някакви пари, но ги бил вложил на сигурно място. Когато го притиснала да ѝ каже, къде ги е скрил, той признал, че ги дал на монасите в известния храм.

Това ядосало съпругата му, тя го нахокала и накрая

Пътят на пречистването

отнесла въпроса до съда. Когато съдията попитал художника какво ще каже в своя защита, той отговорил, че не е действал необмислено, защото бил спечелил парите с неимоверни усилия и искал да ги използва като семена за да пожъне добра карма. Минавайки край храма, му се сторило, че това е полето, където трябва да посади своето злато, за да пожъне добра карма в бъдеще. На края добавил: “Когато давах златото на монасите, ми се струваше, че изхвърлям цялата алчност и скъперничество от ума си и осъзнах, че истинското богатство не е златото, а ума.”

Съдията похвалил решението на художника, а тези, които чули за случая, изразили одобрението си като го подпомогнали кой с каквото може. Така художникът и съпругата му започнали нов щастлив живот в непрестанно добруване.

13. Един човек, който живеел край гробищата, чул една нощ някакъв глас да го вика от един гроб. Той бил твърде боязлив, за да потърси сам източника на гласа, но на следващия ден разказал случката на един приятел, който се славел със смелостта си. Приятелят решил да проследи откъде идва гласът.

На следната нощ, докато боязливият мъж треперел от страх, приятелят му влязъл в гробищата и наистина чул глас, идващ от един гроб. Приятелят попитал кой е и какво иска. Гласът изпод земята отговорил: “Аз съм

Пътят на пречистването

скрито съкровище, което иска да си намери господар. Миналата нощ предложих на един човек да ме вземе, но той беше твърде страхлив да дойде в гробищата и да ме чуе. Вземи ме ти, защото ме заслужаващ. Утре сутринта аз ще дойда в дома ти с моите седем последователи.”

Приятелят казал: “Ще те чакам, но моля те, кажи ми какво да направя за тебе.” Гласът отговорил: “Ние ще дойдем облечени в монашески роби. Пригответи една стая за нас като я измиеш хубаво. Изкъпи се и постави за нас осем купички с оризова каша и вода. След като се нахраним, всеки от нас ще те съпровожда до стаята, която си пригответил, и ще се превръща в делва, пълна със злато.”

На следната сутрин мъжът се изкъпал, измил стаята, както му било казано, и зачакал да се появят осемте монаси. Те дошли в уреченото време и той ги посрещнал учтиво. След като се нахранили и напили с вода, той ги завел един по един в тайната стая и всеки от тях се превръщал в делва, пълна със злато.

В същото село имало един много алчен човек, който научил за случилото се и поискал да има също делви със злато. Той поканил в дома си осем монаха и, след като ги нахранил, ги повел към тайна стая. Но вместо да се превърнат в делви със злато, те се ядосали от поведението му и го докладвали на стражите, които

го арестували.

Колкото до страхливия мъж, когато научил, че гласът от гроба донесъл богатство на смелия му приятел, той отишъл при него и заслепен от алчност му поискал златото, настоявайки че то е негово, защото гласът се обърнал първо към него. Той се запътил към делвите, за да ги изнесе навън, но ги намерил пълни със змии, които издигали глави, за да го нападнат.

Чул за това царят и се произнесъл, че делвите принадлежат на смелия мъж. Той отбелязал: “Светът е устроен така. Глупавите хора са алчни да постигнат добри резултати, но са твърде страхливи да се борят за тях, затова непрекъснато се провалят. Те нямат нито вяра, нито смелост да се изправят срещу страховете в собствения си ум. Само когато го овладеят, ще постигнат истински мир и хармония.”

ГЛАВА ВТОРА

ПЪТЯТ НА ПОСТИГАНЕТО

I

ТЪРСЕНЕ НА ИСТИНАТА

1. В търсенето на истината човек си задава въпроси, които смята за важни. От какъв материал е изградена вселената? Вечна ли е? Има ли граници или е безкрайна? По какъв начин е организирано човешкото общество? Каква е идеалната форма на организация? Ако човек отложи търсенето на просветление, докато си отговори на тези въпроси, ще умре, преди да е намерил пътя.

Ако един човек е пронизан от отровна стрела, неговите близки и приятели ще търсят лекар, който да извади стрелата и да лекува раната.

Ако в това време раненият каже: “Почакайте малко. Преди да извадите стрелата, искам да знам кой я е изстрелял по мен. Дали е мъж или жена? Дали е благородник или селянин? От какво е бил направен лъкът, който е изстрелял тази стрела? Дали е бил голям или малък? Дали е бил направен от твърдо дърво или от бамбук? От какво е била направена тетивата? Дали е била направена от влакно или от черво? Дали е

Пътят на постигането

направена от ратанова палма или от тръстика? Пера от каква птица за прикачени на края ѝ? Преди да извадите стрелата, искам да получа отговор на всички тези въпроси?” Какво ще се случи с този човек?

Преди да бъде доставена цялата тази информация, отровата ще проникне в цялото му тяло и той ще умре. Всеки знае, че първото, което трябва да се направи в такъв случай, е да се извади стрелата, за да се предотврати разпространяването на отровата.

Когато огънят на страстите заплашва да унищожи света, тогава структурата на универсума е без значение, а идеалната форма на човешко общество не е толкова важна.

Въпросът дали вселената има граници или е безкрайна може да почака, докато се намери начина да бъде угасен огънят на раждането, старостта, болестите и смъртта. В един свят на нищета, скръб, страдание и агония, човек трябва първо да потърси начин да реши тези житейски проблеми и да се посвети на практикуването на Благородния път, който ще му даде истинския отговор и на останалите въпроси.

Учението на Буда съдържа това, което е важно да знаем. То учи хората, че трябва да се стремят към най-

Пътят на постигането

дълбокото знание, да отстранят повърхностните представи и да практикуват Благородния път, за да постигнат просветление.

Затова хората трябва първо да различат кое е най-важното за тях, кой проблем трябва да разрешат на първо време и коя е най-належащата за тях задача.

2. Да предположим, че един човек отива в гората, за да си набави от сърцевината на едно дърво и се връща с товар от клони и листа, мислейки, че си е осигурил, каквото му трябва. Няма ли да е глупак да се задоволи с листа, вместо със сърцевината, заради която е отишъл в гората? Но това е, което много хора правят.

Човек търси пътя, който да го изведе от кръга на раждането, старостта, болестите и смъртта или от нищетата, скръбта, страданието и агонията. И все пак, следва малките пътечки, забелязва малката преднина, която се случва да получи пред другите, и веднага се възгордява, става самомнителен и деспотичен. Той е като мъжа, който търсел дървесна сърцевина, а си тръгнал доволен с товар от клони и листа.

Пътят на постигането

Друг се задоволява с напредъка, който е постигнал с малко усилия, става горделив и суетен и остава да почива на лаврите си, без да полага повече усилия за самоусъвършенстване.

Трети, който установи, че от практиката умът му е станал по-спокоен, а мислите му - по-ясни, също се възгордява и отпуска. Той е получил товар от кора вместо сърцевината на дървото, която е търсил.

А четвърти става горделив и суетен, защото забелязва, че е придобил в някаква степен интуитивна проникателност. Той е получил дървесни влакна, вместо сърцевината на дървото. Всички тези търсачи на истината, които лесно са се задоволили с постиженията си в резултат на незначителни усилия, стават горделиви и самонадеяни, изоставят усилията си и лесно изпадат в безделие. Всички те неизбежно ще се сблъскат отново със страданието.

Този, който търси истинския път към просветлението, не трябва да очаква никаква помощ или уважение, почит или преданост. И още повече - не трябва да цели лесно постижимите неща, дребните придобивки, като спокойствие, повърхностни знания или малки прозрения.

Преди всичко, той трябва да постигне яснота относно истинската природата на този свят на раждане и смърт.

Пътят на постигането

3. Светът сам по себе си не притежава никаква субстанция. Той е просто една огромна съгласуваност на причини и условия, които произтичат единствено и изключително от дейността на ума, задействан от невежество, изкривено въображение, желаниа и увлечения. Той не е нещо външно, за което умът да има грешна представа; той въобще не притежава каквато и да е същност. Той се появява от самия процес на действие на ума и е израз на неговото несъвършенство. Светът е основан и построен от желанията, възникващи в ума и от страданието, съпътстващо тяхното удовлетворяване.

4. “Защо умът ми пърха безпомощно над променящите се обстоятелства на живота? Защо ме кара да се чувствам така объркан и неспокоен? Защо ме подтиква да събирам и трупам толкова много ненужни вещи? Прилича на плуг, който се счупва преди да е започнал да оре, на кормило, което се разглобява точно когато съм се осмелил да потегля в морето на живота и смъртта.” Каква е ползата от многото прераждания, ако не можем да оползотворим този живот за усъвършенстване?

“Понякога умът ми прави така, че да се родя като цар, понякога прави така, че да се родя като парий и да прося храната си. Понякога ме кара да се родя в

Пътят на постигането

небесния палат на боговете и да живея в разкош и екстаз, след това ме запокитва в пламъците на ада.”

“Така моят глупав ум ме е водил по различни пътеки и аз съм му бил покорен. Но сега, след като чух учението на Буда, той повече няма да ми причинява безпокойства и страдания, а заедно с него ще търсим просветлението смирено и търпеливо.”

“Ако моят ум може да разбере, че всичко е празно и преходно, ако може да се научи да не се вкопчава в нещата, да не копнее за тях, да не се поддава на алчност, гняв и глупост, тогава ще можем да странстваме в спокойствието. Като разсечем връзките на желанията с меча на мъдростта и останем необезпокоявани от променящите се обстоятелства – одобрение или презрение, добро или зло, печалба или загуба, награда или обида – ще можем да пребиваваме в мир.”

“Моят прекрасен ум е този, който се пробуди за Дарма и тръгна да търси просветлението. Защо все така лесно се поддава на алчност, любов към комфорта и приятни вълнения?”

Пътят на постигането

“Защо моят ум се лута насам и натам без определена цел? Трябва да прекосим буйната река на заблудите. Досега действах, повлечен от неговите желания. Сега той ще трябва да действа, както му наредя аз и заедно да следваме учението на Буда.”

5. Тези, които искрено търсят пътя към просветлението, диктуват поведението на своя ум. Те напредват решително. Дори ако са обиждани и презирани, те продължават пътя си невъзмутимо. Не се гневят, ако ги бият с юруци, замерят с камъни или раняват с мечове.

Дори ако техните врагове отделят главата от тялото им, умът им трябва да остане невъзмутим. Ако позволят на ума си да се поддаде на страдание, те не са истински последователи на Буда. Без значение какво им се случва, трябва да са решителни, да останат твърди и излъчващи състрадание и добра воля. Дори ако животът им поднесе хули и нещастия, умът им трябва да остане недокоснат, спокоен и следващ учението на Буда.

Пътят на постигането

В името на постигането на просветление, човек трябва да направи възможното и невъзможното. Дори ако неговият път към просветлението го води през огън и вода, той трябва да продължава напред.

Но той не трябва да прави всичко това от фанатизъм, а защото то е разумно и правилно. Трябва да действа в дух на състрадание, без да мисли за своята изгода.

6. Някога живял цар, който обичал поданиците си и страната си и ги управлявал мъдро и добронамерено. Затова държавата му била просперираща и мирна. Той винаги бил търсил най-дълбоката мъдрост и просветление и дори обявил награда за този, който можел да му предложи стойностно учение.

Славата за неговата посветеност и мъдрост стигнала до боговете, но те решили да го изпитат. Един бог, предрешен като демон, се появил пред портите на царския палат и поискал да бъде заведен при царя, защото знаел свято учение, което да му предаде. Царят бил доволен да чуе такава новина, приел го любезно и

Пътят на постигането

го помолил за напътствия. Демонът приел ужасен вид и наредил да му бъде поднесена храна, подчертавайки, че не може да преподава, докато не получи желаната храна. Предложили му отбрани ястия, но той настоял да получи топла човешка плът и кръв.

Престолонаследникът дал тялото си на демона, царицата също дала тялото си, но демонът не бил заситен и поискал тялото на царя. Царят изразил желание да даде тялото си, но поискал преди това да чуе учението.

Богът изрекъл следните мъдри поучения: “Нещастие то израства от похотта и страхът израства от похотта. Тези, които отстранят похотта, не познават нещастие и страх.” Тогава богът приел истинския си вид, а престолонаследникът и царицата се появили отново живи и невредими.

7. Веднъж живял човек, който търсел Истинския път в Хималаите. Не го интересували нито богатствата на земята и нито дори насладите на небето, а търсел знание, което да отстрани всички заблуди.

Пътят на постигането

Боговете били впечатлени от неговата прилежност и искреност и решили да изпитат ума му. Един от тях се преоблякъл като демон и се появил в Хималаите пеейки: “Всичко се променя; всичко се появява и изчезва.”

Търсачът на знание чул песента и тя много му харесала. Той бил така доволен, сякаш бил намерил извор със студена вода, за да утоли жаждата си. Казал си: “Най-после намерих истинското учение, което търсих толкова дълго.” Той се насочил към гласа и се натъкнал на ужасния демон. Пообъркан, той попитал демона: “Достопочтени, ти ли беше този, който пееше святата песен преди малко? Изпей ми я до края.”

Демонът отговорил: “Да, това беше моята песен, но не мога да пея повече, защото съм ужасно гладен. Трябва да похапна.”

Мъжът отново помолил много искрено с думите: “Тази песен има свещено значение за мен, защото търсих дълго това учение. Нека я чуя до края.”

Демонът настоял “Умирам от глад, но ако мога да вкуся топла човешка плът и кръв, ще я изпея докрай.”

Пътят на постигането

В твърдото си желание да чуе учението, човекът обещал след като го чуе, да даде на демона своето тяло за храна. Тогава демонът изпял цялата песен.

Всичко се променя,
Всичко се появява и изчезва.
Съвършеното спокойствие идва
Когато човек преодолее живота и смъртта.

Като чул песента, човекът изписал думите ѝ върху скалите и дърветата наоколо, спокойно се качил на едно дърво и се хвърлил в краката на демона. Но демонът бил изчезнал и на негово място стоял блестящ бог, който хванал тялото на мъжа и не му позволил да се нарани.

8. Някога живял един искрен търсач на истинския път, наречен Садапарарудита. Той бил захвърлил всяко изкушение към богатство и почести и търсел пътя с цялото си сърце. Веднъж един бодисатва му казал от небето: “Садапарарудита, върви право на изток. Не мисли нито за горещина, нито за студ, не обръщай внимание на похвали или презрение, не се вълнувай от разграничаването между добро и зло, а продължавай да вървиш на изток. Далече на изток ще намериш истински учител и ще придобиеш просветление.”

Пътят на постигането

Садапарарудита бил много доволен от подробните инструкции, които получил, и незабавно потеглил на изток. Той спял където го свари нощта, в усамотението на полето или в планинската пустош. Като странник в чужда държава, той страдал много от глад, но накрая намерил истински учител и го помолил за напътствия.

Има една сентенция: “Добрите неща са скъпи” и Садапарарудита се уверил, че е вярна. Той преживял много трудности по своя път, но когато намерил учителя, нямал никакви пари да купи цветя и тамян за подарък. Той се опитал да работи като слуга, но никой не го наел. Изглежда някакъв зъл дух му пречел накъдето и да се обърне. Пътят към просветлението е труден.

Накрая Садапарарудита бил приет от учителя, но тогава се явили нови спънки. Той нямал хартия, на която да си води бележки, нито мастило, с което да записва. Тогава той пробол китката си с кама и записал бележките върху кожата си със собствената си кръв. В този момент той бил озарен от безценната истина.

9. Някога живяло момче на име Судана, което искало да постигне просветление и усърдно търсело пътя. От

Пътят на постигането

един рибар се научило да познава морето. От един лекар се научило на състрадание към болните и недъгавите. От един богат човек научило, че спестовността е тайната на забогатяването и разбрало колко е важно да запазва всяко дребно постижение по пътя към просветлението.

От един медитиращ монах разбрало, че чистият и спокоен ум има чудната сила да пречиства и успокоява умовете на другите. Веднъж то срещнало една изключителна жена и било впечатлено от нейната щедрост. От нея разбрало, че милосърдието е плод на мъдростта. След това срещнало един стар странник, който му казал, че за да стигне толкова високо – до просветлението, трябва да изкачи планина от мечове и да прекоси река от огън. Така Судана научил от собствения си опит, че истинско знание може да получи от всеки, че истината се съдържа във всичко, което човек може да види или чуе.

Той се научил на търпение от една бедна, саката жена. Гледайки играещите на улицата деца, той разбрал урока на неподправената радост. От едно мило и скромно семейство, които никога не помисляли да искат нещо, което някой друг е пожелал, научил тайната да живее в мир със света.

Той научил урока на хармонията от смесващите се аромати на тамяна и урока да дарява радост – от

Пътят на постигането

красотата на цветята. Един ден, седнал на кратка почивка в гората, той забелязал малки издънки, подаващи стръкове край паднало и гниещо дърво и така научил урока за преходността на живота.

Слънчевата светлина през деня и блещукането на звездите през нощта непрестанно подклаждали вдъхновението му. Така Судана имал мъдростта да се облагодетелства от своя опит по дългия път към просветлението.

Наистина тези, които търсят просветлението, трябва да направят ума си своя крепост. Трябва широко да отворят вратите на ума си за Буда, с почит и смиреност да го поканят в сърцето си и да му поднесат ароматния тамян на вратата и цветята на благодарността.

II

ПЪТЯТ НА ПРАКТИКАТА

1. Има три основни практики, които трябва да бъдат разбрани и следвани, ако искаме да придобием просветлението. Първата е дисциплиниране на поведението; втората – правилна концентрация; третата – култивиране на мъдростта.

Какво представлява дисциплината на

Пътят на постигането

поведението? Всеки последовател на Буда трябва да спазва предписанията за добро поведение. Трябва да контролира тялото и ума си и да пази вратите на петте сетива. Трябва да се бои дори от дребните злини, които върши, и да се стреми да извършва само добри дела.

Какво представлява практикуването на концентрация на ума? То се състои в това да отстраняваме алчността и похотливите желания, веднага щом възникнат и да пазим ума си чист и спокоен.

Какво представлява мъдростта? Тя е дълбокото разбиране и приемане на Четирите благородни истини: да познаваш страданието и неговата природа; да познаваш причината за страданието; да знаеш, че то може да бъде прекратено; да познаваш Благородния път, който води към неговото прекратяване.

Тези, които задълбочено следват посочените три практики, могат с право да се нарекат последователи на Буда.

Да допуснем, че едно магаре следва стадо крави и надава възгласи: “Вижте, аз също съм крава.” Ще му повярва ли някой? Така е и с глупака, който не следва трите практики, но се хвали, че е търсач на истинския път и последовател на Буда.

Пътят на постигането

Преди да събере реколтата наесен, фермерът трябва първо да изоре земята, да посади семената, да напоява пръстта и да изскубва плевелите. Фермерът не може да очаква като види кълнове днес, да намери пораснали растения утре и да прибере реколта на следващия ден. Така и човекът, който търси просветление, не може като отстрани светските страсти днес, да очаква да забрави привързаностите утре и да постигне просветление на следващия ден.

Както растенията се радват на търпеливата грижа на фермера от момента, в който е посадил семената, докато поникнат и дадат плод, така и търсачът на просветлението трябва търпеливо и упорито да култивира ума си чрез следване на трите практики.

2. Трудно напредва по пътя към просветлението този, който е алчен за удобства и лукс и чийто ум се поддава на привързаностите на сетивата. Има огромна разлика между наслажденията на живота и наслаждението от Истинския път.

Както вече беше обяснено, умът е източникът на всичко съществуващо. Ако умът се наслаждава на светските радости, неминуемо ще последват илюзии и

Пътят на постигането

страдание. Но ако умът се наслаждава на Истинския път, точно така сигурно ще последват щастие, удовлетвореност и просветление.

Затова тези, които търсят просветление, трябва да пазят ума си чист и търпеливо да следват трите основни практики. Ако спазват предписанията, те естествено ще придобият концентрация на ума. А когато придобият концентрация на ума, за тях ще е също така естествено да прегърнат мъдростта, която ще ги доведе до просветлението.

Наистина, тези три пътя: спазването на предписанията, практикуването на концентрация на ума и следването на мъдростта, са истинския път към просветлението. Ако не ги следват, хората ще натрупат заблуди за дълго време напред. Търсачите на просветление не трябва да спорят с хората със светски наклонности, а търпеливо да медитират и да търсят в себе си чистия Буда-ум.

3. Ако анализираме трите практики, ще видим, че те съдържат Благородния осемстепенен път, четирите повода за размисъл, четирите правилни действия, петте умения за използване на силата и прилагането на шестте съвършенства.

Благородният осемстепенен път включва: правилни възгледи, правилно мислене, правилна реч,

Пътят на постигането

правилно поведение, правилно препитание, правилно усилие, правилна памет, правилна медитация.

Правилни възгледи означава да бъдат добре разбрани Четирите благородни истини и закона за взаимовръзката между причините и следствията.

Правилното мислене се състои в култивиране на мисли, изчистени от желаня, алчност, гняв и омраза.

Правилната реч се състои в избягване на лъжи, ругатни, сплетничене и празно бърборене.

Правилното поведение изисква отказване от отнемане на живот, кражба, сексуална разюзданост и пиянство.

Правилното препитание означава да печелим средствата за съществуването си по честен начин.

Правилното усилие изисква да даваме най-доброто от себе си, за да се усъвършенстваме.

Правилната памет изисква да поддържаме чист ум, който не забравя крайната цел.

Правилната медитация означава да пазим ума си ясен и спокоен и целенасочено да търсим истинската му природа.

Пътят на постигането

4. Четирите повода за размисъл са: първо, да помислим за нечистотата на тялото и да се постареем да преодолеем привързаността си към него; второ, да помислим за сетивата като за източник на страдание, независимо дали за момента носят болка или удоволствие; трето, да помислим за непостоянството на ума, който непрекъснато скача от мисъл към мисъл; и четвърто, да помислим за непостоянството на света, задвижван от взаимовръзката между причини и следствия.

5. Четирите правилни действия са: първо, да предотвратяваме лошите постъпки, преди да сме ги извършили; второ, да прекратяваме лошите действия веднага, щом осъзнаем, че вършим зло; трето, да се подтикваме да вършим добри дела; и четвърто, да поддържаме растежа на доброто, което сме започнали да култивираме. Трябва усърдно да спазваме тези четири действия.

6. Петте умения за използване на силата са: първо, умението да вярваме; второ, волята да полагаме усилие; трето, умението да наблюдаваме мислите и действията си; четвърто, способността да концентрираме ума си; и пето, способността да поддържаме ясна мъдрост. Тези пет умения са необходими, за да постигнем просветление.

Пътят на постигането

7. Прилагането на шестте съвършенства, означава да практикуваме: щедрост, следване на предписанията, търпение, смелост, концентрация на ума и мъдрост. Следвайки тези практики със сигурност ще преминем от брега на заблудите на брега на просветлението.

Щедростта ни освобождава от егоизма. Спазването на предписанията ни научава да се съобразяваме с правата и интересите на другите. Търпението ни помага да контролираме страха и гнева. Смелостта ни помага да следваме пътя с усърдие и вяра. Концентрацията ни помага да овладяваме мислите си. Мъдростта трансформира неяснотата и объркаността на ума в ясно и всепроникващо прозрение.

Щедростта и спазването на предписанията са необходимата основа, върху която да построим крепостта на просветлението. Търпението и смелостта са стените, които я пазят от външни врагове. Концентрацията на ума и мъдростта са бронята, която ни предпазва от стрелите на живота и смъртта.

Ако предлагате подарък, само когато имате интерес, това не е истинска щедрост. Истинската

Пътят на постигането

щедрост идва от съчувстващото сърце и предлага дар, преди да е отправена молбата. Истинската щедрост не е случайна, а постоянна.

Нито пък е истинска щедрост, когато след като сме дали, изпитваме съжаление за даденото или се гордеем с постъпката си. Истинската щедрост е, когато даваш с удоволствие, забравяйки, че ти си даващият, че някой друг получава дар и забравяйки самия подарък. Истинската щедрост избликва спонтанно от чистото съчувстващо сърце, без никаква мисъл за облагодетелстване или желание за награда.

Има седем вида щедрост, която може да бъде практикувана дори от хората, които не са богати. Първият е щедростта на физическо ниво. Това е да извършиш услуга със собствения си труд. Най-висшият израз на този вид щедрост е да предложиш собствения си живот, както е разказано в следващата по-нататък история. Вторият вид е духовната щедрост. Тя се състои в това, да предложиш състрадателното си сърце на хората. Третият вид е щедростта на очите. Тя се изразява в топлия поглед към хората, който ще ги успокои, че не са сами. Четвъртият вид е щедростта на лицето. Тя се изразява в благата усмивка, с която можеш да насърчаваш хората. Петият вид е моралната подкрепа – да подкрепиш хората около себе си с добра дума. Шестият вид е да предложиш място за сядане на

Пътят на постигането

уморения. Седмият вид е да предложиш подслон за през нощта на странника. Тези видове щедрост могат да бъдат практикувани от всеки в ежедневиия живот.

8. Живял някога принц на име Сатва. Един ден той и двамата му по-големи братя отишли в гората да играят. Там видели една тигрица, която явно се готвела да разкъса малките си, защото била изтощена от глад.

По-големите братя на Сатва побягнали назад страхливо, а той се изкачил върху една скала и се хвърлил пред тигрицата, за да спаси живота на малките и.

Принц Сатва извършил този акт на милосърдие спонтанно и мислейки: “Тялото, което имам, е променливо и нетрайно. Аз го обичах и не съм мислил да го захвърлям, но сега ще го пожертвам, за да спася тези малки тигърчета.” Тази щедрост на принц Сатва, който не мислел за възнаграждение за собствената му постъпка, му донесла просветление.

9. Има четири върховни състояния на ума, към които търсещият просветление трябва да се стреми. Те са състрадание, нежност, радост и безпристрастност. Човек трябва да отстрани егоизма със състрадание, гнева – с нежност, страданието – с радост, а навика да дели хората на врагове и приятели трябва да отстрани с приемането на всички по еднакъв начин.

Велико е състраданието, което кара хората да се

Пътят на постигането

чувстват като едно цяло. Велика е нежността, която отстранява неразбирателството между тях. Велика е радостта, която им помага да са доволни от дребните истински неща в живота. Велика е безпристрастността, която носи спокойствие, защото всеки е щастлив и доволен и храни еднакви чувства към всекиго.

Нека грижливо пазим тези четири върховни състояния на ума и се отърсим от алчност, гняв, страдание и омраза. Това не е лесно постижимо. Трудно е да се отърсиш от злия ум, както трудно можеш да се отървеш от куче-пазач. Лесно е да изгубиш добрия ум, както е лесно да загубиш елен в гората. Злият ум е трудно да отстраниш, както трудно се заличават думи, издълбани в скала, а добрият ум е така лесно да загубиш, както лесно се заличават думи, изписани във вода. Наистина, най-трудното нещо в нашия живот е да се обучаваме да постигнем просветление.

10. Живял някога млад мъж на име Шрона, който бил роден в богато семейство, но имал крехко здраве. Той станал ученик на Буда и усърдно се стремял да постигне просветление. Бил толкова старателен в своята практика на странстващ ученик, че краката му се изренили до кръв.

Блаженият се съжалил над него и му казал: “Шрона, момчето ми, учил ли си се някога да свириш на арфа? Ти знаеш, че арфата няма да може да свири добре, ако струните ѝ са твърде обтегнати, или твърде

Пътят на постигането

отпуснати. Хубава музика се получава, когато струните са опънати точно колкото трябва.

Обучението за постигане на просветление е точно като нагласяване струните на арфа. Може да не постигнеш просветление, ако опъваш струните на твоя ум твърде силно или твърде слабо. Помисли върху това и действай разумно.”

Шрона приел съвета на Благословения присърце и накрая постигнал своята цел.

11. Живял веднъж принц, който бил сръчен в боравенето с петте оръжия. Един ден, след като приключил обучението си и се запътил към дома, той срещнал едно чудовище, което имало неуязвимо дебела кожа.

Чудовището се нахвърлило върху него, но принцът не се уплашил. Той изстрелял по него стрелите си, но те падали, без да наранят нападателя. Тогава той хвърлил по него копието си, но не успял да пробие дебелата му кожа. Принцът хвърлил срещу чудовището бравичка и пика, но и те не го наранили. Тогава той нападнал чудовището с меча си, но мечът се счупил. Накрая принцът атакувал чудовището с юмруци, но без резултат. Чудовището го сграбчило в гигантските си лапи и здраво го стиснало. Принцът направил последен опит да го удари с глава, но този опит да го нарани също бил напразен.

Чудовището казало: “Безполезно е да се противиш.

Пътят на постигането

Сега ще те погълна.” Но принцът му отговорил: “Може би мислиш, че съм използвал всичките си оръжия срещу теб и съм безпомощен, но имам още едно оръжие. Ако ме погълнеш, ще те унищожа отвътре, като разрежа стомаха ти.”

Решителността на принца смутила чудовището и то попитало: “Как ще го направиш?” Принцът отговорил: “Със силата на истината.”

Тогава чудовището го пуснало и го помолило да му даде разяснения относно истината.

Поуката от тази притча е, че последователите на Буда трябва да упорстват в своите усилия и да не се плашат, когато срещнат трудности по пътя.

12. Наглото себеутвърждаване и безсрамното нахалство нанасят вреда на хората, които ги демонстрират. Страхът от безчестие и срамът предпазват хората от извършването на неправилни постъпки. Хората уважават своите родители и по-възрастни роднини, братята и сестрите си, защото са чувствителни към безчестието и срама. Добродетелното поведение изисква: след като се погледнеш отстрани, да не си отдаваш почит, а също – да се засрамиш, ако гледаш критично на другите.

Ако човек притежава способността да осъзнава лошите си постъпки и искрено да се разкайва за тях, няма да натрупва грехове. Но ако не притежава тази

Пътят на постигането

способност, греховете му ще се множат и ще го обрекат на дълги години изкупление.

Истинското учение ще допринесе полза единствено на този, който чувайки го, разбере неговия смисъл и се почувства свързан с него. Ако човек, след като го чуе, не е в състояние да оцени значението му, той ще пропадне в търсенето на просветление.

Вярата в истинността на учението, скромността, смиряването на егоцентризма, усърдието и мъдростта са великия извор на сила за този, който търси просветление. Сред тези качества мъдростта е най-великото и всички останали са в същността си аспекти на мъдростта. Ако, докато се обучава, човек се отдава на любовни похождения, наслаждава се на празнословие или заспива по време на медитация, той е загубил пътя към просветлението.

13. В своето обучение за постигане на просветление, някои може да напреднат по-бързо от други. Не трябва да се обезкуражаваме, ако някои постигнат просветление по-рано от нас.

Когато човек се обучава в стрелба с лък, той не очаква бърз успех, защото знае, че точното попадение идва след дълга и търпелива практика. Голямата река започва от малък поток, но нараства многократно, преди да се влее в океана. По същият начин, ако човек практикува с търпение и постоянство, със сигурност ще

Пътят на постигането

бъде възнаграден с просветление.

Както вече казахме, ако човек умее да вижда, ще намира потвърждения на учението навсякъде около себе си и ще има неограничени възможности за просветление.

Веднъж един човек наблюдавал горенето на тамян. Забелязал, че ароматът нито идва, нито си отива, нито се появява, нито изчезва. Тази проста случка му помогнала да бъде озарен от просветление.

Веднъж един човек се спянал в счупен клон и почувствал остра болка в крака. Помислил си, че болката е единствено реакция на ума му. Това породило дълбокото прозрение, че човек може да изтърве юздите на ума си, ако не го контролира, и че ще успее, само ако го поддържа чист от субективизъм. Благодарение на това осъзнаване, последвало просветление.

Друг човек бил много алчен. Един ден, докато мислел за своя ненаситен ум, той осъзнал, че трябва да използва алчните мисли като сухи съчки, които да изгори и унищожи в огъня на мъдростта. Това разбиране поставило началото на неговото просветление.

Една стара сентенция казва: “Дръж ума си безпристрастен. Ако умът е безпристрастен, светът ще е недуалистичен.” Помислете върху тези думи. Осъзнайте, че всички различия в света идват от разграничаването, което е присъщо на ума. В самите тези думи е пътят към просветлението. Наистина,

Пътят на постигането

просветлението идва по много начини. Пътищата за неговото проявяване са безгранични.

III

ПЪТЯТ НА ВЯРАТА

1. Тези, които приемат убежище в Трите съкровища: Буда, Дарма и Санга, се наричат последователи на Буда. Последователите на Буда прилагат четирите начина за постигане контрол над ума: спазване на предписанията, вяра, щедрост и мъдрост.

Те практикуват Петте предписания, които ги съветват: да не убиват, да не лъжат, да не крадат, да не прелюбодействат, да не приемат опиати от какъвто и да е вид.

Последователите на Буда вярват в съвършената му мъдрост. Те се стремят да стоят настрана от алчност и егоизъм чрез практикуване на щедрост. Те разбират закона за причината и следствието, не забравят преходността на живота и следват мъдростта.

Ако едно дърво е наклонено на изток, то естествено ще падне на изток. Така и тези, които вярват в учението на Буда, със сигурност ще се преродят в неговата Чиста земя.

Пътят на постигането

2. Наистина, тези, които вярват в Буда, Дарма и Санга, могат да се нарекат последователи на Буда.

Буда е човекът, постигнал съвършено просветление и използвал постигнатото знание, за да освободи и благослови човечеството. Дарма е истинското учение, което той предал, за да обясни просветлението. Санга е общността на последователите му.

Ние говорим за Трите съкровища, но те са всъщност едно. Буда се проявява чрез своето учение, Дарма, и се реализира чрез своите последователи, Санга. Затова, ако приемаме учението му и ценим общността на последователите, ние вярваме в Буда.

Буда е съвършено просветлен и обича всеки един от нас като собствено дете. Ако някой почита Буда като свой баща, той се идентифицира с него и постига просветление. Хората постигат освобождение от кръга на преражданията и смъртта чрез просветление, като се доверяват на неговата мъдрост.

Тези, които се доверят на думите му, ще бъдат подкрепяни от неговата мъдрост и благосклонност.

3. Нищо в света не носи по-голяма полза от доверието в Буда. Несравнима награда е да чуеш името

Пътят на постигането

му, да повярваш в учението му и да се почувстваш благословен, че си се докоснал до тях.

Затова, човек трябва да си достави тази радост, като търси досег с учението на Буда, въпреки трудностите, които светът може да му поднесе.

Трудно е да намериш учител, който да ти обясни Истината; по-трудно е да срещнеш Буда; най-трудно-да повярваш в неговото учение.

Но сега, ти вече си срещнал Пробудения, който трудно се среща. Той е дал учението си, което е трудно да бъде чуто. Трябва да се радваш и му се довериш.

4. По дългия път на човешкия живот вярата е най-добрият спътник. Тя е най-силния стимул и най-великото притежание.

Вярата е ръката, която поема Учението и всички добродетели. Тя е огънят, който поглъща цялата нечистотия на земните желания и отстранява товара на лошите постъпки. Тя е водачът по пътя към просветлението.

Вярата отстранява алчността, страха и гордостта; тя учи на вежливост и уважение към другите; тя освобождава от пленничеството на обстоятелствата,

Пътят на постигането

дава куража да посрещаш трудностите и силата да преодоляваш изкушенията. Тя обогатява ума с мъдрост и дарява способността да пазиш делата си чисти.

Доверието в Буда ни дава възможност да чувстваме винаги любящото му присъствие и подкрепящата му ръката. То смекчава твърдия ни егоистичен ум и му дарява разбиращо съчувствие и приятелско отношение към всички.

5. Които се доверят на Буда, придобиват мъдрост да разпознават учението му в каквото и да чуят. Те са в състояние да видят, че всичко е привидно реално и възниква по силата на закона за причината и следствието. Това им дава благословията спокойно да приемат и способността търпеливо да се съобразяват с обстоятелствата на живота си.

Вярата дарява мъдростта да опознаеш преходността на живота и способността да не бъдеш победен или повлечен от събитията на живота, знаейки, че каквито и обстоятелства да те връхлетят, истинската ти Буда-същност остава винаги непроменена.

Вярата има три важни аспекта: покаянието, искрената радост и уважение към достойнствата на другите и приемането на будисткото учение с благодарност.

Пътят на постигането

Хората трябва да култивират тези аспекти на вярата. Те трябва да са чувствителни към своите слабости и пороци, да ги признават и да се срамуват от тях. Хората трябва прилежно да се упражняват да разпознават добрите черти и дела на другите и да ги хвалят за тях. Трябва постоянно да желаят да живеят и действат съгласно учението на Буда.

Умът изпълнен с вяра е искрен и дълбок. Който се довери на Буда, изпитва радост да бъде воден от неговата сила към Чистата земя.

Буда дава силата на вярата, която пречиства хората, предпазва ги от самозаблуди и да ги води към Чистата земя. Даже ако повярват в него за един единствен миг, когато чуят името му, възхвалявано по целия свят, те ще бъдат поведени към неговата Чиста земя.

6. Вярата не е нещо допълнено към светския ум. Тя е проявление на ума на Буда-природата. Този, който разбира Буда, става едно с него. Този, който се доверява на Буда, става едно с него.

Но да откриеш и възстановиш своята Буда-природа е трудно. Трудно е да поддържаш ума си чист при непрекъснатите приливи на алчност, гняв и светски страсти. И все пак, вярата ни дарява способността да го направим.

Пътят на постигането

Казват, че в гора от отровните дървета Еранда могат да виреят единствено дървета Еранда, но не и ароматното дърво Чандана. Чудо е, ако дърво Чандана порасне в гора от дървета Еранда. По същият начин, понякога е чудо, че вярата в Буда покълва в сърцата на хората.

Вярата в Буда е “безпочвена”. Тя няма корени в светския ум, но се корени и расте в състрадателния Буда-ум, който всички притежаваме.

7. Вярата дава богати плодове, но е трудно да бъде събудена в ограничения ум. Има пет вида скептицизъм, които се спотайват в сенките на човешкия ум и имат тенденция да обезкуражават хората.

Първо, съществуват съмнения в мъдростта на Буда. Второ, поставя се под въпрос верността на Будисткото учение. Трето, могат да се подложат на съмнение качествата на този, който предава учението на Буда. Четвърто, съществуват съмнения дали са надеждни методите и практиката на Благородния път. Пето, надменните и самовлюбени хора може да се съмняват в искреността на онези, които са приели авторитета на Буда и следват учението му.

Пътят на постигането

Наистина, няма нищо по-разяждащо от съмнението. То е отрова, която разделя хората, разтрогва приятелства и разрушава добри взаимоотношения. То е като трън, който не дава покой, като меч, който убива.

Буда е посял доверието към учението си със своето състрадание. Ако човек му се довери, ще осъзнае този факт и ще му бъде благодарен.

Хората не трябва да забравят, че не от самосъжаление човек събужда вярата си, а по силата на състраданието на Буда. Неговото съчувстващо сърце е пръснало светлината на вярата в човешките умове и е разкъсало мрака на тяхното незнание. Който изпита доверие към него, е приел неговото наследство.

Дори обикновените хора могат да се преродят в Чистата земя на Буда, ако са събудили вярата си в него и в неговото състрадание.

Наистина, трудно е да се родиш в този свят. Трудно е да чуеш Дарма и още по-трудно е да събудиш вярата си в учението. Но да живееш без учението е още по-трудно. Затова трябва да положим всички усилия, за да го разберем и приложим правилно.

Пътят на постигането

IV

СВЕЩЕНИ СЕНТЕНЦИИ

1. “Той злоупотреби с мен, той ме обиди, той ме удари.” Докато подхранваш такива мисли в ума си, ще подхранваш гнева си.

Гневът няма да изчезне, докато умът ти храни мисли на възмущение. Гневът ще изчезне, щом изоставиш тези мисли.

Ако нямаш надежден покрив над главата си, дъждът ще проникне в дома ти. По същия начин алчността влиза в ума, който не е добре обучен и контролиран.

Ако действаш безразсъдно, пътят ти до смъртта ще е кратък. Правилния начин на живот е да действаш разумно. Глупавият е безразсъден, мъдрият е разумен.

Майсторът на стрели прави стрелите прави, за да стигат до целта си. Така и мъдрецът насочва ума си в правилна посока, за да се слобие с просветлението.

Неспокойният ум е винаги активен, скачащ като маймуна и труден за контролиране. Спокойният ум е тих и дълбок. Мъдрото поведение е да държиш ума си под контрол.

Не враговете и неприятелите ти, а твоят собствен

ум те вкарва в лошия път.

Който пази ума си от алчност, гняв и глупост, се радва на истинско и трайно спокойствие.

2. Да изричаш хубави думи, без да ги прилагаш на практика, е като красиво цвете без аромат.

Ароматът на цветето не се носи срещу вятъра, но честта на почтения човек устоява на ветровете на живота.

Нощта изглежда дълга на безсънника. Денят изглежда дълъг на уморения пътник. Така и времето на заблуди и страдание изглежда дълго на този, който не познава правилното учение.

Върви по пътя с приятели с твоя начин на мислене или по-мъдри от теб. Ако трябва да споделяш пътя с глупак, по-добре върви сам.

Пази се от неискрен и лош приятел повече, отколкото от див звяр. Звярът ще нарани тялото ти, а злият приятел ще осакати ума ти.

Докато човек не е овладял ума си, той изпитва задоволство от мисли като: “Това е моят син” или “Това

Пътят на постигането

е моето богатство.” Глупавият човек страда от такова празно самомнение.

Да си невежа и да осъзнаваш това, е мъдрост. Да си невежа и да се мислиш за мъдрец, е глупост.

Лъжицата не може да почувства вкуса на храната, която поднася към устата. По същият начин, глупавият човек не може да разбере мъдростта на умния, даже ако го счита за мъдрец.

Млякото се кисва бавно. Така и грешните действия не винаги са последвани от незабавно възмездие. Те приличат на въглини, които тлеят под пепелта, но накрая предизвикват опустошителен пожар.

Глупавият човек търси привилегии, високи постове, материални облаги и почести, без да съзнава, че те няма да му донесат щастие, а единствено страдание.

Трябва да почиташ добрия приятел, който ти показва грешките и недостатъците ти и те укорява за тях. Той все едно ти разбулва тайните на скрито съкровище.

3. Човекът, който е благодарен, когато получава правилно учение, спи спокойно, защото умът му е прояснен.

Пътят на постигането

Дърводелецът се стреми да направи гредата права. Майсторът на стрели се стреми да направи стрелата балансирана при летене. Фермерът копае канала за напояване така, че водата да тече плавно, без да изкоренява растенията. Така и мъдрецът се стреми да контролира ума си да бъде спокоен и да прониква в истината.

Голямата скала не се смущава от вятъра. Умът на мъдреца не се вълнува от почести или обиди.

Да овладееш себе си е по-голяма победа, отколкото да победиш хиляди мъже в хиляди битки.

Да живееш един ден, но да чуеш истинско учение, е по-добре, отколкото да живееш сто години, без да познаеш такова учение.

Тези, които изпитват себеуважение, трябва постоянно да се предпазват от порочни желания. Това ще им даде възможност да намерят верния път в някой момент от живота си – в младостта, в зряла възраст или дори в старостта.

Светът гори в пламъците на алчността, гнева и глупостта. Умният трябва да потърси спасение от тези опасности колкото е възможно по-бързо.

Светът е като въздушен мехур в калта, като мрежа на паяжина. За да се предпази от калта и клопките на живота, човек трябва винаги да пази чистотата на ума си.

Пътят на постигането

4. Да избягваш всяко зло, да вършиш добро, да пазиш ума си чист: това е същността на будисткото учение.

Издържливостта е едно от най-трудно постижимите качества. Но крайната победа ще удържи този, който издържи на трудностите в практиката.

Човек трябва да отстранява негодуванието, щом го почувства в сърцето си; да отстранява скръбта, щом усети, че потъва в нея; да отстранява алчността, щом осъзнае, че тя го обзема. Човек може да живее чист неегоистичен живот, без да счита нищо за свое, дори сред изобилие от блага.

Да си здрав е голямо богатство. Да се чувстваш удовлетворен с каквото имаш, е по-добре, отколкото да притежаваш съкровище. Да те смятат за надежден приятел, е висша форма на доверие. Да постигнеш просветление е най-голямото щастие.

Когато човек не обича злото, когато е спокоен, когато за него е удоволствие да слуша добри учения, когато цени високо пътя към мъдростта, той е свободен от страх.

Не се привързвайте към нещата, които харесвате. Не намразвайте нещата, които не харесвате. От този вид реакции следват скръбта, страха и зависимостите.

5. Както ръждата разяжда желязото и то се разпада, така и злото израства от човешкия ум и съсипва човека.

Свещена книга, която не се чете с искрена вяра, скоро се покрива с прах. Дом, който не се поддържа, бързо се занемарява. Празноглавият човек, ако не развива своя ум, бързо се покварява.

Както егоистичните постъпки опорочават човека, а скъперничеството опорочава пожертвованиято, така и злите дела правят порочен не само настоящия живот, но и животите занапред.

От всички поквари най-ужасна е покварата на невежеството. Докато не отстрани невежеството, човек не може да се надява да пречисти нито тялото, нито ума си.

Лесно е да се подхлъзнеш и се поддадеш на безсрамие, да бъдеш нахален и дързък като врана, да нараняваш другите без чувство на съжаление за постъпките си.

Трудно е, наистина, да бъдеш смирен, да храниш уважение и почит към другите, да се отърсиш от всички привързаности, да пазиш чисти мислите и делата си и да култивираш мъдростта.

Лесно е да сочиш грешките на другите, но е трудно да признаеш своите собствени. Човек разгласява греховете на другите без да се замисля, но прикрива своите, както комарджията крие резервния си зар, който измамно пробутва, за да наклони резултата в своя

Пътят на постигането

полза.

Небето не пази следи от полета на птиците, от дима или вятъра; лъжливото учение не води до просветление. Нищо в този свят не е стабилно. Само просветленият ум е недосегаем.

6. Както рицарят пази портите на замъка си, така човек трябва да пази ума си. Не трябва да го занемарява нито за миг.

Ти си своят собствен учител; зависиш единствено от себе си. Затова, преди всичко, овладей ума си.

Първите стъпки към духовната свобода от светските окови са: контрол над ума, прекратяване на празнословието и вгълбеност.

Слънцето прави деня ярък, луната прави нощта красива. Добрата дисциплина обогатява достоинства на война. По спокойната медитация можем да различим искрения търсач на просветлението.

Който не може да пази петте си сетива: очите, ушите, носа, езика и тялото, и се изкушава от обкръжението си, не е подходящ да се обучава в постигане на просветление. Който твърдо пази вратите на петте си сетива и държи ума си под контрол, е подходящ успешно да практикува пътя към просветлението.

Пътят на постигането

7. Който се влияе от капризите и предпочитанията си, не може безпристрастно да оцени обстоятелствата и те го подчиняват. Който е свободен от привързаности, правилно разбира обстоятелствата и приема всичко идващо естествено и без болка, като нещо значимо, чийто смисъл трябва да разгадае.

Щастие следва скръбта, скръб следва щастието. Но ако човек не ги разграничава, те са само събития: нито щастливи, нито скръбни, нито добри, нито лоши. Такъв човек е в състояние да постигне свободата.

Да се безпокоиш за бъдещето или да храниш съжаления за миналото е така ненужно, както са ненужни миналогодишните окапали листа.

Тайната на здравето тяло и ум не е в оплакване на миналото, в безпокойство за бъдещето или в непрестанното очакване на трудности, а в способността да присъстваш мъдро изцяло в настоящето.

Не живей с миналото, не мечтай за бъдещето, концентрирай ума си в настоящия момент.

Достойно е да изпълняваш ежедневните си задължения добре. Не се опитвай да ги избегнеш или да ги отложиш за утре. Вършейки ги днес, ще си осигуриш един добър и ползотворен ден.

Пътят на постигането

Мъдростта е най-добрия водач, а вярата – най-добрия спътник. С тяхна помощ избягвай тъмнината на невежеството и страданието и търси светлината на будността.

Свидетелства за това, че човек контролира тялото и ума си, са добродетелните му постъпки. Да прави добро - това за човека е свещен дълг. Вярата е негово богатство, искреността прави живота му красив, култивирането на добродетелите е свещената му задача.

В пътуването през човешкия живота вярата е храна, добродетелта е подслон, мъдростта е светлина през деня, а здравомислието – защита през нощта. Нищо не може да унищожи човека, който живее чист живот, и да ограничи свободата му, ако е победил алчността.

Човек трябва да забрави себе си в името на семейството; да забрави семейството в името на родното си мястото; да забрави родното си място в името на страната си, да забрави всичко в името на просветлението.

Всичко е променливо, всички се появява и изчезва. Няма блажено спокойствие, докато не преминем отвъд агонията на живота и смъртта.

ОБЩНОСТТА

ГЛАВА ПЪРВА

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОБЩНОСТТА

I

МОНАСИ

1. Човек, който иска да стане мой последовател, трябва да се откаже от всякакви преки отношения със семейството си, от светския живот и всички зависимости от материалното.

Човек, който се е отказал от всичко това заради Дарма и няма постоянно място нито за тялото, нито за ума си, става мой последовател и се нарича монах.

Дори краката му да оставят следи в моите стъпки, а ръцете му да носят моите одежди, ако умът му е ненаситен, той е далеч от мен. Дори да се облича като монах, ако не приема учението, той не ме вижда.

Но ако той е преодолял алчността си и умът му е чист и спокоен, той е много близо до мен, дори и да е далече на хиляди километри. Той приема Дарма, той ме вижда в нея.

Задълженията на общността

2. Моите последователи, монаси и монахини, трябва да съблюдават четири правила и да градят живота си според тях.

Първо, те трябва да носят стари изхвърлени дрехи; второ, те трябва да си набавят храна чрез просене на милостиня; трето, техният дом трябва да е където нощта ги завари – под дърво или върху камък; и четвърто, те трябва да използват само специални лекарства, направени от урина и приготвени в Братството.

Да носиш купичка в ръката от къща на къща е част от живота на монаха, но никой брат не е принуждаван от другите да прави това, нито е насилван да го прави според обстоятелствата, нито пък поради изкушение. Той го прави по собствена воля, защото знае, че животът и съдбата му ще го държат далече от заблудите на самсара, ще му помогнат да избегне страданието и ще го доведат до просветление.

Животът на монаха не е лесен. Той не би трябвало да се захваща с него, ако не може да държи ума си свободен от алчност и гняв, или ако не може да контролира ума си или петте си сетива.

3. Този, който вярва, че може да бъде монах, трябва да е способен да каже:

Задълженията на общността

„Желая да правя това, което е необходимо, за да бъда монах. Ще бъда искрен и ще се опитам да оправдая целта, поради която съм приел този начин на живот. Ще съм благодарен на онези, които ми помагат с дарения и ще се опитам да ги направя щастливи чрез настойчива практика и безупречен живот.“

За да бъде монах, той трябва да възпитава себе си по много начини: трябва да е чувствителен към срама и безчестието, когато се провали; трябва да пази тялото, ума и речта си чисти, за да е чист и животът му. Трябва да охранява портите на петте си сетива, не трябва да губи контрол над ума си, заради някое преходно удоволствие. Не трябва да хвали себе си и да порицава другите, не трябва да бездейства или да се отдава на дълъг сън.

Вечер той трябва да отдели време за седене в спокойна медитация, след което да се разходи преди да се оттегли за сън. За да е спокоен сънят му, трябва да легне на дясната си страна със събрани крака и последната му мисъл трябва да е за времето, когато иска да се събуди рано на следващата сутрин. Рано сутринта той отново трябва да отдели време за тихо седене в медитация и кратка разходка след нея.

През целия ден той трябва да поддържа ума си буден, да държи тялото и ума си под контрол, да устоява на склонността си към алчност, гняв, невежество, сънливост, разсеяност, съжаление,

подозрение, и всички материални желания.

По този начин умът му ще е концентриран и ще може да култивира дълбока мъдрост с единствена цел – съвършеното просветление.

4. Ако монахът се самозабрави и се върне към алчността, гнева, хулите, ревността, самонадеяността, самохвалството и неискреността, той е като човек, който носи двуостър меч, облечен само с тънка дреха.

Това, че носи монашеска дреха и монашеска купа за просене, не го прави наистина монах. Това, че рецитира наизуст свещени текстове не го прави монах. Той е само чучело и нищо повече.

Дори външно човек да прилича на монах, ако не може да превъзмогне материалните си желания, той не е нищо повече от дете, облечено в монашеска роба.

Онези, които са способни да концентрират и контролират ума си, да поддържат мъдростта си, да преодоляват материалните желания, и онези, чиято единствена цел е постигането на просветление – само те могат да бъдат наричани истински монаси.

Истинският монах е решен да достигне целта си – просветлението, дори ако трябва да изгуби последната

Задълженията на общността

си капка кръв и костите му да се разсипят на прах. Такъв човек, даващ всичко от себе си, накрая ще постигне будността и ще го докаже чрез способността си да извършва заслужаващите похвала дела.

5. Мисията на монаха е да пренесе по-нататък светлината на учението на Буда. Той трябва да проповядва на всички, той трябва да пробуди спящите хора, да поправи грешните идеи, да помогне на хората да имат правилна гледна точка, той трябва да пътува навсякъде и да разпространява учението, дори с риск за собствения си живот.

Мисията на монаха не е лесна, така че този, който се стреми към нея, трябва да носи дрехи на Буда, да седи на мястото на Буда, да влиза в стаята на Буда.

Да носиш дрехите на Буда означава да бъдеш скромен и да упражняваш твърдостта си. Да седиш на мястото на Буда означава да виждаш материята като не-субстанциална и да нямаш привързаности. Да влизаш в стаята на Буда означава да споделяш неговото всеобхватно и велико състрадание и да изпитваш съчувствие към всички чувстващи същества.

6. Онези, които искат да преподават учението на Буда, трябва да се погрижат за четири неща: първо, те трябва да имат безупречно поведение; второ, те трябва да се заемат с избора на подходящи думи, с които да се обърнат към хората, за да ги обучават; трето, те трябва да обърнат внимание дали е чиста мотивацията им да преподават и крайната цел, която искат да осъществят; и четвърто, те трябва да споделят великото състрадание.

Първо, за да бъде добър учител по Дарма, един монах трябва да усеща краката си здраво стъпили на земята. Трябва да бъде скромен и търпелив, не трябва да бъде краен или да желае публични изяви. Той трябва постоянно да съхранява в ума си идеята за празнотата на нещата и да не се привързва към нищо. Ако се погрижи за тези неща той ще е способен на правилно поведение.

Второ, той трябва да бъде внимателен в подхода си към хора и ситуации; трябва да избягва контакти с хора, които живеят лош живот или с хора на властта. Той трябва да избягва и контакти с противоположния пол. Той трябва да подхожда дружелюбно към хората и винаги да помни, че нещата се случват по силата на серия от причини и условия. Затова не трябва да вине или обижда хората, да говори за грешките им или да проявява неуважение към тях.

Трето, той трябва да пази ума си спокоен, приемайки Буда за свой духовен баща; да приема

Задълженията на общността

другите монаси и монахини, които се стремят към просветление, за учители и да изпитва към всички хора голямо състрадание. Тогава той ще може да учи всички еднакво.

Четвърто, той трябва да стане олицетворение на духа на състраданието в най-висша степен, както самия Буда. Най-вече, той трябва да обгърне със страданието си онези, които не знаят достатъчно, за да търсят просветлението сами. Трябва искрено и без егоизъм да им желае успех и да събуди техния интерес към пътя.

II МИРЯНИ

1. Вече беше обяснено, че за да стане последовател на Буда, човек трябва да вярва в трите съкровища: Буда, Дарма и Санга.

За да стане един мирянин последовател на Буда, тъй трябва да има непоклатима вяра в личността на Буда, трябва да вярва на учението му, Дарма, да се обучава и да прилага наставленията на учителите на практика, да цени високо Будистката общност, Санга.

Миряните трябва да спазват Петте предписания: да не убиват, да не крадат, да не се поддават на разврат, да не лъжат, да не сплетничат, да не използват упойващи средства.

Задълженията на общността

Миряните трябва не само да вярват в трите съкровища и да спазват петте предписания, но доколкото могат, те трябва да помагат на другите хора да ги съблюдават, особено на роднините и приятелите си. Трябва да се опитват да събудят в тях непоклатимата вяра в Буда, Дарма и Санга, така че те също да споделят мъдростта на Пробудения.

Миряните не трябва никога да забравят, че причината, заради която са приели Трите съкровища и спазват обетите, е за да имат възможност самите те да достигнат просветление. Дори живеейки в свят изпълнен с желания, те трябва да избягват привързаностите.

Миряните трябва винаги да помнят, че рано или късно те ще бъдат принудени да се разделят с родителите и семействата си и да си отидат от този свят на раждане и смърт. Затова те не трябва да са привързани към нещата от живота, а да посветят ума си на света на просветлението, където всичко е непреходно.

2. Ако миряните искат да събудят в себе си дълбока и трайна вяра в учението на Буда, техният ум трябва да осъществи спокойното и непреходно щастие от придобиването на истинско знание, с което да осветят хората около себе си и то отново да се върне при тях.

Задълженията на общността

Вярващият ум е чист и благ, винаги търпелив и усърден в търсенето на истината, никога не спори, никога не причинява страдание на другите, и никога не забравя трите съкровища: Буда, Дарма и Санга. Спонтанната радост е характерно състояние на ума на тези хора и те могат да намерят просветлението във всеки един миг навсякъде.

Докато чрез вярата си почиват в сърцето на Буда, те са опазени от егоистичния ум и от жаждата за притежание, и поради това не се страхуват от това другите да ги критикуват или да не приемат разбиранията им.

Те не се боят от смъртта, тъй като вярват в прераждането в земята на Буда. От момента, в който те повярват в истинността и святостта на учението, те могат да излагат мислите си свободно и без страх.

От момента, в който умовете им се изпълнят със състрадание към всички, те няма да правят разлика между хората, а ще ги приемат като едно цяло. Щом умовете им се освободят от симпатии и антипатии, извършването на добри дела за всеки един ще стане чисто, безпристрастно и естествено.

Независимо дали животът им е труден или във възход, това няма да влияе на тяхната вяра. Ако са

Задълженията на общността

състрадателни, ако уважават учението на Буда, ако постоянстват в своята практика, ако се ръководят от мъдростта, ако умът им е непоклатим като планина, те със сигурност ще напредват по пътя към просветлението.

И дори да се налага да преживеят трудни моменти и да живеят сред хора с нечисто съзнание, ако пазят вярата в Буда, тя винаги ще ги води към по-добри перспективи.

3. Ето защо човек трябва да желае да чуе учението на Буда.

Ако някой му каже, че трябва да мине през огън за да получи просветлението, той трябва да е готов да мине през огъня.

Да чуеш името на Буда носи такова удовлетворение, че си струва да минеш през свят, горящ в пламъци.

Ако някой желае да следва учението на Буда, той не трябва да е егоист или самовлюбен, а да храни чувство на доброжелателност към всички. Трябва да уважава учителите, да служи на хората и да се отнася към всички с еднаква благодет.

Задълженията на общността

Последователите на учението обучават умовете си да не бъдат притеснявани от действията на другите. Те получават учението на Буда и го прилагат на практика, без да завиждат, без да попадат под влияние на другите, и без да обмислят други пътища.

Онези, които не вярват в учението на Буда имат ограничен поглед върху нещата и, следователно, неспокоен ум. Но тези, които вярват в учението на Буда, знаят, че съществува дълбока мъдрост и състрадание, обхващащи всичко и с тази вяра техният ум остава необезпокояван от дребните неща.

4. Тези, които чуят и приемат учението на Буда, знаят че техният живот е преходен, а тялото им е само източник на страдания и злини. Затова не се привързват към тялото си.

В същото време, те не забравят да се грижат добре за него, не защото желаят да изпитат физически удоволствия, а защото тялото е временно необходимо за да постигнем мъдростта и да проправим пътя и на другите.

Ако те не се грижат добре за тялото си, не биха живели дълго и не биха могли да практикуват учението и да го предадат на другите.

Задълженията на общността

Ако човек иска да прекоси река, той ще е много внимателен със своя сал. Ако го очаква дълго пътуване, той добре ще се погрижи за коня си. Така и ако човек се стреми да постигне просветление, той трябва добре да се грижи за тялото си.

Последователите на Буда трябва да носят облекло, не за да украсяват с него тялото си, а единствено за да го предпазват от горещината и студа и за да прикриват голотата си.

Те трябва да приемат храна, не за да изпитват удоволствие, а за да поддържат тялото си, за да слушат и предават учението.

Те трябва да се стремят към истинското знание не заради показност или от егоистични подбуди, а за да бъдат предпазени от светските страсти и от урагана на неверни учения.

Ето защо човек трябва да цени нещата от живота и да ги използва само с оглед учението и просветлението. Не трябва да ги притежава, нито да се привързва към тях егоистично, а да само да ги ползва по предназначение, следвайки и предавайки учението.

Затова неговият ум трябва винаги да е концентриран върху учението, дори когато той живее

Задълженията на общността

със семейството си. Той трябва да се грижи за семейството си с мъдрост и любов, като търси начини да пробуди вярата в учението и у близките си.

5. Миряните от Будистката Санга трябва да изучават всеки ден следните уроци: как да се отнасят към родителите си, как да живеят със съпругите и децата си, как да контролират себе си и как да служат на Буда.

За да служат по-добре на родителите си, те трябва да се научат да бъдат добри към всички живи същества. За да живеят щастливо със съпругите и децата си, те трябва да се пазят от похот и егоистични мисли.

Докато слушат глъчката от семейния живот, те не трябва да забравят по-сладката музика на учението и докато намират подслон в дома си, те трябва често да търсят по-безопасния подслон на Дзен-практиката, в който мъдрите хора намират убежище от безнравствеността и безпокойството.

Когато миряните дават дарение, те трябва да го правят от сърце, искрено и без съжаление. Дори да са сред тълпата, със своя ум те трябва да са в компанията на мъдреците. Дори да ги връхлети нещастие, те трябва да запазят съзнанието си спокойно и свободно от привързаности.

Задълженията на общността

Когато приемат убежище в Буда, те трябва да се стремят към неговата мъдрост.

Когато приемат убежище в Дарма, те трябва да се стремят към нейната истината, която е като огромен океан.

Когато приемат убежище в Санга, те трябва да се стремят към спокойното приятелство, невъзпрепятствано от егоистични интереси.

Когато носят дрехи, те не трябва да забравят да си облекат одеждите на доброто и хуманността.

Когато искат да освободят себе си, те трябва да пожелаят да изхвърлят цялата алчност, гняв и невежество от умовете си.

Когато с мъка вървят по стръмната пътека на учението, те трябва да не забравят, че това е пътят към просветлението, който ще ги отведе отвъд света на заблудите. Когато нещата им се удават лесно, те трябва да се възползват от това, за да напреднат още повече по пътя към пробуждането.

Когато видят мост, те трябва да пожелаят да построят мост към учението, за да преведат хората по него.

Задълженията на общността

Когато срещнат тъжен човек, те трябва да съпреживеят с него горчивината на този непостоянен свят.

Когато видят алчен човек, те трябва да имат силно желание да се предпазят от илюзиите в този живот и да постигнат истинското богатство на просветлението.

Когато видят вкусна храна, те не трябва да се чувстват съблазнени. Когато имат безвкусна храна, те трябва да си пожелаят свобода от лакомията.

По време на силните жеги през лятото, те трябва да желаят да са далеч от жегите на светските желания и да спечелят свежата хладина на просветлението. По време на непоносимия студ през зимата, те трябва да мислят за топлината на великото състрадание на Буда.

Когато рецитират свещените текстове, те трябва да бъдат решени да не ги забравят и да приложат учението на практика.

Когато мислят за Буда, те трябва да изпитват дълбокото желание да виждат света с неговите очи.

Когато заспиват вечер, те трябва да желаят техните тяло, реч и ум да се пречистят и обновят. Когато се събудят на сутринта, тяхното първо желание трябва да

бъде през целия ден умът им да остане чист, за да могат да разберат истината за света.

6. Онези, които следват учението на Буда, защото разбират, че всичко се характеризира с не-субстанциалност, не се отнасят леко към нещата, които влизат в живота им, а ги приемат такива каквито са, и после се опитват да ги превърнат в удобни инструменти по пътя към просветлението.

Те не трябва да мислят, че този свят е безсмислен и объркан, докато светът на просветлението е пълен със смисъл и спокойствие. По-скоро те трябва да почувстват просветлението във всички прояви на този свят.

Ако човек гледа на този свят с нечисти очи, помрачени от невежество, той ще го вижда изпълнен с грешки, но ако погледне на него с чиста мъдрост, той ще го види като свят на просветлението, какъвто той е.

Фактически, има само един свят, а не два свята – единия безсмислен, а другия изпълнен със смисъл, или – единия добър, а другия лош. Хората мислят, че има два свята, единствено по силата на тяхната разграничаваща способност.

Ако успеят да се избавят от това разграничаване и да запазят ума си чист и мъдър, тогава те биха видели само един свят, в който всичко е изпълнено със смисъл.

Задълженията на общността

7. Онези, които вярват в Буда, изпитват универсалната чистота на единството на нещата, и осъзнавайки това, чувстват състрадание към всичко и смирено служат на всички.

Ето защо те трябва да изчистят съзнанието си от цялата гордост и да подхранват скромност, учтивост и желание за служене. Техният ум трябва да бъде като благодатна почва, която дава живот на всичко без пристрастие, която се грижи без да се оплаква, която изчаква търпеливо, която намира най-висша наслада в служенето на всички нещастни хора, като засажда в умовете им семената на учението на Буда.

По този начин умът, който изпитва състрадание към нещастните, иска да утеши всички хора, почита всички хора, гледа на всички като на близки приятели и ги уважава като родители.

Ето защо, дори хиляди хора да имат отрицателни чувства и да таят лоши мисли към Будистите-миряни, те не могат да им причинят зло, защото това зло е като капка отрова във водите на големия океан.

8. Мирянинът ще се наслаждава на щастието си чрез навиците си да съзерцава, да размишлява и изразява

Задълженията на общността

благодарност. Той постепенно ще осъзнае, че неговата вяра е самото състрадание на Буда и че тя му е била подарена от Буда.

В калта на светските желания обикновено не виреят семената на вярата, но поради състраданието на Буда, те могат да покълнат дори и там, за да пречистят ума и го облагородят с вяра.

Както вече казахме, дървото Чандана не може да вирее в гора от дървета Еранда. По подобен начин, семената на вярата в Буда не могат да пораснат в сърцето на заблудата.

Но всъщност, цветето на радостта цъфти там, така че ние можем да заключим, че докато неговите цветове са в сърцето на заблудата, техните корени са другаде, а именно – в сърцето на Буда.

Ако мирянинът се поддаде на егоцентризъм, той ще стане ревнив, завистлив, ненавиждащ и нараняващ, защото умът му ще бъде омърсен от алчност, гняв и невежество. Но ако се върне към Буда, той ще служи на Буда дори по-добре отколкото преди.

III
ПРАКТИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО
ЗА ПРАВИЛЕН НАЧИН НА ЖИВОТ

1. Погрешно е да се мисли, че нещастията идват от изток или от запад. Те произлизат от човешкия ум. Ето защо е глупаво да се пазиш от нещастията на външния свят и да оставиш вътрешния си свят без контрол.

Има един обичай от древни времена, който обикновените хора още следват. Когато станат сутрин, те първо си измиват лицето и изплакват устата, след това се покланят в шест посоки – на изток, запад, юг, север, нагоре и надолу – пожелавайки си никое нещастие да не дойде при тях от никоя от тези посоки и да имат спокоен ден.

Но в учението на Буда е различно. Буда ни учи, че трябва да изразяваме уважението си в шестте посоки на истината и тогава поведението ни става мъдро и добродетелно и това ни предпазва от всички нещастия.

За да охраняват вратите на тези шест посоки хората трябва да премахнат замърсяването от “четирите деяния”, да обуздаят “четирите порочни състояния на ума” и да запушат “шестте отвора” които причиняват загуба на дом и имущество.

“Четирите деяния” са убийство, кражба, прелюбодейство и лъжа. “Четирите порочни състояния на ума” са алчност, гняв, невежество и страх. “Шестте отвора”, които причиняват загуба на благосъстоянието са: употребяването на упойващи напитки и

Задълженията на общността

безразсъдното поведение под тяхно въздействие; оставането до късно през нощта и следването на лекомислено поведение; отдаването на музикални и театрални забавления; залагането; сближаването с лоша компания; пренебрегването на задълженията.

След премахването на четирите деяния, избягването на четирите порочни състояния на ума и запълването на шестте отвора на загубата, последователите на Буда правят поклон към шестте посоки на истината.

Кои са тези шест посоки на истината? Те са изток – пътят на родителите и детето, юг – пътят на учителя и ученика, запад – пътят на съпруга и съпругата, север – пътят на приятелите, надолу – пътят на господаря и подчинения, и нагоре – пътят на служене към онези, които поддържат учението.

Пътят на родителите и детето е на изток. За да е хармонично семейството, детето трябва да изпълни петте си задължения: трябва да се грижи за родителите си, да работи за доброто име на семейството, да продължи рода, да пази семейното имущество и да поддържа жива паметта на предците.

В замяна родителите също трябва да изпълни петте си задължения: те трябва да избягват извършването на лоши дела, да подкрепят добрите дела, да помагат на децата да усвоят знания и умения, да

Задълженията на общността

внимават за кого ще се оженят, да се грижат за семейното имущество. Ако тези пет препоръки бъдат следвани, то пътя на родителите и детето в източна посока ще бъде спокоен и без препятствия.

Относно пътя на учителя и ученика в южна посока, ученикът трябва да се изправя, когато учителят се приближава; трябва внимателно да се грижи за нуждите на учителя си; трябва да го слуша задълбочено, да не пренебрегва задълженията си към него като му поднася дарове и да се вслушва в поученията му с уважение.

В замяна, учителят трябва да напътства ученика в правилно поведение; да го учи как да преминава през всяко изпитание, през което самият той вече е преминал; да внимава ученикът да не забравя каквото е усвоил; да подготви пътя на ученика за създаване на добро име, така че ученикът да има полза и да получава уважение навсякъде, където отиде. По този начин пътят на учителя и ученика в южна посока ще бъде спокоен и без препятствия.

Що се отнася до пътя на съпруга и съпругата в западна посока: съпругът трябва да се отнася към съпругата си с уважение, учтивост и вяност; да ѝ поверява вземането на решения; да ѝ прави подаръци. Съпругата трябва да изпълнява добре задълженията си в домакинството; да се грижи за нуждите на членовете на семейството; да бъде вярна на съпруга си; да пази семейното имущество; да се грижи семейните дела да

Задълженията на общността

вървят гладко. По този начин пътят на съпругата и съпруга в западна посока ще бъде спокоен и без препятствия.

Относно пътя на приятелите в северна посока, човек трябва да им осигури това, което им липсва; да говори с тях любезно; да работи в тяхна полза; винаги да бъде тактичен и честен към тях.

Всеки трябва да положи усилия, за да предпази приятелите си от тръгване по лош път; да пази имуществото им, в случай, че тръгнат по грешен път; да ги изслушва, когато имат проблеми; да им подава ръка в трудни моменти; да подкрепя семействата им, когато е необходимо. По този начин пътят на приятелите в северна посока ще бъде спокоен и без препятствия.

Що се отнася до пътя на господаря и подчинения в посока надолу, всеки господар трябва да спазва следните пет правила в отношенията си със своите подчинени: да позволява подчинените му да работят съобразно техните способности; да им осигурява добра храна и достатъчно голямо възнаграждение; да се грижи за тях с внимание, когато са болни; да споделя с тях вкусната храна и да им дава почивка в подходящо време.

В отплата, подчиненият трябва да служи на своя господаря съгласно следните пет правила: той трябва да става всяка сутрин преди господаря си; да си ляга след него; да бъде честен към него; да бъде

Задълженията на общността

професионалист в работата си и да не опозорява доброто име на господаря си. По този начин пътят на господаря и подчинения в посока надолу ще бъде спокоен и без препятствия.

Относно пътя на служенето към онези, които разпространяват учението в посока нагоре, всеки трябва да се отнася към тях с най-голямо уважение от цялото си сърце и да говори почтително за тях. Всеки трябва да приветства учтиво такива учители, да слуша и следва техните поучения, и да прави дарения в тяхна полза.

От своя страна онзи, който разпространява учението, трябва да отхвърля злото; да насърчава доброто поведение; да бъде състрадателен и с добро сърце; да преподава нравственост; да се старае слушателите да разбират учението напълно и да помага на хората да постигнат вътрешен мир. Така пътят на служенето към онези, които поддържат учението, ще бъде спокоен и без препятствия.

Човекът, който се покланя в шестте посоки не трябва да го прави, за да избяга от светските нещастия, а за да предпази от зло собственото си съзнание.

2. Човек трябва да разпознава онези, с които може да се сдружава и онези, с които не трябва.

Онези, с които не трябва да се сдружава са алчните и хитри хора, ласкателите и прахосниците.

Онези, с които човек може да се сдружи са

Задълженията на общността

услужливите хора, които имат желание да споделят щастието му, както и нещастieto му, които дават добри съвети и имат състрадателно сърце.

Истинският приятел, онзи с когото човек може без опасения да дружи, винаги ще се придържа стриктно към правия път, ще изпитва загриженост за благополучието на приятеля си, ще го подкрепя при нещастие, ще му подава ръка, когато се нуждае от помощ, ще пази тайните му и винаги ще му дава добри съвети.

Много е трудно да намериш такъв приятел и затова всеки трябва упорито да се старее да бъде такъв приятел. Както слънцето сгрива плодородната земя, така и добрият приятел облагородява обкръжението си с добрите си дела.

3. Не е възможно синът да се отплати на родителите си за тяхната благост и добрина, дори ако носи баща си на дясното, а майка си на лявото си рамо цели сто години.

И дори да ги къпе в най-сладко ухаещите масла сто години, да им служи като идеален син, да ги възкачи на трон, да им даде целия лукс на този свят, все пак няма да е способен да им се отплати подобаващо за всичко, което им дължи.

Но ако поведе родителите си към учението на Буда, ако им го разясни и ги убеди да изоставят грешната

Задълженията на общността

посока и да поемат по неговия път, водейки ги с примера си да оставят алчността и да се наслаждават на практикуването на щедрост, тогава той ще им се отплати повече от необходимото.

4. Семейството е мястото, където умовете на хората контактуват един с друг. Ако умовете им са изпълнени с обич, домът ще е красив като цветна градина. Но ако не са в хармония, домът ще е в безпорядък.

Ако в едно семейство има неразбирателство, никой от семейството не трябва да обвинява другите, а трябва да промени себе си и да следва правилния път.

5. Имало някога човек с дълбока вяра, който бил загубил баща си, докато бил още млад. Той заживял с майка си, а след време си взел и жена.

Отначало всички те живели щастливо, но се случило така, че заради малко неразбирателство снахата и свекървата започнали да се мразят. Тази омраза растяла, докато един ден майката оставила младата двойка и си отишла.

След като тя си тръгнала, на младото семейство се родил син. До свекървата стигнал слух, че младата майка била казала: “Моята свекърва винаги ме дразнеше и докато живееше с нас, нищо хубаво не се случи. Това щастие ни се случи веднага щом тя се махна от дома ни.”

Задълженията на общността

Този слух разгневил свекървата и тя възкликнала: „Ако майката на съпруга бъде прогонена от къщи и в дома се случи нещо хубаво, да се смята, че нейното напускане е предизвикало доброто, е несправедливо.“

Тя извикала: „Няма вече справедливост на този свят. Трябва да погребем справедливостта“. И отишла като обезумяла на гробищата да извърши погребална церемония.

Чувайки за това, бог Индра се явил на жената и се опитал да я вразуми, но напразно.

Накрая той казал: „Щом са били несправедливи с теб, аз ще изгоря с моя огън младата майка и детето. Това ще те удовлетвори ли?“

При тези думи свекървата осъзнала грешката си и съжалила за своя гняв. Помолила бог Индра да запази живота на детето и неговата майка. В същото време, младата двойка осъзнали своята несправедливост към възрастната жена и отишли на гробищата да я търсят. Бог Индра ги помирил, след което те заживели заедно като едно щастливо семейство.

Справедливостта никога не е загубена завинаги, освен ако някой сам не я погребее. Понякога изглежда, че Справедливостта е изчезнала, но тя никога не изчезва. Когато изглежда, че я няма, то е защото някой я е загубил в себе си.

Противоречията в мисленето често носят

Задълженията на общността

нешастие. Незначителните несъгласия често са последвани от големи неприятности. Семейният живот трябва да се пази най-вече от това.

6. Най-много грижи в семейния живот изисква въпросът как да се посрещат ежедневните разходи. Всеки член на семейството трябва усилено да работи като усърдна мравка или работлива пчела. Никой не трябва да се осланя на трудолюбието на останалите, или да очаква тяхната снизходителна помощ.

От друга страна, човек не трябва да си мисли, че всичко, което спечели, е само за него. Част от изработеното той трябва да сподели с другите, част да запази за черни дни, част да остави настрана за нуждите на обществото и част да даде за нуждите на религиозните учители.

Всеки от нас трябва да помни, че нищо на този свят не можем със сигурност да наречем “мое“. Това, което човек получава, е резултат от поредица причини и условия и може да бъде задържано само временно. Ето защо не трябва да бъде използвано за егоистични цели.

7. Когато Сямавати, съпругата на цар Удаяна предложила на Ананда петстотин одежди, той ги приел с голямо задоволство.

Чувайки за това, царят заподозрял Ананда в нечестност. Той отишъл при него и го попитал какво

смята да прави с дрехите.

Ананда отговорил: “О, господарю, много от братята монаси се обличат в дрипи. Смятам да раздам дрехите на тях.

“А какво ще направите със старите дрехи?”

“От тях ще направим покривки за леглата.”

“А какво ще направите със старите покривки за легла?”

“Ще направим калъфи за възглавниците.”

“Какво ще направите със старите калъфи за възглавници?”

“От тях ще направим постелки за пода.”

“А какво ще направите със старите постелки за пода?”

“Ще ги направим на бърсалки за крака.”

“Какво ще направите със старите бърсалки за крака?”

“Ще ги използваме за миене на пода.”

“А какво ще правите със старите парцали за миене на пода?”

“Ваше Величество, ще ги накъсаме на парченца, ще ги смесим с кал и ще измажем стените на къщите.”

Всяка поверена ни вещ трябва да използваме грижливо и по практичен начин, защото тя не е „наша“, а ни е поверена временно.

8. Връзката между съпруга и съпругата не се определя единствено от техния интерес. Тя има

Задълженията на общността

по-дълбоко значение от обикновеното съжителство на две физически тела в един дом. Съпругът и съпругата трябва да се възползват от близостта на своята връзка, за да си помагат един на друг в обучението си в святото учение.

Веднъж една двойка стари хора, една “идеална двойка”, както ги наричали, отишли при Буда и му казали: “Блажени, ожениха ни едва познали детството и в съвместния си живот не сме имали дори един единствен облачен ден. Моля те, кажи ни дали ще можем да сме пак заедно в следващия живот?”

Буда им дал следния мъдър отговор: “Ако двамата имате съвършено еднаква вяра, ако двамата приемате учението по абсолютно един и същи начин, ако проявявате милосърдие по един и същи начин и ако притежавате еднаква мъдрост, тогава ще се привлечете и ще бъдете заедно и в следващия живот.”

9. Няма разлика между двата пола по отношение постигането на просветление. Както мъжът, така и жената, ако са решителни в търсенето на просветление, ще постигнат знанието на Истинския път.

Малика, дъщерята на цар Прасенаджит и съпруга на цар Айодя постигнала просветление. Тя хранела силна вяра в учението на Благословения и дала в негово

присъствие следните десет обета:

“О, Господарю, докато постигна просветление, няма да наруша свещените предписания; няма да съм надменна с хора, заради това, че са по-възрастни от мен; на никого няма да се гневя.”

“Няма да ревнувам другите или да им завиждам за притежанията им. Няма да съм егоистка нито в мислите, нито в действията си. Няма да пазя за себе си нещата, които получавам в дар, а ще се опитам с тях да направя щастливи бедните хора.”

“Ще приемам всички хора учтиво, ще им давам това, от което се нуждаят и ще говоря мило с тях. Ще се съобразявам с тяхното материално положение, не с моята изгода, и ще се опитам да ги облагодетелствам еднакво, без разлика.”

“Ако видя хора самотни, затворени или страдащи от болести и беди, ще се опитам да ги освободя и да ги направя щастливи, като им разясня смисъла на законите.”

“Ако видя хора да хващат животни и да се отнасят жестоко с тях, аз ще ги накажа, ако това ще ги поправи, или ще ги уча на добро отношение, ако подлежат на обучение. След това ще се опитам да поправа стореното от тях зло и да изправа грешките им по най-добрия начин, на който съм способна.”

“Няма да забравям да се вслушвам в правилното учение, защото знам, че когато някой го пренебрегва, той бързо загубва истината, странства в

Задълженията на общността

неблагоприятните сфери на съществуване и няма да достигне брега на просветлението.”

След това тя пожелала да направи следните три неща за спасението на нещастните хора: “Първо, ще се постарая да направя всеки спокоен. Вярвам, че какъвто и живот да получи отсега нататък, това желание ще бъде коренът на добротата, от който ще израсне мъдростта на която ни учи Блажения.”

“Второ, след като постигна мъдростта на доброто учение, неуморно ще уча всички хора.”

“Трето, ще пазя истинското учение дори с цената на моето собствено тяло, живот или имущество.”

Истинското значение на семейния живот е във възможността, която той дава, за взаимно окуражаване и помощ по пътя към просветлението. Ако една жена има същото съзнание за търсене на просветление, даде същите обети и направи същите пожелания, може да стане толкова велика последователка на Буда, каквато била Малика.

ГЛАВА ВТОРА

ИЗГРАЖДАНЕ ЗЕМЯТА НА БУДА

I

ХАРМОНИЯТА В ОБЩНОСТТА

1. Нека си представим една запустяла страна, тънеща в пълен мрак, с много живи същества блъскащи се невиждащи в мрака.

Естествено, те ще са изплашени. И тъй като се движат в тъмнина и не се познават един друг, тези същества ще са често самотни и нещастни. Това е наистина тъжна картина.

Нека си представим, че внезапно една изключителна личност запали факел в тъмнината и всичко наоколо стане светло и ясно.

Тогава живите същества ще почувстват голямо облекчение, защото ще могат да се видят и опознаят и с радост да споделят присъствието си.

Запустялата страна е света на човешките същества, който тъне в тъмнината на невежеството. Тези, които не притежават светлината на мъдростта, странстват

Изграждане Земята на Буда

самотни и уплашени. Те се раждат и умират сами, не знаят как да се сближат с околните в хармонично единство и губят надежда, че някога ще познаят щастието.

Под изключителната личност, която с мъдрост и състрадание запалва факела на знанието, трябва да познаем Буда, приел човешко тяло.

В светлината хората се виждат и опознават един друг и с радост поставят началото на братски хармонични взаимоотношения.

Хиляди хора могат да живеят в една общност, но няма да постигнат истинско братство, докато не се опознаят и не изпитат симпатия един към друг.

Хармоничната общност притежава вяра в силите си и мъдрост да решава проблемите си. В такова общество хората си имат доверие и така постигат социално благоденствие.

Хармоничният живот е присъщ на добрата общност и организация.

2. Има три вида общества. Първият вид са тези, организирани на основата на властта, богатството или авторитета на велик лидер.

Изграждане Земята на Буда

Вторият вид са тези, организирани на основата на постигнато съгласие между членовете им. Те продължават да съществуват, докато членовете им са доволни и заинтересувани от такова съжителство.

Третият вид са тези, организирани на основата на добро духовно учение, което изпълнява функцията на център и хармонизиращ принцип на социалния живот.

Разбира се, истински здравото общество е от третия вид. Общите възгледи, които членовете му споделят, ще изградят единния дух и добродетелите на хората. В такова общество ще преобладават хармонията, удовлетворението и щастието.

Просветлението е като огромния океан, който събира водите на реките и малките потоци, родени от дъжда.

Дъждът на святото учение пада над всички хора, без да се интересува от техния ранг и материално положение. Тези, които го приемат, се събират в малки групи, след това – в организации, после – в общества. Накрая се обединяват във великия океан на просветлението.

Тези хора се смесват като млякото и водата и се организират в хармонично братство, Санга.

Изграждане Земята на Буда

Така, истинското учение е основно изискване за изграждането на съвършена организация и, както беше споменато, това дава възможност на хората да се опознаят един друг, да се приспособят един към друг и да изгледят неравностите в мисленето си.

Организацията, формирана въз основа на съвършеното учение на Буда, се нарича Санга.

Хората в нея трябва да познават и практикуват учението. Много хора могат да практикуват Будизма, но истински членове на общността са тези, които искрено вярват в Буда, в неговото учение и в будистката общност.

3. Будистката Санга трябва да има два вида членове: тези, които учат другите и онези, които поддържат учителите, като им осигуряват необходимите неща за съществуване - дрехи и храна. Така общността ще е жива, за да разпространява и увековечава Будизма.

За да бъде общността завършена, трябва да съществуват съвършено хармонични отношения между хората в нея, изразяващи се в това учителите да предават автентично знание на членовете, а членовете да почитат учителите си.

Изграждане Земята на Буда

Членовете на Будистката Санга трябва да се обединяват заедно с привързаност и симпатия, да са щастливи, че живеят заедно като приятели и да се чувстват като едно цяло.

4. Има шест неща, които ще помогнат за хармонията в Санга. Те са: първо, искрена реч; второ, искрени и добронамерени действия; трето, искрено отношение на съчувствие; четвърто, еднакво разпределяне на общата собственост; пето, спазване на справедливи правила на общуване; шесто, поддържане на правилни възгледи от всички членове на общността.

Измежду тези неща шестото – поддържане на правилни възгледи от всички членове на общността – формира ядрото, около което се обединяват другите пет.

За да съществува успешно общността, трябва да бъдат следвани две групи по седем правила. Първата група правила са:

1) членовете трябва да се събират често заедно и да слушат и дискутират учението;

2) те трябва да общуват искрено и да се уважават взаимно;

3) те трябва да почитат учението, да съблюдают правилата и да не ги променят;

Изграждане Земята на Буда

4) по-възрастните и по-младите членове трябва да се приемат като равни и да се учат едни от други;

5) поведението им трябва да бъде искрено и почтително;

6) те трябва да пречистват ума си в тихо спокойствие, което трябва да предложат и на другите, преди да го постигнат самите те.

7) те трябва да обичат всички хора, да се отнасят сърдечно с посетителите, с благост да утешават болните. Санга, която следва тези правила, никога няма да западне.

Втората група правила се отнася до индивидуалното поведение. Всеки трябва: 1) да поддържа ума си чист от желанието да притежава много вещи; 2) да поддържа интегритета на групата и да отстрани егоизма; 3) да бъде търпелив и да не спори; 4) да предпочита мълчанието пред говоренето на празни приказки; 5) да се подчинява на правилата на общността и да не се опитва да се налага; 6) да бъде постоянен във възгледите си и да не следва други учения; 7) да бъде пестелив и скромен в ежедневието си живот.

Ако членовете следват тези правила, тяхната Санга ще бъде трайна и няма да западне.

5. Както споменахме по-горе, общността трябва да

Изграждане Земята на Буда

поддържа хармония в самата си сърцевина. Ако няма хармония, тя не би могла да бъде наречена Будистка Санга. Всеки от членовете трябва да внимава да не създава поводи за неразбирателство. Ако такава възникне, то трябва да бъде отстранено колкото е възможно по-бързо, защото неразбирателството ще разруши организацията.

Кървавото петно не може да бъде отстранено с още кръв; злобата не може да бъде отстранена със злоба. Злобата може да бъде отстранена само като забравим за нея.

6. Живял някога един цар на име Каламити, чието царство било завладяно от войнолюбивия съсед Брамадата. Царят с царицата и принцът се укривали известно време, но накрая били заловени. За щастие принцът успял да избяга.

Принцът се опитал да намери начин да спаси баща си, но усилията му били напразни. В деня на царската екзекуция той се отправил преоблечен към лобното място на баща си. Единственото, което можел да направи, било да наблюдава унижен обезглавяването на злочестия си баща.

Бащата забелязал сина си сред тълпата и казал тихо, сякаш на себе си: “Не бъди злопаметен, не действай прибързано. Злобата може да бъде смирена само като забравим за нея.”

Изграждане Земята на Буда

Дълго време след смъртта на баща си принцът търсил начини за отмъщение. Накрая бил нает в дворцовата свита на цар Брамадата и успял да спечели благосклонността на царя.

Един ден, когато царят излязъл на лов, принцът потърсил удобна възможност да осъществи отмъщението си. Той успял да заведе господаря си на усамотено място. Царят толкова силно вярвал на принца, че заспал уморен, като сложил главата си в скута му.

Принцът извадил камата си и я сложил на гърлото на цар Брамадата, но се поколебал. Последните думи на баща му проблеснали в ума му и въпреки, че имал желанието, той не успял да убие царя. В този момент царят се събудил и казал на принца, че сънувал странен сън, в който синът на цар Каламити се опитвал да го убие.

Размахвайки камата принцът сграбчил царя и му разкрил, че е наистина синът на цар Каламити. Заявил, че най-после е дошло времето да отмъсти за своя баща. Но не могъл да го стори, а внезапно отпуснал камата и паднал безсилен на колене.

Когато царят чул разказа на принца и последните думи на баща му, бил много развълнуван и дълбоко съжалил за стореното. След това възстановил бившето

Изграждане Земята на Буда

царство на принца и двамата владетели живели в приятелство дълги години.

Предсмъртните думи на цар Каламити: “Не бъди злопаметен” били съвет към сина му да не подхранва ненавист в ума си. Думите “Не действай прибързано” са искали да кажат, че не трябва да прекъсва приятелство без внимателно да прецени действията си.

Злобата не може да намери удовлетворение чрез проява на злоба. Тя може да бъде отстранена единствено като забравим за нея.

В Будистката общност, която се основава на хармонията на правилното учение, всеки член трябва винаги високо да цени духа на хармонията в нея.

Не само членовете на общността, но и хората въобще би трябвало да ценят високо и да прилагат на практика този дух на хармонично съжителство в ежедневието си живот.

II

ЗЕМЯТА НА БУДА

1. Както беше обяснено, ако общността не забрави дълга си да разпространява Будизма и да живее в хармония, тя постепенно ще се разраства и споделяното от нея учение ще намери широко разпространение.

Така все повече и повече хора ще търсят просветление, а злата армия на алчността, гнева и

Изграждане Земята на Буда

глупостта, предвождана от демона на невежеството и похотта, ще губи позиции, докато мъдростта, светлината, вярата в доброто и радостта ще побеждават.

Страната на демоните е пълна с алчност, тъмнина, противоборства, сражения, кланета и кръвопролития. Проявява се в ревност, предразсъдъци, омраза, лъжа, лицемерие, подмазване, потайност и злоупотреби.

Сега си представите, че светлината на мъдростта засияе над тази страна и дъждът на състраданието я ороси, че вярата пусне корени в нея и цветовете на радостта разнесат сладкия си аромат. Тогава тази демонска страна ще се превърне в Чистата земя на Буда.

И точно както мекият бриз и няколкото цъфнали цветчета на клона предвещават идващата пролет, така когато някой постигне просветление, тревата, дърветата, планините, реките и всичко останало започват да пулсират с нов живот.

Ако умът на човека е чист, обкръжението му също ще бъде чисто.

2. В страната, основана на истинско учение, всеки обитател има чист и спокоен ум. Състраданието на Буда неуморно дарява всички със знание, а мъдростта му прогонва замърсеността от човешките мисли.

Изграждане Земята на Буда

Чистият ум е дълбок. Той е в състояние да разбере Благородния път, обича да дава, да спазва моралните предписания. Той е постоянен, усърден, спокоен, мъдър и състрадателен ум, който води хората към просветление, като прилага подходящи за тях начини на обучение. Така ще бъде построена Земята на Буда.

Домът на семейството е станал дом, в който присъства и Буда. Страна, завладяна от социални смутове, може по същия начин да бъде трансформирана в братство на близки по кръв и дух хора.

Омърсеният с кръв златен палат не може да бъде дом на Буда. Малката колиба, през процепите на чийто покрив наднича луната, може да се превърне в дворец на Буда, ако принадлежи на човек с чист ум.

Когато Земята на Буда е основана на чистия ум на една единствена личност, този единствен чист ум увлича други хора с подобен начин на мислене в Санга. Доверието към Буда се разпространява от индивида към семейството, от семейството – към населеното място, към големия град, към страната и накрая – към целия свят.

Земята на Буда може да бъде съградена, ако

Изграждане Земята на Буда

Благородното му учение, Дарма, се разпространява с дълбоко разбиране и вяра.

3. Погледнат от определен ъгъл, светът с царящите в него алчност, несправедливост и кръвопролития, изглежда като владение на зли демони. Но когато хората повярват в просветлението на Буда, кръвта ще се превърне в мляко, а алчността – в състрадание. Тогава дяволската страна ще стане Чистата земя на Буда.

Да изпразниш океана, изгребвайки водата му с малка лъжица, изглежда непосилна задача. Но решимостта да го направиш, дори ако това трае много животи, ще те възнагради с просветление.

Буда те чака на отсрещния бряг, където е светът на просветлението. Нито алчност, нито гняв, нито невежество, нито страдание и агония има там, а единствено светлината на мъдростта и топлият дъжд на състраданието.

Това е земя на спокойствие, убежище за тези, които са страдали в скръб и агония, почивка за тези, които са разпространявали Дарма.

В тази Чиста земя има безгранична светлина и вечен живот. Който достигне до нея, никога повече не

Изграждане Земята на Буда

ще се върне в света на заблудата.

Наистина, Чистата земя, където благоуханието на цветята на Мъдростта изпълва въздуха, а птичките възпяват Истинското учение, е крайното убежище на цялото човечество.

4. Въпреки, че Чистата земя е царство на мир, тя не е място за безделие. Моравите от ароматни цветя не са, за да се отдават обитателите ѝ на леност. Те са за освежаване и придобиване на нова енергия, с която да продължат мисията на просветлението.

Мисията на Буда е вечна. Тя няма да има край, докато съществуват хора, чийто егоистичен и замърсен ум създава света на илюзии и страдание.

Децата на Буда, които са приети в Чистата земя, благодарение на огромната сила на Буда Амида, могат по тяхно желание да се върнат на земята, от която са дошли и към която все още се чувстват привързани. Сред хората те ще дадат своя принос към мисията на Буда.

Както светлината на една малка свещ може да се предаде на редица свещи, които се палят една от друга, така състраданието на Буда ще се предава безкрай от едно съзнание на друго.

Децата на Буда, които осъзнават неговия дух на

Изграждане Земята на Буда

състрадание, приемат като своя идеята за просветлението на всички, и я предават от поколение на поколение, за да прославят Земята на Буда за вечни времена.

III УДОСТОЕНИТЕ СЪС СЛАВА В ЗЕМЯТА НА БУДА

1. Сямавати, първата съпруга на цар Удаяна, била дълбоко предана на Буда.

Тя живеела в най-вътрешната част на двореца и не излизала навън. Проповедите на Буда посещавала нейната прислужница Утара, която имала превъзходна памет и предавала на господарката си думите на Блажения.

Така царицата напредвала по пътя, като развивала мъдростта и вярата си.

Втората жена на царя ревнувала от царица Сямавати и пожелала смъртта ѝ. Тя я клеветила пред царя в невярност така упорито, че накрая той повярвал на клеветите и решил да убие първата си съпруга.

Той повикал царица Сямавати, но като я видял да стои пред него така спокойно и достойно, сърце не му дало да я убие. Като поел отново контрол над ума си,

Изграждане Земята на Буда

той ѝ се извинил за своето недоверие.

Ревността на втората жена нараснала неимоверно и тя изпратила един подкупен човек да подпали покоите на царица Сямавати, докато царят отсъствал. Царицата останала спокойна сред пламъците и подкрепяла придворните си. После без страх, както се била научила от Блажения, тихо издъхнала. Утара издъхнала в пламъците заедно с нея.

Сред многото жени, последователки на Буда, тези две са почитани най-много: царица Сямавати – заради своята мъдрост и състрадание, Утара – за способността ѝ да бъде добър слушател.

2. Принц Маханама от клана Шакия, братовчед на Буда Шакиямуни, хранел искрена вяра в учението на Буда и бил един от най-верните му последователи.

По това време войнолюбивият цар Вирудака от Кошала завладял земите на клана Шакия. Принц Маханама помолил завоевателя да пощади живота на хората му, но цар Вирудака не искал да го чуе. Тогава той предложил на царя да освободи толкова хора, колкото могат да излязат от крепостта, докато той остане под вода в близкото езеро.

Изграждане Земята на Буда

Царят склонил, мислейки че времето, през което принцът ще издържи под водата, ще бъде твърде кратко.

Веднага щом принц Маханама се потопил в езерото, портите на крепостта били отворени и хората се втурнали към свободата си. А принцът привързал косите си към подводните корени на една върба и никога повече не изплувал, жертвайки живота си за живота на хората от своя клан.

3. Утпалаварна била известна ученичка на Буда, чиято мъдрост сравнявали с тази на Мудгаляяна, един от най-великите подвижници на Блажения. Тя предвождала монахините от Сангата на Буда и никога не се уморявала да ги обучава.

По онова време живял Девадата, един порочен и жесток човек, който размътил ума на цар Аджаташатру и го насъскал срещу учението на Буда. По-късно цар Аджаташатру се разкаял, скъсал приятелството си с Девадата и станал смирен ученик на Буда.

Тъкмо когато Девадата бил изхвърлен от замъка при поредния си опит да се срещне с цар Аджаташатру, той срещнал Утпалаварна да излиза от замъка след среща с царя. Това много го разгневilo, той я блъснал по стълбите и сериозно я наранил.

Въпреки голямата болка, която изпитвала, тя се

Изграждане Земята на Буда

добрала до своята обител. Когато сестрите се опитали да я утешат, тя им казала: “Сестри, човешкият живот е непредсказуем; всичко е преходно и без субстанция. Само светът на просветлението е спокоен и тих. Продължавайте да практикувате.” След което спокойно издъхнала.

4. Ангулималя, един ужасен бандит, който бил погубил много хора, бил спасен от Блажения и станал негов последовател.

Един ден той отишъл в града да проси и претърпял много несгоди и страдания заради предишните си зли дела.

Хората го нападнали и били жестоко. Целият изранен, той се върнал при Блажения, паднал в краката му и му благодарил, че бил приет в неговата Санга, за да изкупи чрез страданията си предишните си зли дела.

Той казал: “Блажени, името, дадено ми от моите родители, беше Ненараняващият. Но поради невежеството си аз отнех много скъпоценни човешки животи. От всеки убит вземах по един пръст. Затова бях наречен Ангулималя, събирачът на пръсти.”

“По-късно, в своето състрадание ти ме научи на мъдрост и аз се посветих на трите съкровища: Буда,

Изграждане Земята на Буда

Дарма и Санга. Когато човек обядва кон, трябва да използва камшик или въже. Но ти, Блажени, пречисти ума ми, без да използваш камшик, въже или остен.”

“Днес, Блажени, аз получих това, което съм заслужил. Не искам да живея и не искам повече да умирам. Ще изчакам да съзрее моето просветление.”

5. Мудгалаяна и Шарипутра били двамата най-велики ученици на Буда. Когато учителите от други религии видели, че чистата вода на Будисткото учение, проповядвано от Мудгалаяна, се разпространява сред хората и те жадно пият от него, учителите завидели и се постарали всякак да попречат на проповедите му.

Но никое от препятствията, които поставяли на пътя на Мудгалаяна, не могло да предотврати или спре широкото разпространение на учението. Последователите на другите религии решили да убият Мудгалаяна.

Два пъти той избягвал смъртта, но третия път бил обграден от много врагове и паднал под ударите им.

Поддържан от просветлението, той спокойно понесъл ударите им и въпреки, че плътта му била разкъсана, а костите му – строшени, той се оттеглил от живота в пълно спокойствие.

АНГУТАРА НИКАЯ

(книга на градираните сентенции)

Монаси, има една личност, която се е появила в света за добруването на много хора, за щастието на много хора; един човек, който се е родил от състрадание към света, за благо, щастието и благополучието на небесните обитатели и човечеството. Коя е тази личност? Това е Татагата, един Архат, Напълно просветленият. Това, монаси, е тази личност.

Монаси, появяването на такава личност трудно се случва в света. На каква личност? На Татагата, един Архат, Напълно просветленият. Той е тази личност.

Монаси, трудно е да срещнеш в света тази изключителна личност. Коя личност? Татагата, един Архат, Напълно просветленият. Той е тази личност.

Монаси, за смъртта на една личност трябва да скърбят всички. На коя личност? На Татагата, един Архат, Напълно просветленият. Той е тази личност.

Монаси, има една личност, родена в света, която е несравнима и неповторима. Коя е тази личност? Това е Татагата, един Архат, Напълно просветленият. Той е тази личност.

Монаси, появяването на такава личност в света е появяване на едно могъщо око, на една могъща светлина, на едно могъщо излъчване. На коя личност? На Татагата, един Архат, Напълно просветленият. Той е тази личност.
(Ангутара Никая I-13)

БИБЛИОГРАФИЯ КЪМ
“УЧЕНИЕТО НА БУДА”

Съкращения:

DN-Dīgha Nikāya
MN-Majjhima Nikāya
SN-Saṃyutta Nikāya
AN-Aṅguttara Nikāya

БУДА

<i>Част</i>	<i>Стр.</i>	<i>Ред</i>	<i>Източник</i>	
Глава първа				
1	2	1	Various Scriptures	
		5	1	AN 3-38, Sukhumāla-sutta
	5	14	MN 3-26, Ariyapariyesana-sutta	
	5	22	Various Scriptures	
	7	1	MN 9-85, Bodhirājakumāra-sutta	
	7	6	Various Scriptures	
	7	15	Sutta-nipāta 3-2, Padhāna-sutta	
	7	21	Various Scriptures	
	8	11	Vinaya, Mahāvagga 1	
	9	12	DN 16, Mahāparinibbāna-sutta	
	2	10	16	DN 16, Mahāparinibbāna-sutta
		11	15	Parinibbāna-sutta
		13	10	Parinibbāna-sutta
13		18	DN 16, Mahāparinibbāna-sutta	
Глава втора				
1	15	1	Amitāyur-dhyāna & Vimalakīrti-nirdeśa sūtras	
		15	6	Śūraṃgama-sūtras
		15	12	Vimalakīrtinirdeśa & Mahāparinirvāṇa sūtras
	16	7	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 16	
	17	1	Mahāyāna-jātaka-cittabhūmi-parīkṣa-sūtra	
	17	7	Mahāparinirvāṇa-sūtra	
	2	19	1	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 3
20		1	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 4	

<i>Част</i>	<i>Стр.</i>	<i>Ред</i>	<i>Източник</i>
	21	15	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 5
3	22	17	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 16
Глава трета			
1	25	1	Avataṃsaka-sūtra 5
	26	5	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	26	11	Avataṃsaka-sūtra
	26	19	Suvarṇaprabhāsottamarāja-sūtra 3
2	29	8	Avataṃsaka-sūtra
	29	14	Avataṃsaka-sūtra 34, Gaṇḍa-vyūha
	29	18	Smaller Sukhāvāṭīvyūha-sūtra
	29	23	Avataṃsaka-sūtra
	30	6	SN 35-5
	30	8	Mahāparinirvāṇa-sūtra
3	32	13	MH 8-77, Mahāsakulūdayi-sutta
	33	10	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	33	23	Laṅkāvatāra-sūtra
	34	10	Avataṃsaka-sūtra 32
	34	26	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 25
	35	6	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	35	20	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 2
	35	27	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 3

ДАРМА

Глава първа			
1	38	1	Vinaya, Mahāvagga 1-6 & SN 56- 11-12, Dhammacakka-pavattana- sutta
	39	21	Itivuttaka 103
	40	6	MN 2, Sabbāsava-sutta
	40	14	Sūtra of Forty-two Sections 18
	41	2	Śrīmālādevīsīṃhanāda-sūtra

<i>Част</i>	<i>Стр.</i>	<i>Ред</i>	<i>Източник</i>
3	42	21	Avataṃsaka-sūtra 22, Daśa-bhūmika
Глава втора			
1	46	1	MN 4-35, Cūḷasaccaka-sutta
	48	10	AN 5-49, Muṇḍarāja-vagga
	48	20	AN 4-185, Samaṇa-sutta
	49	2	AN 3-134, Uppāda-sutta
2	49	9	Laṅkāvatāra-sūtra
	49	14	Avataṃsaka-sūtra 2
	50	1	Avataṃsaka-sūtra 16
	50	15	Avataṃsaka-sūtra 22, Daśa-bhūmika
	51	1	Laṅkāvatāra-sūtra
	51	7	AN 4-186, Ummagga-sutta
	51	11	Dhammapada 1, 2, 17, 18
	52	1	SN 2-1-6, Kāmada-sutta
3	52	12	Avataṃsaka-sūtra 16
	52	21	Laṅkāvatāra-sūtra
	53	14	MN 3-22, Alagaddūpama-sutta
	54	8	Laṅkāvatāra-sūtra
	54	13	Laṅkāvatāra-sūtra
4	57	8	Vinaya, Mahāvagga 1-6
	58	1	Laṅkāvatāra-sūtra
	58	6	SN 35-200, Dārukkhandha-sutta
	58	18	Laṅkāvatāra-sūtra and others
	59	9	MN 2-18, Madhupiṇḍika-sutta
	59	22	Laṅkāvatāra-sūtra
	60	9	Laṅkāvatāra-sūtra
	61	14	Vimalakīrtinirdeśa-sūtra
	63	16	Avataṃsaka-sūtra 34, Gaṇḍa-vyūha
	64	1	Laṅkāvatāra-sūtra and others

<i>Част</i>	<i>Стр.</i>	<i>Ред</i>	<i>Източник</i>
Глава трета			
1	65	1	Vinaya, Mahāvagga 1-5
	65	17	Vinaya, Cūḷavagga 5-21
	66	6	Śūraṃgama-sūtra
2	71	9	Śūraṃgama-sūtra
	73	5	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	73	13	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 7 & Śūraṃgama-sūtra
	74	4	Avataṃsaka-sūtra 32
	74	9	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	74	13	Brahmajāla-sūtra
	75	1	Mahāparinirvāṇa-sūtra
3	75	23	Mahāparinirvāṇa-sūtra
Глава четвърта			
1	81	1	Śrīmālādevīsīṃhanāda-sūtra
	82	10	AN 2-11
	82	15	Itivuttaka 93
	83	1	Vinaya, Mahāvagga
	83	6	AN 3-68, Aññātiṭṭhika-sutta
	83	21	AN 3-34, Āḷavaka-sutta
	84	15	Vaipulya-sūtra
	84	21	Vinaya, Mahāvagga 1-6, Dhamma- cakkpravattana-sutta
	85	1	MN 2-14, Cūḷadukkhakkhandha- sutta
	85	15	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	86	16	Itivuttaka 24
2	88	13	MN 6-51, Kandarakasuttanta
	89	6	AN 3-130
	89	17	AN 3-113
3	90	6	Itivuttaka 100
	90	20	Samyuktaratnapīṭaka-sūtra
	91	18	Mahāparinirvāṇa-sūtra

<i>Част</i>	<i>Стр.</i>	<i>Ред</i>	<i>Източник</i>
	93	3	AN 3-62
	93	14	AN 3-35, Devadūta-sutta
	94	19	Therīgāthā Aṭṭhakathā
4	95	18	Sukhāvatīvyūha-sūtra vol. 2
Глава пета			
1	102	1	Sukhāvatīvyūha-sūtra vol. 1
	105	20	Sukhāvatīvyūha-sūtra vol. 2
	107	6	Amitāyur-dhyāna-sūtra
2	110	20	Smaller Sukhāvatīvyūha-sūtra

ПЪТЯТ НА ПРАКТИКАТА

Глава първа			
1	116	1	MN 2, Sabbāsava-sutta
	117	26	MN 3-26, Ariyapariyesana-sutta
	118	15	SN 35-206, Chapāna-sutta
	119	11	Sūtra of Forty-two Sections 41-2
	121	23	MN 2-19, Dvedhāvitakka-sutta
	122	17	Dhammapada Aṭṭhakathā
2	123	17	AN 3-117
	124	5	MN 3-21, Kakacūpama-sutta
	127	7	MN 3-23, Vammīka-sutta
	128	20	Jātaka IV-497, Mātāṅga-Jātaka
	132	13	Sūtra of Forty-two Sections 9
	132	23	Sūtra of Forty-two Sections 11
	133	16	Sūtra of Forty-two Sections 13
	134	15	AN 2-4, Samacittira-sutta
3	135	4	Samyuktaratnapiṭaka-sūtra
	145	8	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	146	6	Samyuktaratnapiṭaka-sūtra

<i>Част</i>	<i>Стр.</i>	<i>Ред</i>	<i>Източник</i>	
Глава втора				
1	150	1	MN 7-63, Cūḷamālunkya-sut-tanta	
	152	7	MN 3-29, Mahāsāropana-sutta	
	154	1	Mahāmāyā-sūtra	
	154	13	Theragāthā Aṭṭhakathā	
	156	6	MN 3-28, Mahāhatthipadopama-sutta	
	157	21	Mahāparinirvāṇa-sūtra	
	157	9	Avadānaśataka-sūtra	
	158	17	Mahāparinirvāṇa-sūtra	
	160	14	Pañcaviṃśatisāhasrikā-prajñāpāramitā-sūtra	
	161	21	Avataṃsaka-sūtra 34, Gaṇḍavyūha	
	2	163	18	AN, 3-88
		164	20	AN, 3-82
		165	1	Parinibbāna-sutta vol. 2
		166	19	MN 14-141, Saccavibhanga-sutta
		168	1	Parinibbāna-sutta vol. 2
168		19	AN 5-16, Bala-sutta	
169		1	Avataṃsaka-sūtra 6	
169		20	Mahāparinirvāṇa-sūtra	
170		12	Samyuktaratnapīṭaka-sūtra	
171		4	Suvarṇaprabhāsa-sūtra 26	
171		18	Mahāparinirvāṇa-sūtra	
172		10	Theragāthā Aṭṭhakathā	
173		11	Jātaka 55, Pañcāvudha-Jātaka	
174		14	Itivuttaka 39 & 40	
175		3	Mahāparinirvāṇa-sūtra	
175		5	Mahāparinirvāṇa-sūtra	
175		8	AN 5-12	
175	17	Parinibbāna-sutta		
176	2	Śūraṃgama-sūtra		

<i>Част</i>	<i>Стр.</i>	<i>Ред</i>	<i>Източник</i>	
3	177	5	SN 55-21 & 22, Mahānāma-sutta	
	178	1	AN 5-32, Cundī-sutta	
	178	9	Vimalakīrtinirdeśa-sūtra	
	178	20	Śūraṅgama-sūtra	
	179	3	Sukhāvatīvyūha-sūtra vol. 2	
	179	12	SN 1-4-6	
	179	15	Avatamsaka-sūtra 33	
	180	9	Avatamsaka-sūtra 24	
	180	21	Suvarṇaprabhāsa-sūtra 4	
	181	8	Amitāyur-dhyāna-sūtra	
	181	11	Sukhāvatīvyūha-sūtra	
	181	16	Mahāparinirvāṇa-sūtra	
	182	10	MN 2-16, Cetokhila-sutta	
	183	6	Sukhāvatīvyūha-sūtra vol. 2	
	4	184	1	Dhammapada
		192	1	SN 1-4-6
192		16	AN	
192		21	Mahāparinirvāṇa-sūtra	

ОБЩНОСТТА

Глава първа

1	194	1	Itivuttaka 100 & MN 1-3, Dhammadāyāda-sutta
	194	8	Itivuttaka 92
	195	1	Vinaya, Mahāvagga 1-30
	195	23	MN 4-39, Mahā-assapura-sutta
	197	5	MN 4-40, Cūḷa-assapura-sutta
	198	5	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 10
	198	12	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 10
	199	1	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 14
2	200	13	SN 55-37, Mahānāma-sutta
	201	1	AN 3-75
	201	8	SN 55-37, Mahānāma-sutta

<i>Част</i>	<i>Стр.</i>	<i>Ред</i>	<i>Източник</i>
	201	14	SN 55-54, Gilāyanaṃ-sutta
	201	21	Avataṃsaka-sūtra 22
	203	10	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	206	4	Avantaṃsaka-sūtra 7
	209	3	Mahāmāya-sūtra
	210	1	Avataṃsaka-sūtra 21
	210	21	Mahāparinirvāṇa-sūtra
3	212	1	DN 31, Singālovāda-sutta
	217	16	AN 2-4, Samacitta-sutta
	218	12	AN 3-31
	218	10	Jātaka 417, Kaccāni-Jātaka
	220	4	DN 31, Singālovāda-sutta
	220	16	Dhammapada Aṭṭhakathā 1
	221	26	(Burmese Commentaries)
	222	18	Śrīmālādevāsīmhanāda-sūtra
Глава втора			
1	225	1	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	226	20	AN 3-118, Soceyyan-sutta
	228	13	SN
	229	5	Vinaya, Mahāvagga 10-1 & 2
	229	16	DN 16, Mahāparinibbāna-sutta
	230	25	Vinaya, Mahāvagga 10-1 & 2
2	233	20	SN
	234	14	Antarābhava-sūtra
	234	21	Vimalakīrtinirdeśa-sūtra
	236	3	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	236	21	Smaller Sukhāvatīvyūha-sūtra
	237	6	Sukhāvatīvyūha-sūtra
	237	20	Vimalakīrtinirdeśa-sūtra
3	238	8	Dhammapada Aṭṭhakathā 1
	238	17	AN 34-2
	239	13	Dhammapada Aṭṭhakathā 1
	240	10	AN 5-1

<i>Част</i>	<i>Стр.</i>	<i>Ред</i>	<i>Источник</i>
	240	15	Mūla-sarvāstivāda-vinaya Saṅghabheda-vastu 10
	241	7	MN 9-86, Aṅgulimāla-sutta
	242	7	AN 26

ПРИЛОЖЕНИЯ

КРАТКА ИСТОРИЯ НА БУДИЗМА

Преминаване от Индия в Япония

1.ИНДИЯ

Около пет столетия преди настоящата ера се случва едно от най-великите, епохални събития в духовната история на човечеството. В централната част на Индия ярко изгръва „Светлината на Азия”, или с други думи, там избликва извора на Великата мъдрост и състрадание, обогатявали човешкия ум много векове наред до наши дни.

Буда Гаутама, който станал известен като Шакаямуни, или „Мъдрецът от клана Шака”, напуснал дома си, сменил дрехите на аристократ с дрехите на отшелник и насочил стъпките си на юг, към Магада. Вярва се, че там, под дървото Боди, в средата на 5 век пр.Хр. той получил просветление, за което бил наречен Буда. В продължение на цели 45 години той неуморно проповядвал учението си – Учението на мъдростта и състраданието, до своята „Велика смърт” - навлизнане в Маха-пари-нирвана. Благодарение дейността на много велики последователи на Будизма, учението му било пренесено в различни царства и сред различни племена в средна Индия.

По времето на цар Ашока (управл.: 268–232 г. пр. Хр.), третият владетел на царството Маурия, учението на Буда Гаутама се разпространило по цяла Индия и преминало границите на страната.

Маурия било първото от обединените царства в Индия. По времето на първия му владетел, Чандрагупта (управл.: припл. 317–293 г. пр. Хр.), това царство вече обхващало обширна област, простираща се от Хималайските планини на север до Бенгалския залив на изток, от планините на Хинду Куш на запад до отвъд планините Виндия на юг. Цар Ашока разширил по-нататък царството си да платото Декан, покорявайки Калинга и други държави.

Преданието твърди, че той бил много необуздан по природа, и затова хората му го наричали Чандашока (Ашока Буйният). Но когато станал свидетел на катастрофалните последици, предизвикани от войната, в която била покорена Калинга, характерът му напълно се променил. Цар Ашока най-горещо се разкаял за кръвопролитията и се посветил на Учението на мъдростта и състраданието. Като вярващ будист той направил много за разпространението на Будизма. Сред най-забележителните му дела са следните:

Първото било “Декретът на Ашока”, представящ схващания за управлението, основано на Будисткото учение. Той бил издялан върху каменни колони или върху полирани скални стени на различни места из царствата които владеел. По този начин много хора могли да се докоснат до учението на Буда. Второ, той разпратил мисии извън царството си, които да разпространят Учението на мъдростта и състраданието. Особено забележителен е фактът, че някои от мисиите били изпратени в Сирия, Египет, Кирения, Македония и Епир, и така разпространили широко Будизма в западния свят. Нещо повече, Махендра (на палийски език Махинда), пратеникът изпратен в Шри Ланка, имал успех в „Установяването на красивото учение в красивата Ланкадвипа (палийски Ланкадипа)” и така поставил началото на успешно разпространение на Будисткото учение на този остров.

2. ИЗГРЕВЪТ НА МАХАЯНА БУДИЗМА

Будистите от по-късни времена често говорят за „Движването на Будизма на изток”. Но през вековете преди Христа лицето на Будизма било очевидно обърнато в посока запад. Едва някъде около началото на Христовата ера, “лицето” на Будизма се обърнало на изток. Но преди да се върнем на тази тема, трябва да поговорим за огромната промяна, настъпила в Будизма. Тази промяна се изразява във

възникването на една „Нова вълна”, позната като Махаяна Будизъм, или Будизмът на Голямата колесница, която формирала стабилна основа за по-нататъшното развитие на учението по онова време.

Кога, как и кой поставя началото на тази „Нова вълна”? Никой засега не е способен да отговори ясно на тези въпроси. Всичко, което знаем е, че първият тласък трябва да е бил даден от новаторски мислещите свещеници от онова време от така наречения мисловно-генеалогичен клон на школата Махашамгика. Второ, факт е, че през периода от първи – втори век пр. Хр. до първи век сл. Хр. вече са съществували някои от основните ръкописи на Махаяна. И когато се появило превъзходното учение на будисткия философ Нагарджуна, подкрепено от Махаяна сутрите, на сцената на историята на религията ослепително изгряла школата на Махаяна Будизма.

Махаяна Будизмът изиграл велика роля в дългата история на Будизма. Будизмът в Китай и Япония се развил под влиянието на този клон от Будистката доктрина. Това не е изненадващо, защото в тези страни вече бил формиран новият идеал за спасението на хората чрез постигане на просветление. Будистките учители представлявали живи светци, Бодисатви, които въплъщавали този идеал. Нещо повече – в тяхна подкрепа били великолепните интелектуални резултати в метафизичните и психологическите сфери, постигнати от мислителите на Махаяна. По такъв начин, макар и от една страна да било свързано с учението на Буда Гаутама, новото течение добавило нови измерения и осъвременило Учението на мъдростта и състраданието. С тези нови допълнения Будизмът се изпълнил с плам и енергия и завладял страните от Изтока като бързото течение на могъща река.

3. ЦЕНТРАЛНА АЗИЯ

Първата страна от централна Азия, в която Будизмът навлязъл, бил Китай. Когато говорим за разпространението на учението от Индия към Китай, трябва да имаме предвид Пътя на коприната. Този търговски маршрут бил отворен по времето на управлението на император Уу (управлявал 140 – 87 г. пр. Хр.) от династията Хан, и преминавайки през безкрайните територии на централна Азия, той свързвал Изтока със Запада. По това време владенията на династия Хан се простирали далеч на Запад чак до такива отдалечени страни като Фергана, Согдиана, Тухара и дори Партия, чиито търговски дух, събуден навремето от Александър Велики, бил още жив. По преминаващия през тези страни древен маршрут, най-важна роля играла търговията с коприна, откъдето идва и името му „Път на Коприната”. От времената малко преди или след Христа, Индия и Китай започват своите културни контакти, поставяйки начало с развитие на търговията. Може да се каже, че това бил също и пътят на Будизма.

4. КИТАЙ

Историята на китайския Будизъм започва с приемането на Будистките свещени писания и тяхното превеждане. Най-старият писмен паметник от онези древни времена е „Съ-ши-ер-дзян-дзин” (*„Сутра в Четирисет и две части, произнесена от Буда”*), превод, направен от Кашяпаматанга и други по времето на цар Мин от периода Ъин-пин (58 – 76) на Късен източен Хан. Но понастоящем това се приема по-скоро като легенда. Според всеобщо мнение по-достоверен автор на превода е Ан-ши-као, който превел труда в Ло-ян от около 148 г. до 171 г.

От онова време до времето на Династията Северен Сун (960 – 1129) работата по преводите на текстове продължила близо хиляда години. Тези, които играли водеща роля в представянето на свещените писания и в преводите през ранните години, били предимно свещениците от страните на централна Азия. Например споменатият по-горе Ан-ши-као, произхождал от Партия. Кангсенг-кай от областта на Самарканд, пристигнал в Ло-ян около III век и превел „Сукавативюха“ (*Книга за Безграничния живот*). Освен това Чу-фа-ху или Дармаракша, познат като преводач на „Садарманундарика“, произхождал от Тухара и останал в Ло-ян от втората половина на трети до началото на четвърти век. Когато Кумараджива, родом от Куша, се появил в началото на пети век, преводаческата дейност в Китай достигнала връхната си точка.

Оттогава свещеници от Китай започнали да посещават Индия за да учат санскрит. Един от пионерите измежду тях бил Фа-сиен (339 – 420 г.?). Той заминал от Чан-ан за Индия и се върнал у дома след 15 години. Най-забележителният между тези свещеници бил Хуан-чуан (602 – 664), който отпътувал за Индия през 627 и се завърнал у дома през 645, след дълги 19 години. По-късно И-дзин (635 – 713) (не бива да се бърка с книгата *И-дзин*) заминал за Индия по море през 671 и се завърнал у дома по същия начин след 25 години.

Тези духовници донесли обратно със себе си в Китай избрани от тях ръкописи и изиграли ролята на пионери в работата по превеждането на светите писания. Езиковата способност, показана от Хуан-чуан била изключителна, и неговите преводи на древните ръкописи бележат следващия връх в преводаческата дейност в Китай. Работите от по-ранни времена, представени от Кумараджива са наречени от будистките книжовници „Стари преводи“, а преводите на Хуан-чуан и по-късните от него преводачи са наречени „Нови преводи“.

Основана на преведените от санскрит огромен брой томове, мисловната и религиозна тенденция на тези учени хора постепенно, но твърдо се насочила към Синоизма. В нея изцяло се проявили характерната народопсихология, потребностите и вярванията на китайския народ. Проява на тази тенденция било насочването на метафизическата мисъл на ранен етап по-специално към „не-субстанциалното“, за което в Сутрите се говори като за Шунята. По-късно китайските свещеници отхвърлили така наречената „Хинаяна“, или Малката Колесница и насочили вниманието си към „Махаяна“ или Голямата Колесница. Тази тенденция постепенно станала водеща в школата Тендай и може да се каже, че достига своята връхна точка в школата Дзен.

През втората половина на шести век в Китай се оформила школата Тендай, която била усъвършенствана от нейния трети патриарх Тендай Дайши, Чи-и (538 – 597). Той бил една от най-изключителните фигури в Будистката мисъл. Дело на този свят мъж станал критическият класификатор на ученията на Буда в Пет Периода и Осем Доктрини, който дълго време поддържал интензивното въздействие на Будизма върху културата на Китай и Япония.

Един преглед може да покаже, че в Китай различните сутри били внасяни без оглед на реда на тяхното създаване и били преведжани в поредността, в която идвали. Предвид огромния брой сутри, проблемът бил как да се разбере техния произход и развитие. Необходимо било Будизмът да се оцени като едно цяло и да се покаже как да бъде приет в съответствие със собственото разбиране за него. При оценяването на сутрите на преден план излязла тенденцията за прилагане на китайската мисъл. Интерпретацията на Чи-и била най-систематична и поради това най-убедителна. Но с идването на научните изследвания върху Будизма в модерно време, дори неговото доминиращо въздействие започва да клони към залез.

В историята на Будизма в Китай „нешото което дошло последно” била школата Дзен. Смята се, че неин основател бил чужденецът Шрамана, или Бодидарма (– 528 г.); но семената, засети от него дали великолепни плодове чак след времето на Хуей-нън (638 – 713), шестия патриарх от линията. След осми век тази школа дала много таланти в просветени свещеници в Китай, които допринесли за процъфтяването на Дзен за период от няколко века напред.

Може да се види, че Будизмът придобил нови черти, коренящи се дълбоко в природата на хората на Китай. Това не било нищо друго, а Будизъм, оцветен от китайския начин на мислене. И сега потокът на учението на Буда Гаутама, към който се прибавил този свеж приток, се разраснал в още по-голяма река, която обогатила страните от Изтока.

5. ЯПОНИЯ

Историята на Будизма в Япония започва през шести век. През 538 г. царят на Пайкче (или Кудара, Корея) изпратил свой пратеник в двора на Император Кинмей за да му подари изображение на Буда и свитък сутри. Това бележи първото внасяне на Будизма в страната. Така историята на религията в Япония възлиза на повече от 1 400 години.

През тази дълга история, за японския Будизъм можем да мислим във връзка с три акцента. Първият може да се постави върху Будизма от около седми и осми век. В материален план, разцветът на Будизма се изразил в построените през този период храмове Хорюджи (607) и Тодайджи (752). Връщайки се назад към онова време, не трябва да пропуснем да споменем факта, че през този период приливът на културата в цяла Азия се издигнал необикновено високо, докато Западната цивилизация била потънала в дълбок мрак. Изтокът постигнал изумително активно и великолепно духовно развитие. В Китай, в

Централна Азия, в Индия и в страните около Южно море се развивали дейно интелектуални, религиозни и артистични дейности. Включвайки се в тези движения, Будизмът залял източния свят със своя огромен прилив на хуманизъм. И това ново движение в японската култура, засвидетелствано с построяването на брилянтния Хорюджи и на великолепия Тодайджи, а така също и с ярката активност в областта на религията и изкуството, произлезли във връзка с тези събития, потвърдило проникването на Будизма в най-източния край на общия културен прилив, покриващ цялото обширно азиатско пространство.

Хората от тази страна, която дълго време била нецивилизована, сега се къпели в потока на великата азиатска култура. Цветът на цивилизацията разцъфнал внезапно. Това бил щастлив обрат на съдбата, облагодетелствал Япония пред други страни. Главният двигател, отговорен за подема на културата в страните на Азия, бил Будизмът. Будистките храмове от онова време се превърнали във важни социални центрове, а свещениците – във водачи по пътя към новото знание. Храмовете станали средища за развитие на по-скоро обширна и забележителна културна дейност, не само на религия. Това било действителното състояние на Будизма, при първоначалното му проникване в Япония.

В девети век на сцената се появили двама велики духовници, Сайчо (Денгьо Дайши, 676-822) и Кукай (Кобо Дайши, 774-835), които основали две Будистки школи, наречени с общото име Хейан-Будизъм. Така било поставено началото на чисто японския Будизъм. Те възприели Будизма в неговата основна доктрина и практика, и основали централните манастири на двете школи съответно в планините Хией и Коя. През следващите триста години след тяхното основаване, чак до периода Камакура, тези две езотерични школи, Тендай и Шингон, били популярни

предимно сред аристократите и императорския двор.

Вторият акцент може да се постави върху Будизма от дванайсти и тринайсти век. Тогава се появили такива велики духовници, като Хонен (1133 – 1212), Шинран (1173 – 1262), Доген (1200 – 1253) и Ничирен (1222 – 1282). Когато говорим за Будизма на Япония, не можем да не споменем имената на тези велики личности. Защо споменатите векове родили тези изключителни хора? Вероятно поради факта, че по това време пред тях стояла една обща задача, а именно, Будизмът да бъде приет в Япония по един уникален, характерен за страната начин.

Наистина, исторически Будизмът бил внесен в страната дълго време преди това. Но също така е вярно, че на хората от тази страна били необходими няколко стотин години за да възприемат и преработят внесената религия, така че да я направят напълно своя собствена. Накратко, през седми – осми век в Япония започват усилията за възприемане на Будизма и резултатът от тези усилия се проявяват в разцъфтяването на религията през дванайсти и тринайсти век.

На основата на построеното от споменатите бележити духовници, Будизмът в Япония продължава да е жив и действен до наши дни. В цялата история на японския будизъм не се появили други учители от такава величина. Въпреки това, съвременният изследовател забелязва, че нещо друго привлича нашето внимание и това са изследванията върху първоначалния Будизъм, правени в наше време.

От времето на първото му появяване, Будизмът в Япония бил Махаяна, под влиянието на китайския Будизъм. Особено след появата на великите учители през дванайсти и тринайсти век, учението Махаяна се оформило като главното

течение на Японския Будизъм, което продължава и до наши дни. В Япония изучаването на началния Будизъм започва след средата на Ерата Мейджи. Фигурата на Буда Гаутама се представя ярко пред тези, които били склонни да забравят, че освен основателите на отделните школи съществува също и основател на самата доктрина. Тогава на всички, които не обръщали внимание на друго, освен на учението на Махаяна, станало пределно ясно, че съществува също систематичното учение на Буда. Тези нови фази още остават в сферата на схоластичното учение и все още не са достатъчно силни за да разбудят религиозен ентузиазъм сред масите. Но изглежда, че знанията на хората в тази страна по отношение на Будизма търпят обрат. Авторът би искал да отбележи тази фаза, определяйки я като трети или последен от трите акцента, посочени по-горе.

ПРЕДАВАНЕ НА БУДИСТКОТО УЧЕНИЕ

Будизмът е религия, построена върху учението на Шакиямуни, което той проповядвал четиридесет и пет години от живота си. Затова в тази религия неговите думи се приемат за абсолютно авторитетни. И въпреки факта, че има 84 000 Дарма врати и голямо число школи, всички те имат за своя основа писанията на Шакиямуни. Книгите, в които е записано учението на Буда, са познати като *Иссайкьо* или *Дайдзокьо* и съдържат пълна колекция на свещените писания.

Шакиямуни защитавал категорично равенството на човешките същества и проповядвал учението си с обикновени, ясни думи от ежедневието речник на хората, така че всеки да може да ги разбере. Той продължил да проповядва за благо на човечеството до последния миг от живота си, когато бил на осемдесет години.

След смъртта на Шакиямуни неговите ученици проповядвали учението съгласно чутото от самите тях. Все пак, тъй като учението било препредавано и преразказвано, е възможно да са се получили вариации поради несъзнателни грешки на някои ученици относно какво са мислили, че чуват и разбират. Но думите на Шакиямуни трябвало винаги да бъдат предавани прецизно и точно и да бъдат положени усилия всички хора, без разлика на пол и раса, да имат благоприятната възможност да ги чуят. Затова много от по-старшите монаси се събрали с цел да синхронизират и консолидират думите на учението чрез рецитиране на това, което всеки смятал, че е чул и чрез дискутиране върху чутото. В резултат на усилията им се появила книгата, известна като *Кеуджи*, която организира текстовете в групи. Това показва колко почтително и грижливо те се постарали да предадат автентичните думи, изказани от големия учител.

Така синхронизирано, учението трябвало да бъде записано. Към записаните проповеди на Буда били добавени коментари и интерпретации на образовани монаси от по-късните епохи, които станали известни като *Рон* или коментари. Самото

Будистко учение, коментарите, добавени в по-късните епохи и Будистките предписания били наречени общо *Сандзо* (Трите части на Будистките писания) или Трипитака на санскрит.

Сандзо или Трипитака включва *Кьодзо*, *Рицудзо* и *Рондзо*. Думата “дзо” означава съд или контейнер. *Кьодзо* съдържа проповедите на Буда, *Рицудзо* – предписанията за поведение, дадени от Буда, а *Рондзо* – коментарите, писани от висшите духовници.

Въпреки, че всички будистки школи поддържат свой собствен Канон (Трипитака на санскрит, Типитака на пали), единственият пълен набор от текстове, който оцелял през вековете, е този на пали, който принадлежи към школата Теравада. Така палийският канон изиграл важната роля на общ писмен източник в Будистките страни от южна и югоизточна Азия.

Традицията приема, че Будизмът проникнал в Китай през 67 г. пр.Хр., през времето на император Мин от късната източна династия Хан (25 – 220). Но всъщност първите Будистки текстове били преведени на китайски осемдесет и четири години по-късно (през 151 г.) при император Хуан от същата династия. Тъй като по това време Махаяна Будизмът бил вече установен в северна Индия, на китайски били преведени както старите писания, така и тези на клона Махаяна. Превеждането на писанията на китайски език продължило през следващите над 1700 години. Числото на така преведените книги и томове достигнал 1440 писания в 5586 тома. През време на династията Вей били положени усилия за запазването на преводите, но едва при ранната династия Сун започнало тяхното отпечатване. Около същото време трудове на висши китайски свещеници започнали да бъдат присъединявани към Будистките писания и вече не било подходящо канонът да носи името Трипитака. По време на ерата Суей будистките книги получили името *Иссайкьо* или пълна колекция на всички свещени писания. А през епохата Тан започнали да ги наричат *Дайдзокьо* или колекция на всички Будистки писания, закони и трактати.

Будизмът бил въведен в Тибет около седми век сл. Хр. и за период от около 150 години – от девети до единадесети век,

практически били предени всички Будистките текстове.

С оглед факта, че Будистките ръкописи са вече преведени не само на корейски, японски, цейлонски, камбоджански, турски и на почти всички ориенталски езици, но също така и на латински, френски, английски, немски и италиански език, със сигурност може да се каже, че благословията на Будисткото учение сега се разпростира до всеки кът на света.

Но от друга страна, от гледна точка на качеството на преводите и на историята на произхода и развитието на религията в продължение на повече от две хиляди години, при направените повече от десет хиляди писмени преводи на книгите, още изглежда трудно да се схване истинското значение на словата, изречени от Шакиямуни, дори с помощта на „Дайдзоко“. За това е належащо да се подберат онези важни моменти от „Дайдзоко“, които да бъдат превърнати в критерии или основа, на която може да се опре религиозната вяра.

За най-авторитетни в Будизма се приемат думите, изречени от Шакиямуни. Затова реалността на нашия всекидневен живот трябва да бъде тясно свързана и проникната от учението на Буда. В противен случай, не може да стане друго освен то да престане да вдъхновява дълбините на човешкия дух в посока към вяра в просветление. В такъв смисъл, за да можем да приемем учението като свое собствено, необходимо е то да е обикновено и просто, качествено, достатъчно цялостно, и все пак, точно и ясно представено с думи от всекидневния ни език.

Настоящата книга е създадена като са взети пред вид горните съображения, наследявайки потока на *Дайдзоко* с неговата повече от две хиляди и няколко стотин годишна история. Разбира се, настоящата публикация не може да бъде взета за идеална по отношение съдържанието си. Думите на Буда са безкрайно дълбоки по смисъл и добродетелите му са толкова безгранични, че не могат да се оценят лесно.

Поради това искрено се надяваме тази книга да бъде допълнително подобрена и направена още по-истинска и по-стойностна при излизането, както очакваме, на бъдещи редактирани издания.

ИСТОРИЯ НА “УЧЕНИЕТО НА БУДА”

Будистките текстове в тази книга са събрани и редактирани на основата на японското издание *“Новопреведени Будистки текстове”*, публикувано през юни 1925 г. от Асоциация за разпространение на *“Новопреведени Будистки текстове”*, ръководена от Преподобния Муан Кидзу. Това първо японско издание било съставено от Проф. Шугаку Ямабе и Проф. Чидзен Аканума в сътрудничество с много последователи на Будизма в Япония. Работата по издаването му отнела почти пет години.

По времето на династията Шова (1926 - 1989) Асоциацията публикува *Популярно издание* на *“Новопреведени Будистки текстове”* и го разпространява из цяла Япония.

През юли 1934 г., когато Срещата на Тихоокеанската Будистка младеж се провежда в Япония, *“Учението на Буда”* и английският превод на споменатото горе *“Популярно издание на Будистки текстове”* са отпечатани от всички японски Будистки младежки федерации, с помощта на г-н Д. Годар. През 1962, послучай 70-тата годишнина от въвеждането на Будизма в Америка, г-н Йехан Нумата, основател на Корпорация Митутойо, публикува английски превод на *“Учението на Буда”*.

През 1965 г., когато Г-н Нумата основава фондацията *“Общество за популяризиране на Будизма”* в Токио, разпространението на английската версия на книгата по целия свят е планирано като една от дейностите на фондацията.

За осъществяването на тази задача, през 1966 г. е организиран комитет, който да преработи първото издание на книгата *“Учението на Буда”*. Членове на комитета са професорите Кадзуйоши Кино, Шую Канаока, Дзенно Ишигами, Шинко Сайеки, Кодо Мацунами, Шоджун Бандо и Такеми Такасе. Професор Фумио Масутани, г-н Н. А. Вадел и г-н Тошисуке

Шимидзу също се включили в работата. Така била публикувано английско-японското издание на *“Учението на Буда”*, организирано на основата на един по-модерен принцип.

През 1972, като имат за основа английско-японската версия на книгата, професорите Шюю Канаока, Дзенно Ишигами, Шою Ханаяма, Куансей Тамура и Такеми Такасе предприемат подготвянето на издание само на английски език, което е публикувано през лятото на същата година.

След това, комитет включващ професорите Рьотацу Шиоире, Такеми Такасе, Хироши Тачикава, Куансей Тамура, Шоджун Бандо и Шою Ханаяма (главен редактор) организират преработката на японската версия на *“Учението на Буда”*, която е публикувана през 1973 г.

През 1974 комитет, включващ професорите Кодо Мацунами, Шоджун Бандо, Шинко Сайеки, Дою Токунага, Куансей Тамура и Шою Ханаяма (главен редактор) организират отново преработка на английската версия на *“Учението на Буда”* в сътрудничество с г-н Ричард Р. Щайнер. Тази книга е комбинирана с японската версия от 1973 г., в резултат на което се появява новото английско-японско издание на *“Учението на Буда”*.

През 1978 г. професорите Шигео Камата и Ясуаки Нара обединяват двата комитета. Тогава, през 2000 г., е преучреден новият комитет за компилация на будистките текстове със следните членове: професорите Дзенно Ишигами, Ясуаки Нара, Кодо Мацунами, Шоджун Бандо, Кенет Танака, Шого Ватанабе, Йошиясу Йонедзава и Сенгаку Майеда (действещ главен редактор)

Декември 2004

ИНДЕКСИ КЪМ “УЧЕНИЕТО НА БУДА”

<i>Човешкият живот</i>	<i>страница</i>	<i>ред</i>
Смисълът на живота	5	13
Истинското състояние на този свят	96	20
Идеалният начин на живот	234	21
Погрешна гледна точка върху живота	45	1
Правилно разбиране за живота	41	9
Предразсъдъци за живота	57	8
За заблудените (басня)	127	7
Животът на човека (басня)	90	20
Ако водиш живот на разврат и страсти (басня)	90	6
На какво ще ни научат старият, болният и мъртвият (разказ)	93	14
Смъртта е универсална (разказ)	94	19
Петте неща, които никоой не може да извърши в този свят	48	10
Четирите истини за света	48	20
И двете неща – заблудата и просветлението произтичат от ума	49	9
Двадесетте неща, които обикновеният човек е трудно, но безценно да извърши	133	16
<i>Вяра</i>		
Вярата е светлина	179	12
Вярата притежава три важни аспекта	180	21
Вярата е действие	182	1
Вярата покълва в искрения ум	181	8

<i>Човешкият живот</i>	<i>страница</i>	<i>ред</i>
Да откриеш истината е така трудно, както за слепия да опише формата на слон чрез докосване (басня)	75	1
Къде съществува Буда-приротата е обяснено в истинското учение на Буда (басня).....	77	19
Буда-природата е закрыта от страстите (басня)	73	13
Съмнението пречи на вярата	182	10
Буда е баща на целия свят и човешките същества са негови деца	35	27
Мъдростта на Буда е обширна и дълбока като огромен океан.....	34	15
Буда е изпълнен с огромно състрадание	15	1
Състраданието на Буда е вечно	16	7
Буда няма физическо тяло	13	23
Буда проповядвал през целия си живот.....	23	18
Буда използвал разказа за живота и смъртта, за да убеди хората	23	18
Буда спасявал хората от страданието, Използвайки най-подходящите басни	19	6
Светът на просветлението	236	13
Да приемем посвещение в Буда, Дарма и Санга	178	9
Да изучим пътя към спазване на предписанията, практикуване концентрация на ума и мъдри действия	163	18
Осемстепенната благородна мъдрост.....	166	24
Шестте пътя за достигане на другия бряг, брега на просветлението	169	1
Четирите правилни действия.....	168	11
Четирите теми за размисъл.....	168	1
Четирите способности, необходими за постигане на просветление	168	19

<i>Човешкият живот</i>	<i>страница</i>	<i>ред</i>
Четири неограничени състояния на ума	171	19
Тези, които разбират		
Четирите благородни истини.....	39	21
Смъртта на човека и преходността на живота	13	1
Рецитиращите името на Буда Амида		
ще се преродят в неговата Чиста земя	113	1
Направи светлина от самия себе си,		
разчитай на себе си	10	19

Обучение на ума

Човек трябва да различи това, което е		
от най-голяма важност за него (басня).....	150	9
Бъди внимателен при първите си стъпки.....	133	11
Не забравяй какво търсиш (басня)	152	7
Човек трябва да изтърпи много трудности,		
за да постигне успех (разказ)	158	17
Ободрявай себе си, дори пред лицето на		
повтарящи се провали (разказ).....	173	10
Не позволявай ума ти да бъде смутен дори при		
неблагоприятни обстоятелства (разказ)	124	5
Които разбират и следват Благородния път,		
са като вървящия с лампа в тъмнината	40	14
Където и да отиде, човек ще намери		
Учението за човешкия живот (разказ).....	161	21
Хората са склонни да се движат в посоката,		
към която ги тегли техният ум.....	121	23
Основата на учението е да контролираш		
собствения си ум	11	19
Преди всичко, контролирай ума си	212	1
Ако контролираш ума си.....	122	3
Различните състояния на ума (басня)	118	15
Умът не е Егото	46	18

<i>Човешкият живот</i>	<i>страница</i>	<i>ред</i>
Не позволявай на ума да те владее	10	24
Овладей ума си	154	13
Бъди господар на ума си	11	25
Всички злини произтичат от тялото, речта и ума	87	4
Връзката между ума и думите	125	14
Това тяло не е нищо друго, освен вещ под наем (разказ)	143	19
Това тяло е пълно с всякакъв вид нечистотии	131	5
Не пожелавай нищо чуждо	10	24
Поддържай тялото, речта и ума си чисти	123	17
Бъди безстрастен и практикувай усърдно (разказ)	172	18

Човешкото страдание

Човешкото страдание възниква от привързания ум	42	21
Как да предотвратим страданието	13	10
Заблудата и невежеството оформят входа към просветлението	59	17
Как да се освободим от страданието	116	1
Обновяващото просветление може да бъде постигнато, когато огънят на страстите е угасен	142	10
Похотта е най-дълбокия източник на заблудата	85	15
Мисли за похотта като за усойница, скрита между цветята	85	20
Не чувствай привързаност към горящата къща (басня)	19	16
Страстта е източник на злото	118	7
Този свят е горящ огън	83	1

<i>Човешкият живот</i>	<i>страница</i>	<i>ред</i>
Преследването на слава и почести е изгарящо като огън.....	119	11
Преследването на богатство и удоволствия унищожава човека.....	119	16
Мъдрецът и глупакът се различават в основата на своята природа.....	134	15
Глупавият не съзнава грешките си (басня).....	141	11
Глупавият завижда на добрата съдба на другите, съдейки само по резултата (басня).....	141	17
Начинът, по който е склонен да действа глупакът (басня).....	147	17

Ежедневния живот

Давай подаяния и забравяй за тях.....	170	4
Седемте вида щедрост без да е нужно		
Богатство.....	170	12
Начинът да спечелиш богатство.....	146	6
Кое поражда щастието.....	133	2
Никога не забравяй получената помощ (разказ).....	139	13
Разнообразието на човешките характери.....	89	6
Нешастието винаги върви след този, който желае отмъщение.....	132	13
Как да смекчим негодуванието (разказ).....	231	12
Не се безпокой от критиката на другите (разказ).....	122	17
Вие не живеете за дрехи, храна и подслон.....	205	10
Храната и дрехите на се за комфорт или удоволствие.....	117	4
Какво да мислим, когато приемаме храна.....	208	7
Какво да мислим, когато носим дрехи.....	207	9
Какво да мислим, когато си лягаме да спим.....	208	20

<i>Човешкият живот</i>	<i>страница</i>	<i>ред</i>
Какво да мислим, когато ни е горещо или студено	208	10
Какво да мислим в ежедневието си	206	12

<i>Отношение към вещите</i>		
Вещите трябва да се използват по предназначение (разказ)	220	22
Няма имущество, което да е нечия собственост завинаги	220	10
Човек не трябва да трупа вещи единствено за себе си.....	223	6
Как да спечелим богатство (разказ)	146	16

<i>Семеен живот</i>		
Семейството е мястото, където съзнанията на членовете му влизат в контакт.....	218	5
Нещата, които увреждат семейството	212	23
Начинът да изплатим големия си дълг към нашите родители	217	25
Правилното поведение на детето към неговите родители	213	17
Правилното поведение между съпрузите.....	214	20
Съпрузите трябва да имат еднаква вяра (разказ)	222	6
Как мъшът да се отнася към шената	130	17
Отношението между съпруга и съпругата	221	26
Обетите и пошеланията на една идеална шена.....	223	2

<i>Пътят на монасите</i>		
Човек не става монах, като просто се облича като такъв и рецитира сутри.....	197	9
Монасите не наследяват манастира и неговото имущество.....	194	1

<i>Човешкият живот</i>	<i>страница</i>	<i>ред</i>
Алчният човек не може да бъде истински монах	194	8
Правилният живот, който монахът трябва да води	196	7

<i>Животът на общността</i>		
Смисълът на живота на общността	226	14
Действителното състояние на обществата в нашия свят	96	20
Трите вида организации.....	226	20
Истински живот в общността.....	227	8
Великата светлина, която разпръсква Тъмнината	225	8
Хармонията в човешките отношение	227	22
Нещата, които ще помогнат обществото да бъде поведено към хармония	229	5
Идеалите на Санга	228	6
Социалните идеали на последователите на Буда.....	236	3
Който смущава законите на реда, стига до разруха (басня)	140	3
Който е ревнив и се кара с другите, стига до разруха (басня)	140	3
Отнасяйте се с уважение към възрастните (разказ)	135	4
Как ученикът трябва да се отнася към учителя си и обратно	214	5
Правилата на приятелството.....	215	4
Как да избираме добри приятели	216	23
Как господарят и неговият подчинен трябва да се отнасят един към друг	215	16
Отношението към престъпниците.....	223	16

<i>Човешкият живот</i>	<i>страница</i>	<i>ред</i>
Нещата, които трябва да обмисли този, който иска да преподава Дарма	199	1

РЕЧНИК
НА САНСКРИТСКИТЕ ТЕРМИНИ
(по азбучен ред)

АНАТМАН (Не-субстанциалност на егото):

Това е един от основните акценти в Будизма. Цялото съществуване и феномените в този свят не притежават каквато и да е реална субстанциалност. Будизмът защитава идеята за непостоянството на всичко съществуващо, от което естествено следва, че такова променящо се съществуване не може да притежава някаква постоянна същност в себе си. Анатман може също да бъде преведен като не-душа.

АНИТЯ (Преходност или непостоянство):

Друг основен акцент в Будизма. Цялото съществуване и феномените в този свят се променят непрекъснато и не остават едни и същи дори за миг. Всяко нещо ще умре или приключи съществуването си някой ден в бъдеще и тази перспектива е истинската причина за страдание. Това разбиране не трябва, все пак, да се интерпретира единствено от песимистична или нихилистична гледна точка, защото възникването и репродуцирането са също проявления на тази непрекъсната промяна.

БОДИСАТВА (Който се стреми към просветление):

Първоначално, с това име бил наричан Сидарта Гаутама, преди да е постигнал просветление. След възникване на Махаяна Будизма, с такова име са наричани всички, които се стремят към будността. В крайна сметка, като Бодисатви са персонифицирани тези, които са подкрепяли и водели към будността другите, докато и самите те вървели към същата цел. Авалокитешвара (Каннон), Кшитигарба (Джидзо), Манджушри (Монджу) са само някои от най-добре познатите такива.

БУДА (Пробуден, просветлен):

Първоначално с това прозвище бил наричан Сидарта Гаутама (Шалямун), основателят на Будизма, защото постигнал просветление. Това се случило преди около 2 500 години в Индия. Крайната цел на всеки будист, независимо

към кой клон на религията принадлежи, е да стане Буда. Поради различните използвани техники за постигане на просветление, Будизмът се дели на различни клонове и школи. В Махаяна Будизма освен Буда Шакиямуни като символи на Будизма се почитат още Буда Амиитаба (Амида), Буда Махавайрочана (Дайничи), Буда Байсаджягуру (Якуши). Под влияние на идеята за Чистата земя на Буда, в която хората се преражда като Буди след смъртта си, хората в Япония наричат всички покойници “Буди” или ХОТОКЕ, на японски.

ДАРМА (Истинското учение):

Това е учението, преподадено от Просветления, Буда. Учението съдържа три канона: Сутра (поученията на самия Буда), Виная (правила за поведение, предписвани от Буда) и Абидарма (по-късни коментари и дискусии върху сутрите и правилата). Трите съставляват Трипитака (трите кошници). Дарма е едно от трите съкровища на Будизма.

КАРМАН (Действия):

Въпреки, че първоначалното значение на този термин означава просто “действия” или “постъпки”, той се свързва с теорията за причинността и се разглежда като вид потенциална енергия, натрупана в резултат на постъпките извършени в миналото. Това означава, че всяко наше действие дава добър или лош резултат, който притежава силата да влияе на нашето бъдеще. С действията си ние изграждаме нашата индивидуална карма. Вярва се, че с непрестанното извършване на добри дела се акумулира положителна енергия, която в бъдеще ще създаде благоприятни събития в живота ни. Действията могат да се извършват с мисъл, думи и дела.

МАХАЯНА (Голямата колесница):

Няколко века след паринирваната на Буда, доктрината му се разделя на два клона: Махаяна и Хинаяна или Теравада. Махаяна Будизмът се разпространява в Тибет, Китай, Корея, Япония и др., а Теравада – в Миянмар, Шри Ланка (Цейлон), Тайланд и др. Терминът означава Голямата колесница - колесница, която да приеме всички същества, страдащи в този свят на раждане и смърт и която да ги води без да прави разлика колко подготвени са за просветлението.

НИРВАНА (Съвършено спокойствие):

Терминът означава буквално “угасвам”. Това е състоянието, при което всички човешки замърсявания и страсти са били напълно угасени чрез определени практики и медитация, основани на Правилното учение. Постигналите това състояние, се наричат Буди. Сидарта Гаутама постигнал това състояние на 35 годишна възраст и бил наречен Буда. Все пак, някои вярват, че едва когато се оттеглил завинаги от света, той постигнал това състояние на съвършено спокойствие, защото някои остатъци от човешка замърсеност може да продължат да съществуват, докато човек все още има физическо тяло.

ПАЛИ (- език):

Този език се използва от Теравада Будизма. По-старите текстове на Будисткия канон са били писани на езика пали, който бил характерен за Северна Индия, където Буда живял и проповядвал. Пали е вид пракрит, диалект на санскритския език и не се различава много от него. Например Дарма на санскрит е Дамма на пали, Нирвана на санскрит е Ниббана на пали и т.н. (виж “санскрит”)

ПАРАМИТА (Да преминеш на другия бряг):

“Да преминеш на другия бряг” означава да достигнеш Земята на Буда чрез практикуването на различни Будистки техники. Обикновено следните шест практики се разглеждат като даващи възможност на ученика да премине от брега на живота и смъртта на брега на просветлението: щедрост, моралност, търпение, упоритост, концентрация и правилно отсъждане (или мъдрост). Традиционните в Япония седмици ХИГАН през пролетта и лятото имат за основа това Будистко схващане.

ПРАДЖНА (Мъдрост):

Една от шестте Парамити. Състояние на ума, което дава възможност на човека да възприеме света без грешка и да разграничава вярното от фалшивото. Който е придобил Съвършената мъдрост, е Буда. Това е най-финната и просветена мъдрост, несравнимо по-дълбока от обикновената човешка интелигентност.

САНГА (Будистка общност):

Тя се състои от монаси, монахини и миряни. В по-ранни времена е включвала само монаси и монахини. По-късно, когато възникнало движението Махаяна, тези, които имали за цел да бъдат Бодисатви, без значение дали са монаси, монахини или миряни, се обединили в Будистка общност или братство. Едно от трите съкровища на Будизма.

САНСКРИТ (- език):

Класическият литературен език на древна Индия, който принадлежи към Индо-европейската езикова група. Дели се на Ведически и Класически санскрит. Писанията на традицията Махаяна са написани на този език, чийто стил е наречен Будистки хибриден санскрит.

САМСАРА (Кръг на преражданията):

Непрекъснато повтаряне на раждане и смърт от минало, към настояще и бъдеще в следните шест илюзорни свята: на демоните, на гладните духове, на животните, на асурите или воюващи духове, на хората и на боговете. Всяко същество не може да се освободи от този кръг на трансмиграция, докато не постигне просветление. Тези, които разкъсат кръга на самсара, са Буди.

СУТРА (Писания):

Записи с проповедите на Буда. Първоначалното значение на думата е “наниз” и изразява огромното количество теми по религиозни и научни въпроси, резюмирани и подредени последователно. Сутра е една от трите части на Трипитака.

ТЕРАВАДА (Старите защитници):

Южната традиция на Будизма е представена основно от този клон. “Тера” означава по-стар. Това е школата на по-старите, която исторически била представена от групата на старшите и консервативни монаси, защитаващи стриктното придържане към предписанията. Противно на нея, друга група от по-свободомислещи и прогресивни монаси развили по-късно своите разбирания в традицията Махаяна, наричана още Северна традиция. Тази тенденция на противопоставяне се появила в Будисткия орден няколко века след оттеглянето на Буда в паринирвана. Разделянето на двата клона било провокирано от свободомислещия монах Махадева, който настоявал за по-свободно интерпретиране на петте категории будистки предписания.

ТРИПИТАКА (Трите кошници):

Трите канона на Будистките писания, Дарма. Те са: Сутри, съдържащи проповедите на Буда, Виная, съдържаща правила за поведение и Абидарма, съдържаща различни коментари и есета на будистки учени. По-късно към третата част са включени писанията на китайски и японски Будистки учители. (виж “Дарма”)

ШУНЯТА (Празнота, несубстанциалност):

Един от основните акценти в Будизма, съгласно който нещата не притежават никаква постоянна субстанция. Тъй като всяко нещо е зависимо от причинността, не може да съществува никакво его като постоянна субстанция. Но човек не трябва да се привързва нито към идеята, че всяко нещо притежава субстанция, нито – че не притежава такава. Всяко съществуване е относително реално. Затова е глупаво да поддържаме определена идея или разбиране или идеология, като единствена и абсолютна. Това е фундаментална идея, защитавана от писанията на Махаяна Будизма.

ОБЩЕСТВО ЗА ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА БУДИЗМА И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА КНИГАТА

“УЧЕНИЕТО НА БУДА”

За да разкажем за Обществото за популяризиране на Будизма, трябва да разкажем за един бизнесмен. Този джентълмен е Г-н Йехан Нумата, основателят на корпорацията Митутой.

През 1934 г. той създава компания за производство да прецизни измервателни уреди. По негово твърдо убеждение успехът на всяко начинание зависи от хармоничното обединяване на Небето, Земята и Човека, а усъвършенстването на човешкото съзнание е постижимо единствено чрез добре балансирана координация между мъдрост, състрадание и смелост. С това убеждение той направил всичко, на което е способен, за да усъвършенства своята фирма за прецизни измервателни уреди и за да развие съзнанието на хората.

Той вярва, че постигането на световен мир е възможно единствено на основата на усъвършенстване на човешкото съзнание, за която цел съществува учението на Буда. Затова, паралелно с управлението на своята корпорация, той напраща усилията си на всяка цена да постави компанията си в служба на разпространението и модернизацията на Будистката музика и изобразително изкуство, а също – на Будисткото учение.

През декември 1965 г. той учредява фондация, свързана с частните му фондове, която да се ангажира с популяризирането на Будизма и в същото време да бъде в служба на световния мир. Така е поставено началото на Обществото за популяризиране на Будизма като публична организация.

Какво да бъде направено, за да се разпространи учението на Буда надалече, така че всяко човешко същество да се облагодетелства от него и се радва на светлината на Неговата Велика мъдрост и състрадание? Задачата на това Общество за популяризиране на Будизма била да намери решение на този проблем, като съхрани волята на нейния учредител.

Накратко, предприемането на всяка възможна стъпка за разпространението на Будисткото учение, е сърцето и душата на това Общество за популяризиране на Будизма.

Тази книга, “Учението на Буда”, е резултат на нашия размисъл върху историята и религията на нашата страна. Въпреки факта, че ние винаги сме гледали на нашата Будистка култура с голяма гордост, към момента на създаването на книгата едва ли имаше нещо писано, което да можеше да се нарече книга на Будисткото учение, интерпретирано по японски начин, но в истинския му смисъл.

Тази книга ще служи за духовна “храна” на всеки, който я чете. Тя е направена така, че всеки да може да я държи на бюрото си или да я носи със себе си и при желание да влиза в контакт със Светлината на живата духовност.

Въпреки, че не е така съвършено, както бихме желали, настоящото издание на “Учението на Буда” измина дълъг път и отне усилията на много хора, за да посрещне нуждите на съвременния човек за акуратно, лесно за четене и автентично въведение в Будизма, което да е едновременно практическо ръководство и ежедневен извор на вдъхновение и истина.

Желанието на Обществото за популяризиране на Будизма е да види в скоро време тази книга да присъства в колкото е възможно повече домове, и колкото е възможно повече от нашите приятели да се наслаждават и къпят в Светлината на мъдростта на този най-велик учител на човечеството.

Коментарите на читателите са винаги добре дошли. Моля, чувствайте се свободни да пишете на Обществото за популяризиране на Будизма по всяко време.